

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์
โครงการแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง

โดย นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ และคณะ

สิงหาคม 2548

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ฉบับสมบูรณ์

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับชั้นหัวด้วยใหม่และใกล้เคียง

โดย

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ

นางเพียงพร บัววิรัตน์เลิศ

นายบุญคริ ตันอุค

นางลัตดาวา ไหวดี

นางทักษิณ พันธุ์กานหลง

นางนิตยา เนตรศักดิ์เกยม

นางสาวณิษฐ์ ไชยมงคล

นางพรรัตน์ วงศ์ปัน

นางนิยม ไชยวงศ์

ผู้สนับสนุนโครงการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนือ

สิงหาคม 2548

บอกรเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อห้องถีนเป็นกระบวนการที่คุณในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ตั้งคำถามวางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อ ห้องถีนเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผนและค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรมโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง(Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเก่งขึ้นในการแก้ปัญหาของตนเองและสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในห้องถีน โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อห้องถีน จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากการวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พูดคุยกันเที่ยง) เป็นวิธีการเพื่อให้คุณในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหาร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อห้องถีน” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการทำ “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ออด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในห้องถีนนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการวิจัยเพื่อห้องถีนจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนห้องถีน โดยคนห้องถีนเพื่อคนห้องถีน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์ศิริที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมชาติที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สก. สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดีในขณะเดียวกันก็พบว่าการเขียนรายงานเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักรถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สก. สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความ ยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกแบบที่นักวิจัยนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้น การนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่เดี่ยว โครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาชี้การอุดหนะเรียนโครงการวิจัย สู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตามรายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการ โดยทั่วไป หากแต่ได้คำอนับและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สก. สำนักงานภาค

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงในครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยกระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติงานจากกลุ่มครุเครื่องข่ายผู้ปฏิบัติงานการบริหาร งานการสอน และงานนิเทศการศึกษา เดิ๋วสรุปโดยกลุ่มเครื่องข่ายและสถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการสนับสนุน

การศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มครุเครื่องข่ายทั้งจากครุต้นแบบ กลุ่มครุผู้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รับการอ่านความสะท้อนของข่ายดังนี้ จากมหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้บริหารและคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา จากคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งจากการสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ในการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมการวิเคราะห์แนวปฏิบัติโดยจัดสัมมนาครุศาสตร์ ได้รับความเมตตาจากผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ อันได้แก่ คุณสุวัฒน์ เงิน嗤 อดีตกรรมสามัญศึกษา ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิด การอบรมพัฒนาโครงการ และให้แนวคิดค้านการปฏิรูปการศึกษาสู่แนวทางปฏิบัติ และ ดร.กษมา วรรณณ ณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ได้มาเป็นประธานในการกำหนดภารกิจของกลุ่มครุเครื่องข่าย ในการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และให้แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาสู่แนวทางปฏิบัติ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจาก คุณชวชวงศ์ ณ เชียงใหม่ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังที่สนับสนุนและเข้าร่วม การจัดเวทีของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 การศึกษาในครั้งนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนือ

ด้วยมีอุปสรรคค้านการต่อสาธารณะห่วงคณาที่ทำงานผู้ศึกษากับกลุ่มผู้ดูแลโครงการที่โอนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนือเป็นเครื่องข่ายการวิจัยเชียงใหม่(Node เชียงใหม่) ทำให้ไม่สามารถใช้งบประมาณในการศึกษาต่อเนื่องตลอดโครงการได้ โดยเฉพาะขั้นตอนของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำผลที่ได้จากการปฏิบัติทั้งหมดมาวิเคราะห์วิจารณ์ ยกประเสนอกันและปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานรูปแบบการพัฒนาเพื่อใช้ในวงจรต่อไป อย่างไรก็ตาม

คณบุคคลได้อาศัยกลุ่มเครือข่ายที่เกิดจากการศึกษาในวงจรที่ 1 ในการติดตามผลและสรุปข้อมูลตามสภาพข้อมูลที่ได้รับประกอบกับได้มีการประสานงานกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนืออย่างหลังที่ได้มีการยกเลิกเครือข่ายการวิจัยเชียงใหม่ (Node เชียงใหม่) จึงทำให้สามารถสรุปงานโครงการศึกษาในครั้งนี้ได้ตามสภาพ

คณบุคคลจึงขอทราบขอบพระคุณกลุ่มครุเครือข่าย ชมรม องค์กร หน่วยงาน สถาบันทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ และขอแสดงความยินดีกับกลุ่มสมาชิกครุเครือข่ายที่ค้นพบแนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและนำไปสู่การพัฒนาหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ และต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จในวิชาชีพครุของตนเอง และหวังไว้ว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ปรีชา บัววิรัตน์เดช

หัวหน้าคณบุคคล

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงในครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการบริหาร โรงเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ ของครูและหาแนวทางการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และศึกษาผลการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2548 โดยกระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติงานจากกลุ่มครูเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานการบริหาร งานการสอนและงานนิเทศการศึกษา แล้วสรุปตรวจสอบและยืนยันโดยกลุ่มเครือข่ายและสถานบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการสนับสนุน กลุ่มด้วยอย่างที่ทำการศึกษาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง ที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการปฏิรูปการศึกษาพบว่า

1. แนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู ได้แก่เริ่มทำความเข้าใจกับแนวคิด วิธีการปฏิรูปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ต้องมีการจัดเตรียมงาน การสอน โดยจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเบื้องต้น ครูต้องใช้เทคนิควิธีจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเทคนิคการใช้คำอ่าน การจัดเก็บข้อมูล นักเรียนอย่างเป็นระบบและวิธีการวิจัยในชั้นเรียน ครูใช้วิธีการรวมกลุ่ม ทำการปรึกษาหารือ และเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบการทดลองทำเป็นการพัฒนาแนวทางปฏิบัติงาน และต้องการพัฒนาศักยภาพ โดยการพัฒนาอย่างเป็นทางการจากการจัดประชุม สัมมนา ศึกษาดูงานจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากองค์กร สถานบัน หน่วยงาน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานโดยสมาชิกกลุ่มนี้ส่วนร่วม การพัฒนาแบบกึ่งทางการ จากการจัดกลุ่มนี้และตามลักษณะงาน รับผิดชอบเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เยี่ยมเยียน ให้ความช่วยเหลือ โดยกลุ่มเป็นผู้ประสานงานกับ หน่วยงาน องค์กร สถานบัน เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามศักยภาพของกลุ่ม โดยสมาชิกที่เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและการพัฒนาตามอัธยาศัยจากการจัดเอกสาร สื่อ แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ วารสาร และสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย เพย์แพร์ผ่านเวทีการเรียนรู้ของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาตามแนวลึก ตามความสนใจของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้กลุ่มเครือข่ายเดิมที่มีอยู่

ปัญหาการปฏิบัติงานของครู เพราะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัตินี้ที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ผิดพลาด เห็นว่าเป็นสิ่งน่ากลัว กลัวถูกลงโทษ เพราะเป็นการสอนโดยมีกฎหมายบังคับ เกิดความสับสน เนื่องจากผู้บริหารไม่เข้าใจ

ผู้บริหารต้องการภาพของการปฏิบัติ ต้องการรูปแบบการปฏิบัติ แต่ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ขาดความเข้าใจในหลักการให้สังคมมีส่วนร่วม และเห็นว่าการรายงานต่อชุมชนเป็นภาระที่ไม่เป็นประโยชน์เพราชุมชนยังขาดความพร้อม

2. ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีแนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันและเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา และขึ้นอยู่กับการมีแนวทางปฏิบัติงานการสอนที่เหมาะสมถูกต้อง ทั้งในระดับห้องเรียนและกับผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานงานและอ่านวิเคราะห์ความต้องการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรมีการบริหารงานที่เน้นครูเป็นสำคัญ ศึกษานิเทศก์ ต้องทำหน้าที่ประสานการพัฒนาครุภัณฑ์ของงาน องค์กรสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นตามความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา ควรจัดการพัฒนาแบบก้าวตามมิติและหากต้องการให้ครุปฏิบัติงานการสอนกับเด็กอย่างไร ต้องจัดการพัฒนาตามแบบนั้น ตลอดจนพัฒนากระบวนการนิเทศที่เน้นโรงเรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกิดจากการขาดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะระบุขึ้นการปฏิบัติงานยังอยู่ในระหว่างการจัดทำ มีแต่กระแสการปฏิรูปที่ยังไม่อ่องถือเป็นแนวปฏิบัติได้ เช่น การทำความเข้าใจกับครู ผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในบางกรณีขัดต่อกลไนรูสีกและระบบประเมินที่มีอยู่เดิม การทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานในท้องถิ่นอยู่ในกระแสแห่งการปฏิรูปทั้งระบบที่ยังไม่มีความชัดเจน และขัดแย้งกับวัฒนธรรมเดิมที่มีความเข้าใจว่าการศึกษาด้องเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้ปกครองทำหน้าที่ส่งลูกเข้าโรงเรียน หน่วยงานอื่นทำหน้าที่ตามที่เข้าใจในกระบวนการนี้ ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานที่นักหนែนออกหนែน จากระเบียบคำสั่งที่มีอยู่เดิมจะทำให้เกิดความเดือดร้อนในการปฏิบัติหน้าที่ขึ้น ได้การสนับสนุนส่งเสริม ในกลุ่มผู้จัดการศึกษาภายในหน่วยงานเดียวกัน เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษาเพื่อจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบ หากแต่ในส่วนของหน่วยบังคับบัญชาระดับสูงยังแบ่งแยกการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดให้มีการคัดเลือกและยกย่องครุตันแบบ หากแต่ไม่ได้พิจารณาการพัฒนาและคัดเลือกผู้บริหาร โรงเรียนด้านแบบ ศึกษานิเทศก์ด้านแบบ หรือโรงเรียนด้านแบบ จึงไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนางานปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ สำหรับผลการศึกษาผลการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง พบว่าเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานและเครือข่ายการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยังยืน

สารบัญ

	หน้า
บอกเล่นเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	๗
กิจกรรมประภาก	๘
บทตัดย่อ	๙
บทที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปีญุหា	๑
บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา	๕๒
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๕๗
บทที่ ๕ สรุปผลและอภิปรายผล	๘๙
บรรณานุกรม	๙๖
ภาคผนวก	๑๐๐
ภาคกิจกรรมการศึกษา	๑๐๑
เครื่องมือการศึกษา	๑๑๒
ประกาศนียบัตรผู้เข้าร่วมประชุม	๑๑๘
รายชื่อผู้ร่วมประชุม	๑๒๐
รายงานผู้เข้าร่วมประชุม	๑๓๗
คณะญุศึกษา	๑๓๘

สารนวยภาค

หน้า

ภาคการศึกษาในวงจรที่ 1	101
ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยพายัพในการศึกษา	102
การร่วมหนนวนทางโดยก่อตั้งครุต้นแบบ	103
เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	104
การกำหนดประเด็นทางเวที	105
การทบทวนประเด็นนวนทางการปฏิบัติงาน	106-108
แนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของก่อตั้งครุเครือข่าย	109-110
การพัฒนานวนทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้	111

สารบัญสาร Raum

หน้า

ตารางที่ ๑ เรื่องที่จะต้องดำเนินการในทันทีที่พระราชนูญดูดีมีผลบังคับใช้	23
ตารางที่ ๒ เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่พระราชนูญดูดีนี้ มีผลบังคับใช้	24
ตารางที่ ๓ เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่พระราชนูญดูดีนี้ มีผลใช้บังคับ (ประมาณ สิงหาคม ๒๕๔๗)	25
ตารางที่ ๔ เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน ๖ ปี นับแต่วันที่พระราชนูญดูดีนี้ มีผลใช้บังคับ (ประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๔๘)	25
ตารางที่ ๕ ตารางสัดส่วนเวลาเรียน	35
ตารางที่ ๖ แสดงตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดแผนกตามตัวบ่งชี้	48

สารบัญแผนภูมิ**หน้า**

1. แผนภูมิที่ 1 แผนการศึกษา	54,57
2. แผนภูมิที่ 2 แผนการจัดเก็บข้อมูล	55-56

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันเป็นโลกแห่งยุค “สังคมสารสนเทศ” หรือโลกยุค “โลกกวิัตตน์” ซึ่งแตกต่างไปจากศตวรรษที่ผ่านมาอย่างมากนามา เป็นการก้าวข้ามไปสู่ยุคใหม่ที่เรียกว่า “โลกไร้พรมแดน” และ “ยุคข้อมูลข่าวสาร” บริบทสังคมโลกแต่ละภูมิภาค มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม การเตรียมคนเข้าสู่สังคมเป็นการกิจของ “การศึกษา” โดยตรงจึงจำเป็นต้องกลับมาบททวนและออกแบบการศึกษาใหม่ ด้วยเหตุที่ว่าตั้งแต่ประเทศไทยนำรูปแบบ “การศึกษาแผนใหม่” จากตะวันตกเข้ามาใช้ เรายังได้ใช้การศึกษาแบบรวมศูนย์อันอาจเข้าสู่ส่วนกลางมาโดยตลอด โดยเฉพาะการบริหารและการจัดการมีลักษณะแบบรวมศูนย์อันอาจอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการที่มีรูปแบบการบริหารแบบแนวเดิมที่ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้กำหนดนโยบาย และสั่งการตามลำดับขั้นตอน ขาดความคล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ก็ขาดเอกสารภาพในเชิงนโยบาย เพราะหลายกรมหรือกระทรวงไม่สามารถประสานกันทั้งภายในและภายนอก หรือกระทรวงอื่น ๆ ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมน้อยมาก การกระจายอำนาจยังเป็นการแบ่งปันการกิจจากเบื้องบนสู่ระดับปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีโอกาสตัดสินใจลงมือทำในทิศทางที่แตกต่างกับ “แนวคิด” ของผู้บังคับบัญชา บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาแต่ละระดับยังไม่เด่นชัด ในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและบริหารงานการศึกษาเพื่อสูงสุดของชาติ กระบวนการบริหารของการศึกษาไทยจึงมีลักษณะที่ “พึ่งพาและยอมจำนน” (สุมน อมรวิัตตน์, 2541, หน้า 21) อิกกิ้งกระทรวงศึกษาการ มีครูอาจารย์ หน่วยงาน สถานที่ศึกษากระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากที่จะบริหารจากส่วนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแสวงหาโลกกวิัตตน์ที่หลังให้เลี้ยงมาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีและการเมืองการปกครองฯลฯ (สกศ. 2539, หน้า 1) ผลกระทบการพัฒนาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางด้าน

เศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศปรับเปลี่ยนไปสู่ภาคอุตสาหกรรม และบริการที่ทันสมัย สังคมชนบทเปลี่ยนจากสังคมเกษตรมาสู่สังคมเมือง ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนไทย และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ และท้องถิ่น เกิดกระแสบริโภคนิยม (วัตถุนิยม) ความอุ่นความเอื้ออาทรในสังคมเริ่มสูญหายไป ขณะเดียวกันปัญหาหลายประการก็ขยายตัวและเพิ่มความลับซับซ้อน เช่น ปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาลั่นສลายของครอบครัวชุมชน ปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหานักภาวะ และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจนที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ขณะที่สังคมภายในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดแรงผลักดันให้สังคมไทยจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง เพื่อก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจนานาชาติได้มีการปรับแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่เน้น “การพัฒนาคน” ระบบการศึกษา ที่เคยมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งในช่วงที่ผ่านมา กลับมีปัญหาไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไม่สอดคล้องกับต่อการพัฒนาคนให้ฝรั่งเศรียนอันเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของคนในยุคโลกาภิวัตน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” เพราะคนเป็นทั้งปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา

จากแรงผลักดันของสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์และนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ที่ต้องอาศัยคุณภาพของ “คน” เป็นพื้นฐาน กองปรับปรุงน้ำนมีนโยบายจะขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือดำเนินการแผน Piece meal ไม่อาจทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นต้องปรับปรุงทั้งระบบ คือ การปฏิรูปการศึกษา (สกศ. 2539, หน้า 72) รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษามือเดือนพฤษจิกายน 2538 และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบการดำเนินงานการปฏิรูป เมื่อ 2539 และได้ประกาศใช้ทั่วประเทศตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2539 – 2550) เมื่อต้นปีการศึกษา 2539 (พฤษภาคม 2539) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานระดับสูง โดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครุและบุคลากรทางการศึกษา

3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

ระยะแรกได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการปฏิรูปอย่างมีรูปแบบ และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติ ตามบัญญัติ 10 ประการ เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ ผู้สู่ความเป็นเลิศ ปี พ.ศ. 2550 โดยให้ประชาชนทั่วไป ข้าราชการส่วนอื่น ๆ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สังคมไทยเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 1-63)

การปฏิรูปการศึกษามีสาเหตุสำคัญจากคุณภาพการศึกษาไทยในเวทีโลกมีสภาพล้าหลัง และจากสภาพปัจจุบันการเรียนรู้ของเด็กไทยในปัจจุบัน ยังไม่สามารถที่จะทำให้เกิดคุณภาพและคุณลักษณะที่เหมาะสม ขึ้นขั้นตอนยังไห้ในโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และมีศักดิ์ศรี ภารกิจของ การปฏิรูปการศึกษาเกิดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผู้การรองรับด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีหัวใจสำคัญ คือการปฏิรูประบวนการเรียนรู้การปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษาสามารถกระทำได้ทันทีซึ่งในส่วนกลาง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สศ.) สำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา วิจัยพัฒนาการเรียนรู้ สืบสานและอนุรักษ์ ขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ จัดทำเอกสารการพัฒนาการเรียนรู้ จัดประชาสัมพันธ์ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างเครือข่าย จัดตั้งกองทุนส่งเสริม มีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตในช่วงต่อไปจะได้ดำเนินการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารการศึกษา ส่งเสริมครุภัังค์ ค้านพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวิจัย พัฒนาระบบนิเทศ รวมถึงการนิเทศภายใน ตลอดจนดำเนินกระบวนการยกย่องเชิดชูเกียรติคุณค่า และคาดหวังไว้ที่จะให้กระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่พัฒนาให้เด็กไทย เก่ง ดี มีสุข อย่างไรก็ตามข้อมูลจากเครือข่ายในระดับปฏิบัติการจะมีส่วนส่งเสริม และทำให้เกิดการประสานการพัฒนาแนวทางปฏิรูปการศึกษาร่วมกัน ได้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดให้มีการปฏิรูประบวนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว สมควรที่จะมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้งส่วนที่เป็นการบริหารการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษาจึงเห็นสมควรที่จัดให้บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันพัฒนางานปฏิรูประบวนการ

เรียนรู้ด้วยระบบการพัฒนาด้วยพหุภาคีทางการศึกษาและเครือข่ายครุอันเป็นพื้นฐานความคิด สำคัญ ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้สร้างความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยตนเอง งานเกิดแนวทาง และกระบวนการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพจริงนั้นพื้นฐานการพัฒนาที่อย่างยั่งยืน อันเป็น หลักการสำคัญที่สอดคล้องกับการพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงสมควรที่จะมีการศึกษาแนวทาง ปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงขึ้น

คำาณวิจัย

ทำอย่างไรผู้บริหารโรงเรียน ครุผู้ปฏิบัติการ ศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบวนการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
2. เพื่อพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครุที่สอดคล้อง กับการปฏิรูป
3. เพื่อพัฒนาระบวนการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาผลการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ โดยการมี ส่วนร่วมการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

นิยามศัพท์

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครุผู้ปฏิบัติการ ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องทาง การศึกษา เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ปฏิบัติได้จริง

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานในหมวด 4 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการจัดการ ควบคุม กำกับ สนับสนุน ส่ง เสิร์ฟและวินิจฉัยตั้งการตามบทบาทของและอำนาจหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการติดตามให้การสนับสนุน ส่งเสริม ให้หน่วยงานและบุคลากรจัดการศึกษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ขอบเขตการศึกษา

ประกาศ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครุผู้สอน และศึกษานิเทศก์ตลอดจนสนใจทั่วไป ในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครุผู้สอน และศึกษานิเทศก์ตลอดจนสนใจทั่วไปในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงที่เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการ แล้วกำหนดพันธกิจในการพัฒนางาน ตลอดจนนำไปปฏิบัติและสรุปผลการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

เนื้อหา ได้แก่ การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามหมวด 4 ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยผู้บริหารโรงเรียน ครุผู้ปฏิบัติการ และศึกษานิเทศก์ตลอดจนสนใจทั่วไปที่เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการ แล้วกำหนดพันธกิจในการพัฒนางานตลอดจนนำไปปฏิบัติและสรุปผลการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาระบวนการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้อง กับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
2. ได้แนวทางการพัฒนาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครุที่สอดคล้อง กับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
3. ได้แนวทางพัฒนาระบวนการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
4. ได้แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ โดยการสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา
2. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
4. สรุปสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
5. ทิศทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของโลกและสิ่งแวดล้อมมีอยู่ตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนจึงต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ แนวการจัดการเรียนการสอนสามารถจัดได้หลากหลายวิธีด้วยกัน ทั้งนี้จะต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้จักและหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ รู้จักเลือกสรรเทคนิคหรือการในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งครูเป็นเสมือนตัวจัดสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีพลังในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ที่สุด โดยมุ่งประโภชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ความคาดหวังของกลุ่มนักคิดนักวิชาการ นักการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน สื่อมวลชน ฯลฯ ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาของรัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. คณศึกษาโครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์: สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษหน้า” ธนาคารอสังหาริมทรัพย์ไทย โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สิปปันนท์ เกตุหัต เป็นประธาน ได้ศึกษาสังเคราะห์ วิเคราะห์และรวบรวมแนวคิดจากบุคคลหลายฝ่ายและได้เสนอความคาดหวังได้ดังนี้

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาไทย อยู่ที่ “การปฏิรูปความคิด” ที่เน้นว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาของคนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และด้วยเหตุนี้ไม่เพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรงของภาครัฐ แต่สถาบันต่าง ๆ ในสังคม นับตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน องค์กรธุรกิจเอกชนและองค์กรสาธารณรัฐ ประโยชน์ล้วนต้องลุกขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และทำหน้าที่ของตนเพื่อปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง เจตนา รณรงค์หรือความคาดหวังสูงสุดในการปฏิรูปการศึกษา คือ เพื่อสร้างสรรค์คนไทยให้กับ “มุ่งก้าวมั่น รุ่งเรืองโลก” โดยมีลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ฝีมือ” อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างสันติ “คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ควรคู่ไปกับความเป็นปีกแห่งมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทย” และสร้างสังคมไทยให้เป็น “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้” เพื่อการก้าวสู่ศตวรรษใหม่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและส่ง่งานการที่สังคมไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใน 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ

1. ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรสาธารณรัฐ ประโยชน์และสื่อมวลชน “มีส่วนร่วมและรับผิดชอบ” ในการจัดการศึกษาอย่าง “เต็มศักยภาพ”
2. ปรับระบบการศึกษาที่รัฐและหน่วยงานของของรัฐในส่วนกลางเท่านั้นที่เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องใหญ่ หน่วยงานระดับต่าง ๆ มีการตัดสินใจตามลักษณะ ภารกิจ และความรับผิดชอบ
3. มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพการเรียนรู้ (สิปปันนท์ เกตุทัต, 2539, หน้า บทนำ)

ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย จึงอยู่ที่ความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยเฉพาะที่สำคัญที่สุด คือ ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ภาคเอกชน สื่อมวลชน รัฐบาล และหน่วยงานในภาครัฐ ร่วมมือกันเป็นระบบเครือข่าย นับเป็นความพยายามที่น่าเชื่อม ทั้งได้ร่วมรวมความคิดของหลากหลายกลุ่มอาชีพจากทุกภาค เป็นภาคความฝันและความคาดหวังค่อนข้างมีพลัง ก่อให้เกิด “กระแสการปฏิรูปการศึกษาในวงกว้าง”

2. การปฏิรูปการศึกษาไทย (การยกเครื่องทางปัญญา) ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์และมาตรการความฝันของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วงศ์ ได้เสนอเรื่องการปฏิรูปการศึกษา หรือการยกเครื่องทางปัญญาเพื่อให้เกิดภารกิจวัฒน์การพัฒนา “คน” เป็นยุทธศาสตร์ที่จะนำสังคมไทยออกจากวิกฤติตามที่ไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริง โดยคนไทยทุกคนทุกส่วนของสังคม

สมควรทำความเข้าใจและร่วมกันปฏิรูปการศึกษา ความเข้มแข็งทางปัญญาของสังคมทั้งหมด คือ คุณแข็งที่จะนำไปสู่การจัดระบบการคaringชีวิตร่วมกันอย่างได้สมดุลในสภาพการณ์ใหม่ โดยให้ความหมายไว้ว่า ความเข้มแข็งทางปัญญาของชาติ จะเกิดจากลักษณะ 5 ประการ คือ

1. สติปัญญาทั้งหมด
2. โครงสร้างทางสมอง
3. กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา
4. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

โดยได้นำเสนออยุทธศาสตร์ทางปัญญา 8 ประการ คือ

1. อยุทธศาสตร์ฐานวิทยา
2. อยุทธศาสตร์ครอบครัว
3. อยุทธศาสตร์เครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน
4. อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา
5. อยุทธศาสตร์สื่อสารมวลชน
6. อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในองค์กรและบทบาทของกองทัพ
7. อยุทธศาสตร์การวิจัย
8. อยุทธศาสตร์การจัดการเพื่อความเข้มแข็งทางปัญญา

“การปฏิรูปการศึกษาไทย” เพื่อการยกเครื่องทางปัญญา ซึ่งมีสาระที่น่าสนใจดังนี้

1. โจทย์ที่เป็นปัญหาของระบบการศึกษาไทย ที่สำคัญ คือ
 - 1.1 ทำอย่างไรลูกจะเข้ามหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องสอบ
 - 1.2 ทำอย่างไรลูกไปโรงเรียนแล้วปลดภัยจากยาเสพติดและจากความรุนแรง
 - 1.3 เรียนอย่างไรนักเรียนจะไม่ต้องเครียดกันทั้งประเทศ
 - 1.4 เรียนรู้อย่างไรจึงจะหายใจ
 - 1.5 เรียนรู้อย่างไรจึงจะหายเจ็บ
 - 1.6 เรียนรู้อย่างไรจึงจะมีความสุข
 - 1.7 เรียนรู้อย่างไรจึงจะเป็นคนดี
 - 1.8 เรียนรู้อย่างไรประเทศชาติบ้านเมืองจะดี

2. การปฏิรูปความเข้าใจ (สัมมาทรอคนะ)

การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้นั้น ก่อนอื่นจะต้องปฏิรูปความเข้าใจในประเด็น

ที่สำคัญ คือ

- 2.1 มนุษย์มีศักดิ์ศรีของความเป็นคน และมีศักยภาพในการรู้สูงยิ่ง
- 2.2 การเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ สำคัญกว่าการท่องจำ สำคัญกว่าการสอน
- 2.3 การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นเรื่อง “ทุกส่วน”
ของสังคม
- 2.4 การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเข้มแข็ง
ทางปัญญา

3. วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มี 3 ประการ คือ

- 3.1 เป็นการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล (Education For All)
- 3.2 สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษา (All For Education)
- 3.3 เป็นการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาคนทั้งมวล (Education For All Problem)

แนวคิดหลักในการปฏิรูปการศึกษา 3 ส่วน คือ

1. ปฏิรูประบบการศึกษา
2. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
3. ปฏิรูปการจัดการศึกษา
4. สร้างกลไกการจัดการเป็นเครื่องมือของการปฏิรูป
 - 4.1 การกระจายอำนาจให้คิดเองทำเองให้มากที่สุด
 - 4.2 สร้างแรงจูงใจให้มีการเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ
 - 4.3 สร้างกลไกสนับสนุนความเข้มแข็งทางวิชาการ
 - 4.4 มีการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ อันย้อนไปมีผลสร้างแรงจูงใจของผู้ปฏิบัติ
5. ยุทธศาสตร์เพื่อการดำเนินงาน 10 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ ที่ 1	การมีส่วนร่วมของคนทั่วประเทศ
ยุทธศาสตร์ ที่ 2	เปิดและสร้างโอกาสการเรียนรู้ทั่วประเทศ
ยุทธศาสตร์ ที่ 3	ส่งเสริมบทบาทของชุมชน ประชาชนและการสร้าง ประชาชน (Civil Society)
ยุทธศาสตร์ ที่ 4	ส่งเสริมบทบาทของวัด และกองทัพ
ยุทธศาสตร์ ที่ 5	ส่งเสริมเพื่อการศึกษา

บุทธศาสนา ที่ 6	ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญา
บุทธศาสนา ที่ 7	ส่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการศึกษา
บุทธศาสนา ที่ 8	บทบาทภาคธุรกิจในการศึกษา
บุทธศาสนา ที่ 9	ปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา
บุทธศาสนา ที่ 10	ปฏิรูปการศึกษาเป็นรายจังหวัด

6. บุทธศาสนาการนำแผนการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยมีแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา 9 แนวทาง คือ

- 6.1 สร้างสัมมาทิชีเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อเน้นทางออกหรือความหวังของประเทศ
- 6.2 สร้างเจตนารมณ์ร่วมกัน
- 6.3 ทำสัญญาประชาชน
- 6.4 ทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน
- 6.5 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
- 6.6 จัดระบบการเงินการคลังเพื่อการศึกษา
- 6.7 ประเมินสภาพการศึกษาไทยทุกปี
- 6.8 จัดให้มีสัมชชาการศึกษาแห่งชาติ
- 6.9 ออกกฎหมายการปฏิรูปการศึกษาไทย

โดยสรุปมุ่งและความคาดหวังคือ การศึกษาไทยมีปัญหาอยู่ในภาวะวิกฤตถึงขั้น จำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปเพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด “ต้องสร้างพลังเจตนารมณ์ ของสังคมร่วมกันทั้งประเทศ” เพื่อทำให้เรื่องการศึกษาเป็นประเด็นทางการเมือง (Political Issue) และการที่จะสร้างกระแสให้เกิดพลังเจตนารมณ์ได้นั้น จะต้องมีการสร้างความรู้ชั้นเริ่มและ การมีส่วนร่วมของสังคม (Social Learning และ Social Participation) จึงจะทำให้การปฏิรูป การศึกษาประสบผลสำเร็จ (ประเวศ วะสี, หน้า 63-69)

3. การปฏิรูปการศึกษาในทรอคนะของพระธรรมปีฎก (ป.อ.ปยุต โトイ)

พระธรรมปีฎกเป็นนักคิดของไทยที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติยกย่องให้เป็นนักการศึกษาเพื่อสันติภาพ ท่านมองมุขย์ในอนาคตว่า ระบบ สังคมในปัจจุบันและค่านิยมต่างๆ ตลอดจนระบบการศึกษากำลังจะนำพาเราให้ไปเห็นจุดหมาย ที่แท้จริง คือ ความสำเร็จของมนุษย์อันนำไปสู่สังคมระบบการแข่งขันทางผลประโยชน์ นั่นจุด หมายของชีวิตและจุดหมายของจิตวิญญาณและจุดหมายของโลก แต่ความสำเร็จที่แท้จริง ระบบ

การศึกษาควรสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีงาม สร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุข และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน วิสัยทัคันของคนในปัจจุบันและอนาคต คือ การศึกษาจะต้องสร้างเด็กให้มีความสามารถ ในด้วย รู้จักคิด รู้จักพิจารณา ท่านเรียกว่า “โยนิโส – มโนสิการ” คือ การรู้จักคิด คิดเป็น คิดอย่างไรเป็นเหตุเป็นผลคิดในทางที่จะเข้าถึงความจริงของสิ่งทั้งหลาย คิดในทางที่ทำให้รู้จักสิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ หาประโยชน์ได้ในสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์และสภาพการณ์ทั้งหลาย พร้อมทั้งองค์ประกอบอื่น ที่เรียกว่า องค์ประกอบภายนอกใน เช่น ความไฟรุ ไฟสร้างสรรค์ ฉันทะ จิตสำนึก ที่เรียกว่า “อัตตสัปทาน” ความไม่ประมาท ความกระตือรือร้นที่เกิดขึ้นในการรู้จักธรรมชาติ รู้จักในการฝึกตน

ดังนั้น ชีวิตมนุษย์ถ้าจะเป็นชีวิตที่ดีต้องมีการศึกษาตลอดเวลา คือ ต้องเพิ่มชีวิตแห่งการศึกษา คือ เรียนรู้ ฝึกหัด จะเป็น “ชีวิตที่ประเสริฐ” เกิดจากการศึกษา จนเกิดเป็น “พรหมจริยะ” คือ จริยะอันประเสริฐ อันได้แก่ ศีล สมาริ ปัญญา (ไตรลิขิ) คือ ฝึกพฤติกรรม ฝึกจิตใจ ฝึกปัญญา โดยสรุปแล้ว การศึกษาจะต้องพัฒนาคนโดยมีจุดหมาย ให้เป็นชีวิตที่มีคุณค่าในด้วยของ เขาเอง ให้เห็นชีวิตที่ดีงามและสมบูรณ์ในตัวเอง “เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” (พระธรรมปีกุก (ป.อ.ปัญโต), 2539, หน้า 1 – 17)

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นแผนที่แตกต่างไปจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับก่อน ๆ แต่แผนฯ 8 เน้นเรื่องการพัฒนา “คน” เพื่อให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และยังเป็นแผนที่จัดทำโดยประมวลความคิดมาจากการดับประชาชนเป็นพื้นฐานมิใช่แผนที่ร่างโดยกลุ่มนักวิชาการเป็นหลักการพัฒนาคนตามแผนฯ 8 มีเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษา คือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ให้มีสุขภาพด้านน้ำมันยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เป้าหมายที่เป็นเครื่องชี้วัดผลการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง ในส่วนที่เกี่ยวกับ การศึกษา ดังนี้

- เพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0-5ปี) อย่างมีคุณภาพ
- เพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9 ปี แก่เด็กในวัยเรียนทุกคนและการเตรียมการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี รวมทั้งให้มีการอบรมครูอาจารย์ทุกคนอย่างต่อเนื่อง

1. ยกระดับทักษะฝีมือและความรู้พื้นฐานให้แก่แรงงานในสถานประกอบการ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกต่ออุปกรณ์แรงงานอาชีวะ (25-45 ปี)

2. ให้ผู้ด้อยโอกาสทุกประเภทได้รับโอกาสทางการพัฒนาเติบโตศักยภาพและได้รับบริการขั้นพื้นฐานทางสังคมอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

บุทธศาสนาการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนที่สำคัญ มี 2 ประการ คือ

1. การพัฒนาศักยภาพของคนด้านจิตใจ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีค่านิยมที่ดีงาม และมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม โดยการสนับสนุนให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาจิตใจ

2. การพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และฝีมือแรงงาน โดยเริ่มต้นแต่การเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและการพัฒนาทางเทคโนโลยีมากขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การปรับปรุงระบบบริหารจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในเรื่องการศึกษาและพัฒนาคนแล้วจะเห็นว่าเป็นแผนที่ดี ครอบคลุมเนื้อหาในทุกเรื่องแต่เนื่องจากผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจ ในปี 2540 จึงทำให้การนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติไม่ปรากฏผลเป็นรูปธรรมชัดเจนมากนัก แต่ก็ถือว่าเป็นความฝันความตั้งใจที่จะพัฒนาคนของชาติ

1. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นหลัก โดยยึดหลักการพัฒนา “คน” เดิมเรามุ่งไปที่การพัฒนาประเทศไทยโดยล้มเรื่องการพัฒนาคุณภาพของคน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงมุ่งหวังให้ทุกหน่วยงานทางการศึกษานำแผนฉบับนี้ไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้การศึกษาเข้ามายืนเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ และคนที่มีคุณภาพก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเป็นแผนแห่งความหวัง และเป็นแผนแห่งอนาคตของสังคมไทย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

1. พัฒนานุยศ์ที่สมบูรณ์ การศึกษามุ่งพัฒนาคนที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม เพื่อให้มีคุณภาพที่สำคัญ 3 เรื่อง คือ

- พัฒนาให้คนไทย “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้” เป็นผู้ฝึกการเรียนรู้ รู้จักคิดและวิเคราะห์ ใช้เหตุและยกเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการ และความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
- พัฒนาคนไทยให้มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบต่อคนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เก่ารพ และรักษาภูมิเกณฑ์ของตนเอง
- พัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ เน้นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ สมัยใหม่ควบคู่กับภูมิปัญญาไทย

2. การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต

การศึกษาที่จัดการสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับความเป็นจริง ในวิถีชีวิตของคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณค่าในสังคมไทย เพื่อเสริมสร้างความเจริญเติบโตอย่างสมดุล ทั้งด้านสังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศไทยสามารถร่วมมือและแบ่งปัน โดยเฉพาะการศึกษาจะต้องสร้างคนให้รู้จักร่างงานด้วยตนเอง มีโอกาสมีงานทำอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

ความคาดหวังของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

โดยการกิจที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ คือการพัฒนาคนประกอบกับการที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้เน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ตั้งปณิธานการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

“กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นจะพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ สังคม ศต ปัญญา สุขภาพ พลานามัยและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชากรในชาติ มีนิสัยรักการพัฒนาตนเอง มีหลักศาสนา เป็นครรลองชีวิต มีจิตสำนึกรักในความเป็นไทย ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข มีส่วนร่วมรับผิดชอบ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคม ประเทศไทย ตลอดจนมนุษย์ในประเทศและโลก”

จุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ที่คือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทย โดยจะต้องเอื้อและสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงและแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต

ด้านจิตใจและสังคม วินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน มีวิธีธรรม มีคุณธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ร่วมในกระบวนการพัฒนา มีความเป็นไทย ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสติปัญญา คิดกว้าง คิดไกล ໄຟເຣີນ ໄຟຣີ ສາມາດແສວງຫາຄວາມຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງ ມີຄວາມຄົດຮີເຮີ່ມສ້າງສຽງ ຮັກການປະຕິມົງ ສັນຄວ້າ ຮູ້ເກົ່າທັນວິທະຍາສົດຮັບແທກໂນໂລຢີ ແລະສາມາດປັບປຸງຕົວໄຫ້ທັນຕ່ອງຮະແກກເປົ່ານັ້ນ

ด้านสุขภาพดี พลานามัย มีสุขภาพจิตดี ເງື່ນເຕີບໄຕສມວັນ ລ່າງກາຍເຈິ່ງແຮງ ປລອດຈາກໂຮກກັບທີ່ປົ້ອງກັນໄດ້ ປະຈາກສາරີພິຍແລະສາຮັບຕິດ

ด้านการประกอบอาชีพ ມີທັກະ ມີຄຸນຫຮຽນ ແລະເຂດຄົດທີ່ດີຕ່ອງການປະກອບສັນນາພິບ ແລະສາມາດສ້າງແລະພັດນາສັນນາພິບ

ທີ່ນີ້ ເພື່ອນໍາໄປສູ່ສ່ວນການພັດນາທີ່ “ຄົນມີຄວາມສຸຂ ຄຣອບຄຣວອບອຸ່ນ ທຸມໝານ ເຈິ່ງແຮງ ສັງຄົມສັນຕິ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມຢືນຢັນ”

จุดเน้นการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 8 ประการ ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. การพัฒนาสุขภาพ พลานามัย
3. การพัฒนาจริยธรรม ມີຄຸນຫຮຽນ
4. การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับต่าง ๆ
5. การศึกษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสິ່ງແວດລ້ອມ
6. การอนุรักษ์ พื้นฟูและสืบต่อศิลปะและวัฒนธรรม
7. การพัฒนาการศึกษาด้านວິທະຍາສົດຮັບແທກໂນໂລຢີ
8. การพัฒนาประชาธิปไตย

ເພື່ອທີ່ຈະບ່ຽນແປງການພັດນາตามປະລິດ ແລະຈຸດເນັ້ນການພັດນາດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງກຳຫັນດູທະຄາສົດໃນການພັດນາ ໂດຍເຮັດການປົງປັງການດຳເນີນງານ ການຈັດການສຶກສາ ศาสนา ແລະວັດທະນາ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

1. ປົງປັງกระบวนการເຮັດການຮັ້ງ
2. ປົງປັງການຜົດ ການສ່ວນຫາ ແລະພັດນາຄຽງ – ອາຈານ ແລະນຸກຄາກ

3. จัดทำและระดมทรัพยากรให้เพียงพอ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้
4. ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคเอกชนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
5. สร้างและกระจายเครือข่ายความรู้
6. ปฏิรูปการบริหารและการจัดการ

วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา

เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้เป็นกลไกในการสร้างคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ปวงชนชาวไทยมีศักยภาพในการพัฒนาคนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่อย่างไทยในสังคมโลกอย่างเป็นสุข รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติให้ก้าวหน้า มั่นคง สมดุลและยั่งยืน โดยให้ผู้ผ่านการศึกษามีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสำคัญดังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยที่กำหนดไว้ ซึ่งได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา 6 ประการ คือ

นโยบายข้อที่ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เร่งรัดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

นโยบายข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน

เร่งรัดผลิตและพัฒนากำลังคนให้สามารถประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเอื้อต่อความต้องการและพัฒนาของชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะกำลังคนระดับกลางและระดับสูงในสาขาที่ขาดแคลน

นโยบายข้อที่ 3 การปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับ ประเภทโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต รวมทั้งให้หลักสูตรมีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และกรัฐบาลประเทศโลก

นโยบายข้อที่ 4 การปฏิรูปกระบวนการสร้างอาชีวศึกษา การผลิตและการพัฒนาครุและบุคลากรทางการศึกษา

ปฏิรูประบบการสร้าง การผลิต และการพัฒนาครุรุ่นทั้งนุคคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพประดิษฐ์ภาพและจรรยาบรรณในอาชีพ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนและจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

นโยบายข้อที่ 5 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาระบวนการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ระบบข้อมูลข่าวสาร การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิจัยและพัฒนาให้นำไปสู่องค์กรและสังคม แห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, หน้า 1 – 81)

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงาน ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไปและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 ดังนี้

จุดมุ่งหมายสูงสุด เพื่อให้ประชาชนไทย มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านมาศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยและความหมายของ การศึกษาแต่ละระดับ

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางการดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

เร่งรัด ให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกรอบดับจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพ ทัดเทียมกัน และให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่

2. การปฏิรูปครุภัณฑ์และบุคลากรทางการศึกษา

เร่ง ปฏิรูปการผลิต การสร้าง การพัฒนาครุภัณฑ์ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน อย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

เร่ง ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ทุกระดับทุกประเภท

4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

มุ่งกระจายอำนาจ เพื่อเอื้อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจด้านการบริหารและ การจัดการบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องสภาพ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ใน ท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนและเอกชน

และ ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ อย่างมีรูปแบบ โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็น “โรงเรียนในอุดมคติ” ตามบัญญัติ 10 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกรักในการที่จะพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารควร มีเวลาอยู่ประจำสถานที่ศึกษา เพื่อคุ้มครองป้องกันภัยในให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนหรือสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่อง ความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเพื่อเพื่อแผ่นดิน ความรักสามัคคี รวมทั้งการจัดทำให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีด้านไม้ แหล่งน้ำ ไร่ผุ่น ไร่ผลภาวะ

3. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้อง คอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบถ้วน โดยให้เหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น

4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบถ้วน โดยจัดซื้อในราคาน้ำหนาที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์

5. มีบุคลากร ครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนครู ให้ครูที่เกณฑ์มาตรฐาน หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอน และหรือให้มีระบบการศึกษาผ่านดาวเทียม

6. องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ หรือ บริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอน ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพ การเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

7. มีการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบถ้วน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจนและค่าใช้จ่ายตอนแทนให้นักเรียนในการพัฒนา หรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพ ที่เกิดจากรายได้และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกพืชสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มนักศึกษาหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหาร การจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนแก้ปัญหาหนี้สินของครู

9. มีการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิตคือ คุณภาพของนักเรียน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

10. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับ ทุกประเภท ยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

การดำเนินงานตามแนวโน้มสันบสนุนการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ เพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีลักษณะเป็นการเตรียมและเป็นโครงการนำร่องมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวโน้มสันบสนุนการปฏิรูปการศึกษาร่างให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ใน 4 ประเด็น คือ

1. ปฏิรูปหลักสูตร เพื่อให้เนื้อหา้มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และเพื่อให้มีหลักสูตรกลาง และท้องถิ่นที่เป็นมาตรฐานชัดเจน

2. ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองและเดียวกัน กับปรับบทบาทของครูให้เป็นผู้ชี้นำมากกว่าเป็นผู้จัดหออด ส่วนรูปแบบการเรียนก็ต้องมีความหลากหลาย มีการใช้วัสดุและเทคโนโลยีมากขึ้น

3. ปฏิรูปวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาครูเป็นมืออาชีพ โดยมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู มีการรับรองระดับความเป็นวิชาชีพ และมีการประกันเสริมภาพและศิทธิของครูด้วย

4. ปฏิรูประบบบริหารจัดการ ด้วยการกระจายอำนาจไปยังหน่วยปฏิบัติให้ผู้ปกครองชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหาร

สำหรับบุคลาศาสตร์ที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้วางกรอบไว้ 5 ขุนคานศาสตร์ คือ

1. การกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารตามสภาพของท้องถิ่น ขณะนี้ยังคงกลางจะต้องลดบทบาทลง
2. การมีส่วนร่วมคือ เปิดให้บุคคลหรือองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพได้ขณะเดียวกันก็ต้องมีการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการต่างๆ ต่อสาธารณะด้วย
3. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนรู้ทำหน้าที่จัดทรัพยากรสนับสนุนการเรียน
4. แผนยุทธศาสตร์ จะต้องมีการวางแผนและแผนการทำงานที่ชัดเจน และต้องมีกลไกในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
5. การประกันคุณภาพ ด้วยการกำหนดมาตรฐานการศึกษา กำหนดระบบควบคุมคุณภาพจากภายในสถานศึกษา ที่สำคัญต้องมีการตรวจสอบคุณภาพทั้งภายในและภายนอกด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งตราไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 นับเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับการศึกษา” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างชัดเจน และสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ประเทศไทยเคยมีรัฐธรรมนูญมา จากสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือ “มาตรา 81” ระบุให้จัดทำ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ” และยังมีมาตราอื่นๆ อีก รวม 9 มาตรา คือ มาตรา 40, 42, 43, 69, 46, 53, 55, 80, 81 และ 289 ที่ระบุโดยตรงถึงสิทธิหน้าที่ ทรัพยากรฯ นอกจากนี้ยังมีมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยอ้อม ดังนี้

1. ทรัพยากรสื่อสารของชาติกับการศึกษา

“มาตรา 40” คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคคลื่นความถี่ตามวาระหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การดำเนินการตามวาระสองด้านนี้จะเป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง

2. เสรีภาพทางวิชาการ

“มาตรา 42” บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัด ต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สิทธิ)

“มาตรา 43” บุคคลย่อมมีสิทธิ์เสมอ กัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรม ของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตาม ที่กฎหมายบัญญัติการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแล ของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

4. การศึกษาเป็นหน้าที่ของประชาชน

“มาตรา 69” บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือข้าราชการรับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปะวัฒนธรรมของชาติ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

5. การอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาไทย

“มาตรา 46” บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดังเดิม ย่อมมีสิทธิ์อนุรักษ์ พื้นที่ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นของชาติ และมี ส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

6. การคุ้มครองและให้การศึกษาอบรมแก่เด็ก

“มาตรา 53” เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครอง โดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

“มาตรา 55” บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิ์ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

“มาตรา 80” รัฐจะต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาค ของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปีกแห่งของครอบครัว และความเข้มแข็งของ ชุมชน

7. แนวทางการจัดการศึกษาของรัฐ

“มาตรา 81” รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม “จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ” ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆเร่งรัดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

8. บทบาทของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

“มาตรา 289” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ อารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเจ้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินถึงการบำรุงรักษาศิลปะ อารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

สรุปสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา มีสาระสำคัญที่ใช้เป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ทั้งในส่วนที่เป็นความมุ่งหมาย หลักของการจัดการศึกษา สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นับเป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบและกระบวนการผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ต้องตระหนักรู้และดำเนินการตามแนวทางด้วยความเข้าใจให้ตรงกันและทำให้ทราบถึงบทบาทการกิจหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาของชาติบรรลุผลตามเจตนาณั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการยึดหลักการ สรุปได้ 3 ประการ คือ

1. ประชาชนทุกคนไม่ว่ายาก ดี มีเงิน หรืออยู่ห่างไกล หรือพิการ หรือมีความสามารถพิเศษต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิต
2. ทุกส่วนของสังคมต้องสนับสนุนการศึกษา ดังนั้น ต้องปฏิรูประบบบริหารจัดการ
3. ต้องประชุมเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ฉะนั้น ในการจัดการศึกษาต้องยึดแนวทางดังนี้
 - ก) มีเอกภาพด้านนโยบายหลักนโยบายในการปฏิบัติ
 - ข) มีการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม
 - ค) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 - ง) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 - จ) ระดับทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
 - ฉ) ให้ประชาชนองค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคม สถาบันศาสนาและสถานประกอบการมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ ในเนื้อหาสาระ มี 78 มาตรฐาน มาตรฐาน 1 บทเฉพาะกาล แบ่งออกเป็น 9 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 บททั่วไปและความผุ่งหมายและหลักการ
- หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
- หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา
- หมวดที่ 4 แนวทางจัดการศึกษา ความหมายและหลักการ
- หมวดที่ 5 การบริหารและการจัดการศึกษา
- หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
- หมวดที่ 7 ครุ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การดำเนินการภายหลังตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้

การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งคณะกรรมการศึกษาธิการแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกาศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้องดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ (20 สิงหาคม 2542) ดังนี้

ตารางที่ 1 เรื่องที่จะต้องดำเนินการในทันทีที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้

เรื่องที่ต้องดำเนินการ	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
<p>1. จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา มีลักษณะเป็นองค์กรมหาชนเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์กรมหาชน มีกำหนดเวลาการทำงาน 3 ปี ทำหน้าที่เสนอการจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งส่วนงาน การจัดระบบครุ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานข้างต้น และเสนอแนะการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้ อยู่ให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา</p>	<p>สำนักนายกรัฐมนตรี</p>

ตารางที่ 2 เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พระราชบััญญัตินี้มีผลบังคับใช้

เรื่องที่ต้องดำเนินการ	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
<p>1. ออกกฎหมายตรวจเพื่อแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>2. ออกกฎหมายเพื่อการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษาอุบัติการศึกษาตามอัชญาศัย การจัดระบบกระบวนการผลิต คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครุคณาจารย์ และบุคลากรส่งเสริมครุคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดองค์กรวิชาชีพครุผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสถาบัน วิชาชีพในกำกับของกระทรวงศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม - การจัดตั้งองค์กรกลางบริหารงานบุคคล - การให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกือกุลอื่น - การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคุรุพุทธศักราช 2488 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครุ พ.ศ. 2521 	<p>สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักปฏิรูปการศึกษา</p>

ตารางที่ 3 เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน 5 ปี นับแต่วันที่พระราชบััญญัตินี้มีผลใช้บังคับ
(ประมาณ สิงหาคม 2547)

เรื่องที่ต้องดำเนินการ	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ปรับปรุงแก้ไขบรรดาคกฏหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่ใช้บังคับอยู่เดิมให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบััญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (เฉพาะในช่วง 3 ปีแรก) และกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ในช่วง 2 ปีหลัง)

ตารางที่ 4 เรื่องที่จะต้องดำเนินการภายใน 6 ปี นับแต่วันที่พระราชบััญญัตินี้มีผลใช้บังคับ
(ประมาณเดือนสิงหาคม 2548)

เรื่องที่ต้องดำเนินการ	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
การประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง	กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ที่มา: วารสารวิชาการปีที่ 2 ฉบับที่ 9 กันยายน 2542

แนวทางจัดการศึกษาตามหมวด 4 ในพระราชบััญญัติการศึกษาฯ พุทธศักราช 2542

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัชญาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ

สังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- (2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลย์ยั่งยืน
- (3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
- (4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้
 - (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้นดูของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการฝึกอย่างต่อเนื่อง
 - (4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ ในทุกวิชา
 - (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยาย การ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรับรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
 - (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบุคคล นารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอดีเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรร โอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตร แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในชุมชนและสังคมภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นมาตรฐานที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษา สำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและ ศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และ วรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กร ประกอบส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ต่างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสดงทางความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เลือกสรร

ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้ง hairy การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรฐาน 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

พิธีทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความจำเป็นของการปฏิรูปหลักสูตร

1. การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตสินค้าดูด้วยการส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรม กลายเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ส่งผลให้อัตราการเติบโตของประเทศไทยและรายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจเจริญอย่างรวดเร็ว สภาพความเจริญดังกล่าวเป็นความเจริญที่ไม่ยั่งยืน เนื่องจากความมั่นคงและมั่งคั่งมีได้เกิดมาจากการคุณภาพของคนในสังคมไทยหรือการพัฒนาเทคโนโลยีที่พึงตนเองได้ เมื่อสภาพการณ์ของโลกและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง จึงทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินรุนแรงและต่อเนื่องสภาพการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ นำมาซึ่งปัญหามากมายในปัจจุบัน

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสคนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และให้โอกาสแก่ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วมขั้นการศึกษา

3. ความล้มเหลวของการศึกษา

ความล้มเหลวของการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี ให้แก่ศักยภาพอย่างเพียงพอในการที่จะดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพอย่างพอเหมาะสมและสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น

4. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี มีความเจริญอย่างรวดเร็ว และแผ่กระจายไปทุกแห่งอย่างรวดเร็ว ไม่มีขอบเขตจำกัด ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม

5. ความเป็นสังคมที่ไปสู่ความเป็นสากล

ความเป็นสังคมที่ไปสู่ความเป็นสากลนั้น จะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญา ใช้เทคโนโลยี การเคารพสิทธิ การเอื้อเพื่อต่อสตรีและเด็ก และการเผยแพร่ปัญหาใหม่ ๆ

6. การปฏิรูปสังคม

การศึกษาจะต้องปฏิรูปสังคมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางสังคมเอื้ออำนวยต่อสังคม จัดระบบการอยู่ร่วมกันทางสังคม สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นผู้จัดการที่สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวก และมีการประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อไหพลักดันดังกล่าว ทำให้เกิดการปฏิรูปหลักสูตร

แนวคิดในการจัดหลักสูตร

หลักสูตรฉบับนี้ได้กำหนดแนวคิดไว้ ดังนี้

“การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม”

จากแนวคิดดังกล่าวจะเป็นว่าหลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ (Perfect Life) ทั้งระบบสมอง ระบบกาย และระบบจิตวิญญาณ

มีความสมดุลที่เป็นองค์รวม (Holistic View) เน้นความสัมพันธ์ด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม ที่ประสานกลมเกลียวกันทุกด้าน จนเกิดภาวะที่พอดี สามารถดำรงอยู่และดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเอง (Independent) ด้านการคิด ปฏิบัติ และตัดสินใจด้วยตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ (Interdependent) โดยการทำงานเป็นทีมอย่างแท้จริงและสร้างสรรค์

พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการมุ่งให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความสามารถที่ได้จากการศึกษามาสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมทั้งในชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลกอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางในการจัดดังนี้

1. ขีดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดย
 - สถานศึกษาเป็นผู้สร้างสาระการเรียนรู้รายภาคและรายปี
 - กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ในกตุ่นสาระการเรียนรู้เลือก
 - มีความยืดหยุ่นในการที่สถานศึกษาจะบริหารจัดการในสาระการเรียนรู้ พื้นฐานและเลือกในเรื่องเวลาเรียนได้
2. ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 - คณะกรรมการ โรงเรียนมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และกำกับโรงเรียนตามธรรมนูญโรงเรียน
 - องค์กรภายนอก มีบทบาทในการกำกับ และประเมินคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน
3. มีความสมดุลทั้งสาระการเรียนรู้ เวลา และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของการจัด การศึกษา มีความพอดีระหว่าง
 - (1) พัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม ให้มีความสมดุลในทุกช่วงชั้นของการจัด การศึกษา มีความพอดีระหว่าง
 - การเป็นผู้นำกับการเป็นผู้ตาม
 - ความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะกับความสามารถในการดำรงตน อย่างปัจเจกบุคคล
 - เสริมภาพกับความรับผิดชอบ
 - สมรรถนะในการแข่งขันกับความสามารถ
 - การเห็นคุณค่าของวิทยาการสนับสนุนกับความชื่นชมในภูมิปัญญาดังเดิม
 - การเพิ่มพูนทักษะและความสามารถเฉพาะทางกับการเพิ่มพูนสุนทรียภาพ และความรอบรู้ในภาพรวม

๔๖

(2) เน้น Capability Model มากกว่า Knowledge Model ทั้งนี้ โดยเน้นการ พัฒนาทักษะ (Skill – Based) มากกว่าความรู้ (Knowledge – Based)

4. มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
 - คนปักดิและผู้ด้อยโอกาส มีความเสมอภาคกันในการเรียนร่วมกัน
 - ผู้ที่งบนหลักสูตรมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

5. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ มุ่งให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้
 - เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
 - เป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์
 - มีความก้าวหน้าในอาชีพและการดำรงชีวิต
6. เสริมสร้างเอกภาพของชาติ มีความพอดีระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากล
7. เปิดโอกาสให้มีการถ่ายทอดการเรียนรู้จากในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัชญาศัย รวมทั้งการเทียบประสานการณ์
8. มุ่งให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดหมาย

จุดหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม

โดยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มุ่งปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทย
2. มีสุขภาพ และบุคลิกภาพดี มีสุนทรียภาพ
3. มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา มีความเป็นผู้นำ และมีวิสัยทัศน์
4. มีความรู้และทักษะที่จำเป็น และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทยและเป็นพลเมืองดี ตามระบบออบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. มีความพร้อมที่จะร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม และสามารถแบ่งขันอย่างสันติในสังคมโลก

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรฉบับนี้ นอกรากจะกำหนดมาตรฐานไว้ชัดเจนแล้ว ยังได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นต่ำที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของหลักสูตร

พร้อมตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (Benchmark) ของช่วงชั้นปีที่ 1 – 3, 4 – 6, 7 – 9 และ 10 – 12 จำนวน 18 มาตรฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศรัทธา และมุ่งมั่นในความดี
2. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ
3. เห็นคุณค่าในตนเองและเพื่อคนอื่น
4. มีสุนทรียภาพ
5. มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี
6. มีความสามารถในการคิด ไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์
7. มีความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต
8. มีทักษะในการสื่อสาร
9. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
10. มีทักษะการจัดการและสามารถใช้และพัฒนาเทคโนโลยี
11. มีความรู้และทักษะตามสาระการเรียนรู้
12. รักการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมเรียนรู้
13. สามารถทำงาน รักการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
14. มีจิตสำนึกรักษาประโยชน์ของส่วนรวม
15. มีเจตคติที่ดี มีประสบการณ์และทักษะในงานอาชีพสุจริต
16. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
17. ภูมิใจในท้องถิ่น ประเพณีชาติ และความเป็นไทย
18. มีจิตสำนึกรักษาและปฏิบัติตามวิถีทางประชาริปปัตยอันมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นประมุข

มาตรฐานที่กำหนดไว้ใน สถานศึกษาต้องใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งใช้ในการกำกับ ตรวจสอบ การจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในส่วนขององค์กรระดับจังหวัดจะใช้ในการควบคุมคุณภาพโดยการกำกับตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาทุกช่วงชั้น

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสารการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาตน สุนทรียศิลป์ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การ

งานและอาชีพ และภาษาต่างประเทศ การจัดสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ ยึดแกนร่วมของการเรียนรู้ (The Common Core of Learning) เพื่อต้องการบูรณาการการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่โลกถูกเปลี่ยนเป็นชั้นเรียน ได้แก่ การดูแลตนเองและสังคมโลก (Personal and Global Stewardship) การสื่อสาร (Communication) การใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา (Reasoning and Problem Solving) และ บันทึกมนุษยชาติ (The Human Record) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ชั้นปีที่ 1 – 3 ชั้นปีที่ 4 – 6 ชั้นปีที่ 7 – 9 และ ชั้นปีที่ 10 – 12

ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วย

1. ความรู้ (Knowledge)

- ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural)
- ความรู้เชิงประจักษ์ (Declarative)
- ความรู้เชิงเนื้อหา (Contextual)

2. ทักษะ (Skill) ที่จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการจัดการ ทักษะในงานอาชีพ

3. คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

ขอบข่ายสาระการเรียนรู้นอกจากจะมุ่งพัฒนาตนของผู้เรียนแล้ว ยังมุ่งเน้นความเป็นชาตินิยม ความเดิบ โตทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศไทย และการแบ่งขันสู่ความเป็นผู้นำ การจัดสาระการเรียนรู้ จัดเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เลือก

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน เป็นสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ซึ่งมี 8 กลุ่ม ผู้เรียนจะต้องเรียนกู้ม่ได้บ้าง จะเป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงชั้น สำหรับสาระการเรียนรู้เลือก ไม่มีกำหนดไว้ในโครงสร้างว่าจะต้องเรียนสาระการเรียนรู้กู้ม่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้เรียนได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันให้การจัดสาระการเรียนรู้เลือกสนองความต้องการของผู้เรียนและห้องถิน

สัดส่วนของ การจัดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มพื้นฐานและกู้ม่เลือกนี้ ในช่วงชั้นปีที่สูงขึ้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการที่จะจัดสาระการเรียนรู้เลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและห้องถินมากขึ้น

การจัดสัดส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน : เลือก

ปีที่ 1 – 3 = 100 : 0

ปีที่ 4 – 6 = 95 : 5

ปีที่ 7 – 9 = 60 : 40

ปีที่ 10 – 12 = 30 : 70

กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ในช่วงการศึกษาปีที่ 1 – 3 เม้นการพัฒนาจิตใจ สุขภาพ ปัญญา ส่วนสาระการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (ภาษาไทย และคณิตศาสตร์) ขังให้ความสำคัญ

โครงการ (Project) หลักสูตรนี้ให้ความสำคัญกับการที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพจากการปฏิบัติจริง โดยได้ใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ในระหว่างเรียน และนักเรียนจะต้องทำโครงการตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง

1. โครงสร้างตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่นักเรียนจะต้องนำความรู้ทักษะที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นมาบูรณาการใช้ในการทำโครงการ

2. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่นักเรียนจัดทำตามความสนใจ ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน นักเรียนจะต้องนำความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังๆ มาบูรณาการการใช้ จัดทำโครงการตามที่นักเรียนสนใจ ซึ่งจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง

การจัดโครงการตามโครงสร้าง ในช่วงการศึกษาระยะต้น ๆ จะเน้นโครงการ ตามสาระการเรียนรู้มากกว่าโครงการตามความสนใจ แต่ในช่วงการศึกษาที่สูงขึ้น จะเน้นโครงการตามความสนใจมากกว่าโครงการตามสาระการเรียนรู้

กิจกรรมเสียสละต่อสังคม แนวส่วนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อสร้างนิสัยและปลูกฝังการเสียสละต่อสังคม เช่นลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ บุวัคชาด ฯลฯ

โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการบริหารหลักสูตร ออาทิ การจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เรียนการจัดเวลา สำหรับแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ (เช่น สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาในช่วงชั้นปีที่ 7 – 9 กำหนดไว้ 6 หน่วยกิต ใน 3 ปี สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะจัดสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน เช่น จัดสาระการเรียนรู้รายภาค ภาคเรียนละ 1.00 หน่วยกิต หรือภาคเรียนละ 2.00 หน่วยกิต หรือภาคเรียนละ 3.00 หน่วยกิต หรือในแต่ละภาคเรียน จำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากัน)

ตารางที่ 5 ตารางสัดส่วนเวลาเรียน (ชั่วโมง / หน่วยกิต ต่อ 3 ปี)

สาระการเรียนรู้	ชั้นปีที่ 1 - 3	ชั้นปีที่ 4 - 6	ชั้นปีที่ 7 - 9		ชั้นปีที่ 10 - 12	
	ชั่วโมง/3ปี	ชั่วโมง/3ปี	ชั่วโมง/3ปี	นก. / 3ปี	ชั่วโมง/3ปี	นก. / 3ปี
พื้นฐาน	2880	2730	2040	51.0	1440	36.0
1. การพัฒนาตน	360	240	120	3.0	120	3.0
2. สุนทรียศิลป์	240	240	120	3.0	120	3.0
3. สังคมศึกษา	360	240	240	6.0	120	3.0
4. ภาษาไทย	360	360	240	6.0	120	3.0
5. คณิตศาสตร์	240	240	240	6.0	120	3.0
6. วิทยาศาสตร์	240	240	240	6.0	120	3.0
และเทคโนโลยี						
7. ภาระงานและ อาชีพ	120	120	120	3.0	-	-
8. ภาษาต่าง	120	120	120	3.0	120	3.0
ประเพณี						
- โครงการตาม สาระการเรียนรู้*	600	600	120	3.0	120	3.0
- โครงการตาม ความสนใจ	240	330	480	12.0	480	12.0
เลือก	-	150	1440	36.0	2640/3360**	66.0/84.0**
-	-	150	1440	36.0	2640/3360	66.0/84.0
กิจกรรมสีบลํะ	120	120	120	-	120	-
ต่อสังคม						
รวม	3000	3000	3600	87.0	4200/4800**	102/120.0**

* โครงการตามสาระการเรียนรู้ บูรณาการในการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่ม

** ชั้นปีที่ 10 - 12 จำนวน ชั่วโมงเรียน / หน่วยกิต สูงสุด ของสาระการเรียนรู้เลือก สำหรับการ
ศึกษาระดับ ปวช.

การจัดการเรียนรู้

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง การจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน ตั้งแต่ การวางแผนการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และจัดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำเนินการและประกอบอาชีพ ให้อ่ายมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจร่างกาย ปัญญาและสังคมในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน มีความสามารถในการพัฒนาตนเองตามเป้าหมายและวิธีการที่วางไว้ ให้มีความพึงพอใจใน ความสุขของสถานะที่ตนเองดำเนินอยู่ ในช่วงหกปีแรกเน้นการ ฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนพึงตนเอง มีความรับผิดชอบ มีวินัย และการมีส่วนร่วม สำหรับในช่วงหกปี หลังจะให้ความสำคัญกับ ความรู้และทักษะ

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ (Emotional Ability) หรือ ความสามารถ ทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิต โดยมุ่งปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ให้มีความเข้าใจตนเอง เช่น ภัยอกเห็นใจผู้อื่นและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ อันจะ นำไปสู่การยกระดับจิตใจมีความสุขอย่างที่ควรจะเป็นและสามารถที่จะเพชริญกับการเปลี่ยน แปลงต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) ด้วยการ สร้างภาพจนด้านบวกให้กับตัวเอง โดยใช้พลังคำพูด (การใช้คำพูดดี ๆ กับตัวเอง และการรับ ฟังคำพูดดี ๆ จากผู้อื่น) พลังจินตนาการ (จินตนาการของคนเรามีความสัมพันธ์เป็นอย่างยิ่งกับ การเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ตัวเอง) ภวังค์แห่งการเรียนรู้ (Trance) หรือ ภวังค์แห่งสมารธ (จะเกิด ขึ้นเมื่อสมองของคนเรารасล่งคลื่นสมองอัลฟ่าออกมา ในสภาวะนี้จะมีจิตใจสงบ เยือกเย็น สม คุณ แต่มีความตื่นตัวพร้อมที่จะทำกิจกรรมได ๆ ของชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถจะ รับข้อมูลใหม่ ๆ เข้ามาได้อย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ของตัวเองเป็นไปอย่างง่ายดาย และรวดเร็วที่สุด) พลังสติ หรือพลังสมารธ (คือสภาวะที่จิตของเรานี่เป็นหนึ่งเดียว ใน การจดจ่อ กับ สิ่งที่ต้องทำในปัจจุบัน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำการกิจได ๆ ในชีวิตเป็นไปได้สูงสุด พลัง แห่งความรัก (เป็นพลังด้านบวกที่ทำให้ชีวิตสดใสรหรือเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นจุดหมายปลายทาง ของชีวิตที่มีความสุข)

ในการพัฒนาด้านปัญญา มุ่งปลูกฝังและพัฒนาการคิดของผู้เรียน ให้มีคุณภาพ หรือมี ความสามารถในการคิดระดับสูง คนที่มีคุณภาพ การคิดที่ดี จะมีสมรรถภาพสมองที่ดีหรือผู้ที่มี สมรรถภาพสมองที่ดี จะมีผลผลิตของการคิดที่ดี ดังนั้น ใน การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ

การคิด จะต้องพัฒนาหรือส่งเสริมสมรรถภาพสมองควบคู่กับวิธีการคิด (กระบวนการทางสมอง) ในการพัฒนาสมรรถภาพสมอง ต้องจัดให้มีระบบการเตรียมความพร้อมทางสมอง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองทั้งด้านซ้ายและด้านขวา และกระตุ้นส่งเสริมให้สมองทั้งสองด้านของผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีสมดุล ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ถึงปัจจุบันศักยภาพของมนุษย์ได้มีนุยย์ที่สมบูรณ์แบบ

การพัฒนาสมรรถภาพสมอง สถานศึกษาควรจะจัดให้กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จนเป็นนิสัยติดตัวไว้

1. ฝึกให้ผู้เรียนได้คืนน้ำวันละ 6-8 ถ้วยเพื่อให้เซลล์สมองทำงานที่อ่อนน้อมเยื่อหุ้มมีประสิทธิภาพในระดับสูง

2. ให้มีความรู้ในการที่จะรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ฝึกการหายใจ เพื่อให้กระบวนการคิดดี

4. ให้ฟังเพลงบรรเลงที่มีคุณภาพ ทำให้สมองทั้งสองด้าน สองครึ่งต้องกันทั้งระบบ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เกิดกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเพิ่มความจำลึก

5. ฝึกการบริหารสมอง

1) ให้เคลื่อนไหวข้างจุดกึ่งกลาง ทำให้สมองด้านซ้ายและด้านขวา ประสานกัน

2) ให้ยืดและเหยียด เพื่อลดความเครียดทำให้อารมณ์สงบ

3) ให้คลายจุดต่าง ๆ ทำให้อารมณ์และความคิดประสานกัน

การปลูกฝังหรือการพัฒนาการคิดต้องเริ่มทำตั้งแต่ผู้เรียนเข้าสู่สถานศึกษา เพราะผู้เรียนมีธรรมชาติของการอยู่กู้ อยากรู้สูงอยู่แล้ว ถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นส่งเสริมตั้งแต่เริ่มต้น ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่มีอยู่ภายในตัวให้ก้าวหน้าขึ้นสู่จุดสูงสุด เป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการคิดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้เรียน คือ การคิดไตรตรอง (Reflective Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หากสถานศึกษาสามารถพัฒนาการคิดทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าว ให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ก็จะนำไปสู่การเกิดโครงสร้าง กระบวนการคิด (Metacognitive Thinking) ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ การคิดของตนเอง สามารถกำกับและควบคุมกระบวนการคิด

ยุทธศาสตร์การสอนที่จะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิด ได้แก่

1. สอนด้วยการตั้งคำถาม (Questioning) โดย

- ใช้หัวข้อความคิด 6 ในของ Edward de Bono

- ใช้กรอบการสอนของ Benjamin Bloom
- ใช้คำถามความคิดสร้างสรรค์ทึ้งค้ำมเดียวและคำถามแบบชุด

2. สอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ฝึกการวิเคราะห์ (สมองค้านช้าย) และสังเคราะห์ (สมองค้านขวา)
3. การเรียนรู้แบบปรึกษาหารือ (Negotiated Learning)
4. บันทึกการเรียนรู้ (Learning Logs) บันทึกข้อสังสัย ความรู้สึกส่วนตัว ความคิดที่เปลี่ยนไป
5. การถามตนเอง (Self - Questioning) ในการวางแผน จัดระเบียบ คิด ไตร่ตรอง ในเรื่องการเรียนรู้ของตน
6. การประเมินตนเอง (Self – Assessment) เพื่อประเมินความคิดและความรู้สึกของตน หลักสูตรฉบับนี้เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยสมอง ด้วยกาย และด้วยใจ ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง โดยการเขื่อมโยงกับธรรมชาติ จินตนาการ ความงาม ปัญญา และฐานความจริง เพื่อให้สามารถสะสมองค์ความรู้ และพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีพลัง เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (Participatory Learning) อยู่ในภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และมีโอกาสในการเลือก การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นงานของตนเอง ทำให้มีความหมายและสร้างความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจที่ดี ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

กระบวนการเรียนการสอน ใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (Benchmark) เป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

- มีส่วนร่วม ตัดสินใจวางแผนการเรียนและประเมินผลการเรียนของตน
- แสดงออกอย่างอิสระ เพื่อได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ ทึ้งในรูปโครงงานและกิจกรรมต่าง ๆ
- เป็นผู้ปฏิบัติเรียนรู้จากสภาพจริง มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ฝึกหัดสร้างความเป็นชุมชน ฝึกการจัดการการติดต่อสื่อสารการอยู่ร่วมกัน ฝึกสมาชิกฯลฯ
- ทำงานเป็นทีมมากที่สุด เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์
- เรียนรู้จากการอุปนิสัยและโลกภัย

การสอนเน้นการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงที่เป็นระบบ มีการจัดบรรยายด้านภาษาพาท และด้านจิตใจที่อธิบายต่อการเรียนรู้ มีการเสริมแรงทางบวกให้ผู้เรียนมีการบันทึกการเรียนรู้เพื่อช่วยให้เรียนรู้ดัวเองมากขึ้น เกิดการพัฒนาการคิด ได้รับรองและโครงสร้างกระบวนการคิด ฝึกให้ผู้เรียนมีการวางแผนการเรียน มีการประเมินตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง มีการวิเคราะห์หาจุดอ่อนของผู้เรียน เพื่อผลักดันหรือพัฒนาให้ผู้เรียนก้าวหน้า รวมทั้งการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับโครงงาน ซึ่งผู้เรียนจะต้องทำทั้งโครงงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาจจะเป็นโครงงานเดียวหรือโครงงานที่ทำเป็นกลุ่มผู้เรียนจะต้องเป็นผู้เริ่มต้นคิดลงมือทำเมื่อมีปัญหาที่ต้องหาทางแก้ปัญหา มีการทำรายงานและเสนอผลงานของนักเรียนเอง ผู้สอนต้องอยู่ข้างหน้า แนะนำให้นักเรียนทำด้วยความสนุกเป็นธรรมชาติ

กระบวนการเรียนการสอนต้องให้มีการบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Intradisciplinary) และบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary)

การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยง และความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ทักษะ และแนวคิดภายในสาระการเรียนรู้ สามารถที่จะสร้างรูปแบบการคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น สำหรับการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกรรมหรือการงานเพื่อสร้างความหมายด้วยการใช้ประสบการณ์ของตนเอง พร้อมกับปรับการเชื่อมโยงต่อเนื่องระหว่างความคิดต่าง ๆ ไปในขณะเดียวกัน การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ในการเชื่อมต่อระหว่างการเรียน และช่วยให้นักเรียนสามารถร่วมร่วมข้อมูลในลักษณะภาพรวม แทนที่จะแยกเป็นส่วน การเรียนจะเน้นที่ศูนย์รวม ห้องเรียนจะกลายเป็นพิพิธภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการ ศูนย์คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดฯลฯ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้น

ผู้เรียน ต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

ผู้สอน คือ ผู้จัดการ ต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนะนำ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ช่วยพัฒนาผู้เรียน ช่วยตัดแต่งความรู้ของผู้เรียนให้สมบูรณ์ ให้เรียนอย่างมีความสุข มีอิสระภาพ ให้ความรัก ให้ความมั่นคง ให้ข้อมูลข้อมูลด้านทางทรัพยากรการเรียนรู้และสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

ผู้บริหาร จะต้องสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษามุ่งมั่นในคุณภาพและบริหารจัดการให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงชั้น

ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีบทบาทในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คณะกรรมการ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุน กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้

ส่วนกลางจะกำหนดมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของช่วงชั้น ปีที่ 1 – 3, 4 – 6, 7 – 9 และ 10 – 12 ทั้ง 8 กลุ่ม จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรฉบับนี้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรเอง โดยการจัดสาระการเรียนรู้รายปีและรายภาคเรียนจากมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ สามารถที่จะบริหารจัดการในเรื่องเวลา การจัดประสบการณ์ การกำหนดหน่วยกิต ของสาระการเรียนรู้รายภาคเรียน โดยให้คณะกรรมการ โรงเรียนเป็นผู้อนุมัติสาระการเรียนรู้รายภาคเรียน/รายปี ที่สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำ

เครื่องข่ายการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนได้บ่ายข้อมูลของความรู้ จึงมุ่งเน้นเครื่องข่ายการเรียนรู้ บ้าน โรงเรียน ชุมชน สังคม และโลก

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียน ให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการที่จะจัดทำและเลือกใช้ ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการ โรงเรียน

การประเมินผลการเรียน

ในการประเมินผลการเรียน จะประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่ใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

- กระบวนการประเมินผลจะทำควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน
- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตน
- ใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง ใช้เพิ่มเติมสมมงาน การประเมินตนเองของผู้เรียน การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินผลการเรียน ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการโรงเรียน

การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและรายงาน

ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และรายงาน

- มีเครือข่ายการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และรายงาน การใช้หลักสูตร
- ทุกกลุ่มทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการ
- มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในชั้นปีที่ 3, 6, 9 และ 12 โดยองค์การระดับจังหวัด
- องค์กรส่วนกลางและองค์กรระดับจังหวัด ประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ
- นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการแทรกแซง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาของจังหวัด รวมถึงการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

การปฏิรูปการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศที่ได้นำมาใช้ในการแก้ปัญหาของชาติ โดยได้มีการกำหนดสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไว้หลายแนวทาง และแนวทางหนึ่งที่กำลังอยู่ในระหว่างปฏิรูปกันครั้งที่ใหญ่ก็คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งมีสาระที่เกี่ยวข้องดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ช. : 45-47) ได้นำเสนอสาระสำคัญของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไว้โดยมีสาระสำคัญคือ

1. ความหมาย

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเต็มตามศักยภาพ และเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย

2. เป้าหมาย

ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้นี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะดังนี้ เป็นเด็กดี ขยัน อดทน พร้อมจะทำประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น แสวงหาความรู้เป็น มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทั้งภาษา คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี คิดวิจารณญาณได้ แก้ปัญหาเป็น คิดสร้างสรรค์ สื่อสารถ่ายทอดความรู้ความคิดได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพกาย ใจสมบูรณ์ จิตใจเข้มแข็ง

3. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. สภาพความสำเร็จ

- 4.1 เรียนด้วยสุข สนุกร่วมกัน ฉันท์มิตร
- 4.2 ผู้เรียนมีสิทธิเรียนและทำตามประสงค์
- 4.3 เรียนเองจากสื่อหลากหลาย เกิดความหมายที่ยืนยง
- 4.4 เรียนที่ตรงกับชีวิตจริง สิ่งรอบตัว
- 4.5 ผลงานเกิดตามความต้องการได้คิด ทำด้วยจิตผู้บุรุษรับปูรุษย์เสมอ
- 4.6 สร้างความรู้่อง ใจจากสิ่งหลากหลายที่ได้เจอ
- 4.7 ไฟเรียนรู้อยู่เสมอ ต่อเนื่องไป

5. หลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

5.1 การเรียนรู้เกิดได้กับทุกคนทุกที่ทุกเวลา การเรียนรู้ที่มีความหมายหลากหลาย นำไปใช้จริงและเรียนรู้อย่างสมดุล

5.2 การจัดการเรียนรู้ต้องยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นทักษะ นำสาระคุณธรรม

5.3 การปฏิรูปการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าทุกฝ่ายเชื่อมั่นในครรภ์ชา ดำเนินงาน และเรียนรู้ด้วยกัน

6. กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและพึงประสงค์ 5 ลักษณะ

6.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข

6.2 การเรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง

6.3 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

6.4 การเรียนรู้แบบองค์รวม

6.5 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

7. การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ และเป็นส่วนเดียวกับการจัดการเรียนรู้ นั่นคือ ต้องดำเนินร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมนั้นต้องประเมินอย่างรอบคัน ในสภาพจริงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย ให้ได้ข้อมูลจริงที่ครบถ้วน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉพาะเด็กซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย และได้รับผลจากการประเมินโดยตรงต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งการวางแผน วิธีการและสิ่งที่จะประเมิน โดยการร่วมประเมินผลและนำผลการประเมินมาใช้ในการประเมินความรู้นั้น มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ โดยทุกฝ่ายเพื่อเป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนและต้องนำผลการประเมินมาใช้อย่างคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 12-13) ได้แสดงกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและแหล่งเรียนรู้หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมุ่งประโภชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

จึงกล่าวได้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นนโยบายและวิธีการที่สำคัญในการบริหารการศึกษา ซึ่งทุกสถานศึกษาควรที่จะนำมายieldเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสภาพความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดสัมฤทธิผลตรงตามความคาดหวังของสังคม ได้นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 34) ได้เสนอแนวทางและวิธีจัดการเรียนการสอนที่สามารถ

นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบบูรณาการ
2. การเรียนการสอนแบบโครงการ
3. การเรียนรู้โดยกรณีศึกษา
4. การเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. การเรียนการสอนโดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์
6. การเรียนการสอนแบบสืบสอน
7. การเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา
8. การเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้
9. การเรียนการสอนเพื่อสร้างความคิดรวบยอด
10. การเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
11. การเรียนแบบร่วมมือ
12. การสอนเสริมโดยเพื่อน
13. การเรียนที่บ้าน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในระหว่างปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยมี ขุคุมสุ่งไปยังผู้เรียน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นสำคัญ ซึ่งผู้เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาฝ่ายต่าง ๆ ได้กล่าวถึงสาระของการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 21-29) ได้เสนอบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา ซึ่งมีสาระที่ เกี่ยวข้อง คือ

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเพชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการฝรั้งอย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน ตามคุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยายกาศ สภาพแวดล้อม ต่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน หากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรด้าน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และฐานแบบการศึกษา

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การคaringชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวาระหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมัชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วัฒนาพร ระจันทุกษ์ (2541 : 8) ได้รับรวมแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้มีรายละเอียดดังนี้

ดร.สุน พักษณะ กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่า ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในการเป็นเอกต้นบุคคล ได้เรียนคุ้มค่าที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนสิ่งที่สนใจต้องการหรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ ได้รับการเอาใจใส่ ประเมิน และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสำเร็จตามอัตภาพ

ดร.โภวิท วรพิพัฒน์ กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

ดร.โภวิท ประวัลพฤกษ์ กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ด้านหลักสูตร หมายถึง กระบวนการได้ ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่นกระบวนการกลุ่ม ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น กระบวนการสร้างความตระหนักร กระบวนการสร้างเจตคติ

ดร.อัจฉรา วงศ์ไสหะ กล่าวว่า การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครรภ์สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยการเตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้ค่อยสอดส่องสำรวจในขณะผู้เรียนฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดพัฒนาการขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โนเดลชิปป้า

พิศนา แรมนลี (2542 : 14-15) ได้สรุปที่มาของ “CIPPA” ไว้ดังนี้

C มาจากคำว่า Construct ซึ่งหมายถึง การสร้างความรู้ด้านแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ศึกษาเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคมปัจจุบัน

I มาจากคำว่า Interaction ซึ่งหมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มากจากคำว่า Physical Participation ซึ่งหมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางร่างกาย

P มากจากคำว่า Process Learning ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรม การเรียนรู้ที่ศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น กระบวนการตรวจสอบความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญ เช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้านสติปัญญา อิทธิพลทางหนึ่ง

A มากจากคำว่า Application ซึ่งหมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเขื่อน โดยระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เช่นเดียวกับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด

นอกจากนี้ ทิศนา แบบมณี (2542 : 28 อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 3-4) ได้แสดงตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยแยกเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไว้ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามตัวบ่งชี้
การเรียนของนักเรียนกับตัวบ่งชี้การสอนของครู

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน	ตัวบ่งชี้การสอนของครู
<ol style="list-style-type: none"> นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ตั้งมั่นธิค์ กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความสนใจ และวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและ สร้างสรรค์ jin ด้านการ ตลอดจนได้ แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหา คำตอบ แก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเองและ ร่วมคุยกัน นักเรียนได้ฝึกค้น รวมรวมข้อมูลและ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความ สามารถ ความสนใจ และความสนใจ นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและ รับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและ ยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจให้ความรู้ อย่างต่อเนื่อง 	<ol style="list-style-type: none"> ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูอาจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และ แสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียน ได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และ ฝึกปรับปรุงตนเอง ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จาก กลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนตัวและปรับปรุง ส่วนตัวของนักเรียน ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและ เข้ม 逼 งประสบการณ์กับชีวิตจริง ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยด้าน วิถีวัฒนธรรมไทย ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

อรทัย นุลคำ และคณะ (2542 : 30-31. ข้างอิงจาก กรมวิชาการ, 2539. และ Apel and Camozzi, 1996 : 98-139) ได้นำเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลายวิธี ซึ่งมีชื่อ ดังนี้

1. เกมการศึกษา
2. สถานการณ์จำลอง
3. กรณีตัวอย่าง
4. บทบาทสมมุติ
5. แก้สถานการณ์
6. โปรแกรมสำเร็จรูป
7. ศูนย์การเรียน
8. ชุดการสอน
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
10. โครงการ
11. การทดลอง
12. การถามตอบ
13. ยกปรายกคุณย้อย
14. การแก้ปัญหา
15. สืบสวนสอบสวน
16. กลุ่มสืบค้นความรู้
17. กลุ่มสัมพันธ์
18. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
19. ความคิดรวบยอด
20. อริยสัจ 4
21. ศึกษาทั้งกว่าด้วยตนเอง
22. ทัศนศึกษานอกสถานที่
23. การเรียนรู้จากห้องสมุด
24. พัฒนาระบวนการคิด
25. ปั้นสถานของกลุ่ม

26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม
27. ศิลป์สร้างสรรค์
28. พิเคราะห์แหล่งข้อมูล
29. การนำเสนอโดยวิดีโอ

ข้อดีและข้อเสียของการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วไลพร คุโนทัย (2530 : 25) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้วดังนี้

1. ข้อดี

1.1 เป็นการเพิ่มพูนความเข้าใจและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพราะเป็นการนำทฤษฎีมาปฏิบัติและต้องค้นคว้าฝึกฝนด้วยตนเอง

1.2 ผู้สอนสามารถติดตามผลการเรียนได้

1.3 ลดเวลาเรียนในห้องเรียน

1.4 เป็นการสนองความตั้งใจและความสนใจของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสีย

2.1 ถ้าผู้เรียนขาดความสนใจที่จะเรียนแล้ว ผู้เรียนก็จะไม่มีการเรียนรู้เลย ดังนั้น การเตรียมการสอนของผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอนอย่างดี มีความชัดเจนอยู่ในตัวเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำงานที่ผู้สอนได้มอบหมายทุกขั้นตอน

2.2 ผลการเรียนรู้ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนกำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการของตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้โดยตรงนั้น อาจทำให้ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนกำหนดไว้

วัฒนาพร ระจับทุกษ (2541 : 57) ได้สรุปหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้วดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทำความเข้าใจ สร้างความความหมายของสาระข้อความรู้ให้เกิดนองเงยและค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงที่สัมผัสร์สอดคล้องกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้น คิด ทำ และแสดงออก เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงาน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่ม ได้เรียนรู้จากกัน และเปลี่ยนข้อมูลความรู้ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการหรือด้วยวิธีการของตนเอง
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลงานจากการปฏิบัติและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน ยอมรับผู้อื่นและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง
8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนและการปฏิบัติงาน อยท้าย กฎคำ (2542 : 23, อ้างอิงจาก ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สปช., 2541) กล่าวถึงตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน 9 ข้อ เป็นตัวกำหนดค่าว่าเมื่อใดก็ตามที่มีตัวบ่งชี้เหล่านี้เกิดขึ้นแล้ว เมื่อนั้นได้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีดังนี้
 1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับกิจกรรมชัตติและสิ่งแวดล้อม
 2. นักเรียนฝึกปฏิบัติงานค้นพบความคิดและวิธีการของตนเอง
 3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
 4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ขั้นต้นการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
 5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ก้าวกระโดด แก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเองและร่วมค่วยช่วยกัน
 6. นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
 7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความสามารถ ความสนใจ และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
 8. นักเรียนฝึกคนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน
 9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจให้ห้ามความรู้อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการหาแนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยได้ปรับปรุงรูปแบบการศึกษาโดยใช้รูปแบบตามแนวทางการพัฒนาตามแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action Research ซึ่งพัฒนารูปแบบการวิจัยโดย Kemmis and McTaggart (อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริรูรณ์, 2537) โดยดำเนินการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. ขั้นวางแผนการปฏิบัติ (Plan) ดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดคณะทำงานผู้ร่วมกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยผู้ศึกษาและผู้ร่วมศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครุผู้สอน ศึกษานิเทศก์ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพภารกิจ ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

1.3 วางแผนการดำเนินงานพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ได้แก่ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การปรับแนวคิด การกำหนดบทบาทตามภาระกิจ กิจกรรมการปฏิบัติงาน และกระบวนการพัฒนางานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

1.4 ออกแบบการศึกษา

2. ขั้นการปฏิบัติ (Act) ผู้ศึกษาดำเนินการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะผู้ศึกษาทำการสรุป ขณะปฏิบัติการ ผู้ศึกษา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะเดียวกันด้วยการสรุปประเด็นการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

3. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect)

นำข้อมูลที่ได้จากการสรุปประเด็นการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ของผู้ร่วมศึกษา นิพนธ์ วิจารณ์ ร่วมกันสรุป ศึกษาถึงสิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาแก้ไข

4. ขั้นการพัฒนา (React) ในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แล้วน้ำแผนที่ปรับปรุงแล้ว (Replan) ไปใช้ในวงจรต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ตลอดจนสนใจทั่วไป ในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ตลอดจนสนใจทั่วไป ในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงที่เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการ แล้วกำหนดพันธกิจ ในการพัฒนางาน ตลอดจนนำไปปฏิบัติและสรุปผลการดำเนินงานปัจจุบันกระบวนการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

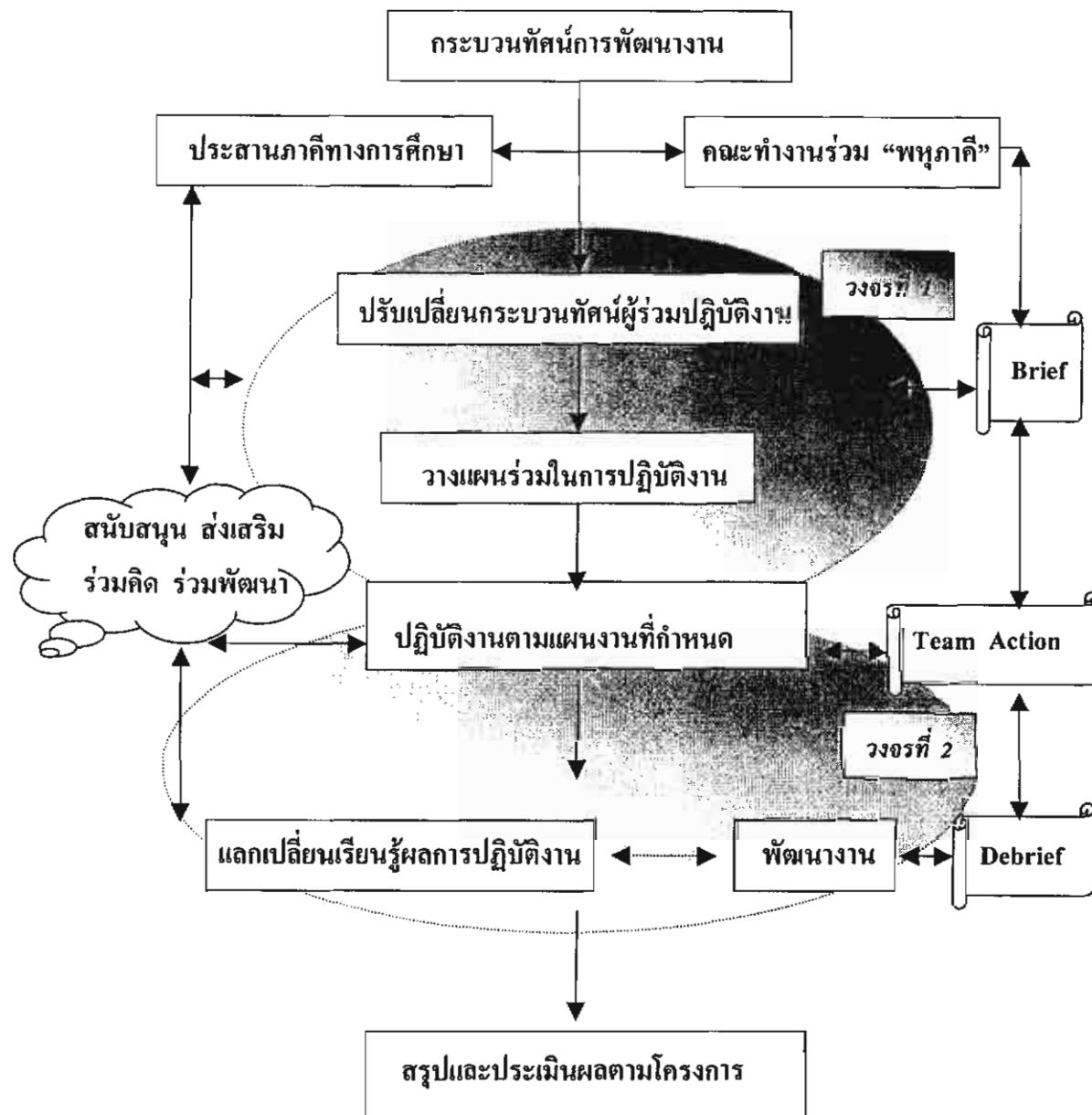
โดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติเดลว์คัมฟ์ผู้ศึกษาทำการสรุปผลจากการเสนอผล การปฏิบัติงาน

การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างแผนการศึกษาการปฏิบัติงานปัจจุบันกระบวนการเรียนรู้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี เอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามแนวทางปัจจุบันกระบวนการเรียนรู้
2. สร้างแผนการศึกษา เพื่อศึกษาการการปฏิบัติงานปัจจุบันกระบวนการเรียนรู้ ตามกำหนด
3. นำแผนการศึกษาการปฏิบัติงานปัจจุบันกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมด้านการออกแบบ กระบวนการในการพัฒนา ตลอดจนความถูกต้อง ด้านการใช้ภาษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม
4. การสร้างแบบสรุปผลการศึกษา
 - 4.1 กำหนดประเด็นที่จะสังเกตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
 - 4.2 สร้างแบบศึกษาตามประเด็นที่กำหนด
 - 4.3 นำแบบศึกษาที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสม
 - 4.4 นำแบบศึกษาไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

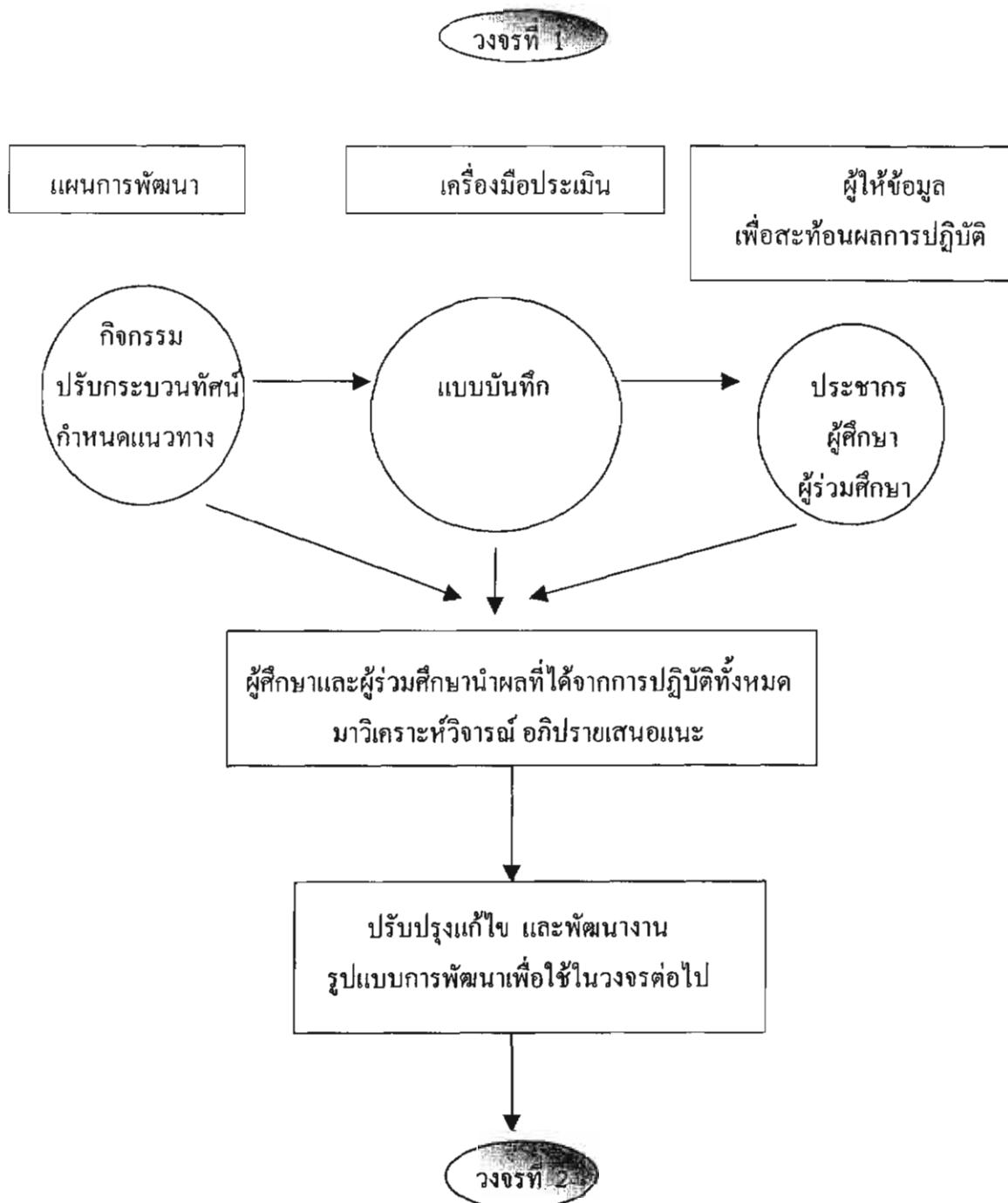
แผนภูมิที่ 1 แผนการศึกษา

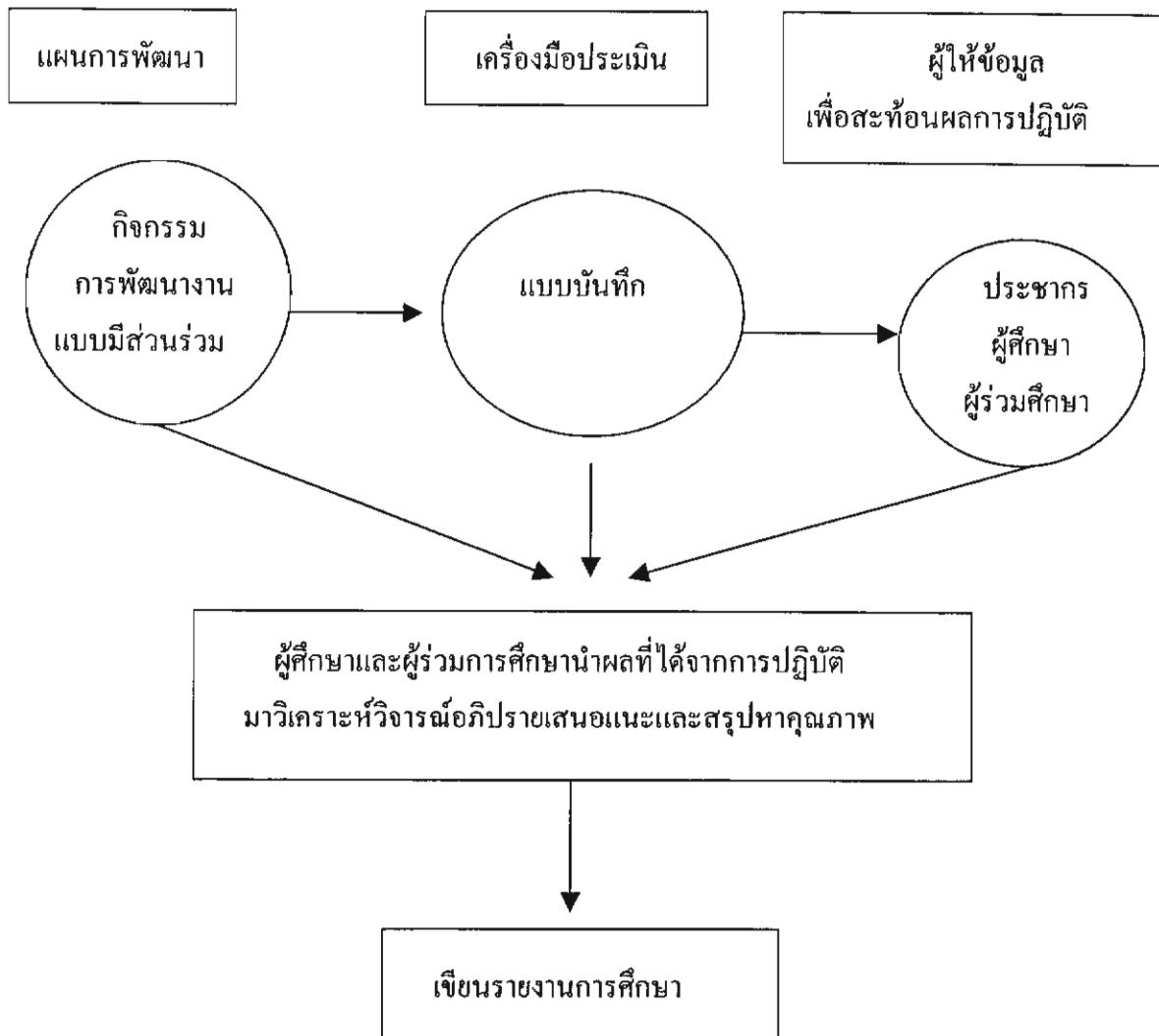
การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คณบุคคลศึกษาดำเนินการศึกษาตามแผนภูมิที่กำหนดโดยกำหนดวงจรการศึกษาไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

วงจรที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

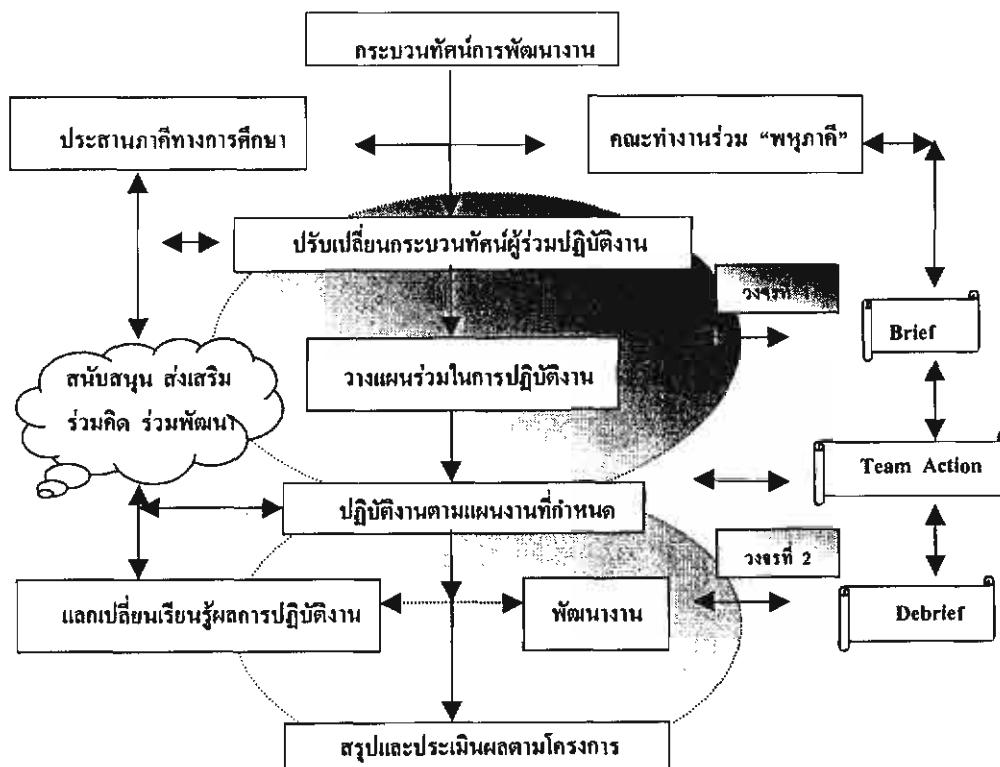
นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการรายงานการนำผลปฏิบัติงานมาจัดกลุ่มตามลักษณะข้อมูล แล้วตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้จากการประชุม หาข้อมูลเพื่อยืนยันผลสรุปและค้นหาข้อมูลสรุปเป็นระบบในแต่ละวงจร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงในครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการบริหาร โรงเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูและหัวแนวทางการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 โดยกระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติงานจากกลุ่มครุเครื่อข่ายผู้ปฏิบัติงานการบริหาร งานการสอน และงานนิเทศการศึกษา แล้วสรุปตรวจสอบและขึ้นยังโดยกลุ่มเครือข่ายและสถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง ที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการปฏิรูปการศึกษา โดยมีผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การดำเนินงานศึกษาตามแผนการศึกษา

การกระบวนการทัศน์การพัฒนาฯ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ (Brief)

การปฏิบัติงานในขั้นตอนปฏิบัติงาน (Brief) ในแผนการศึกษาได้กำหนดรวมเอา ขั้นตอน วางแผนการปฏิบัติ (Plan) และขั้นตอนของ 2. ขั้นการปฏิบัติ (Act) ด้วยกันคือ

การวางแผนปฏิบัติการ (PLAN) ดำเนินการโดย

1. คณะทำงานประสานภาคีทางการศึกษาอันได้แก่หน่วยงานทางการศึกษา องค์กร สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางการศึกษา อันได้แก่

1.2 หน่วยงาน

- (1) สำนักงานการประณมศึกษาอ่ำเภอโคกสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- (2) สำนักงานการประณมศึกษาอ่ำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- (3) สำนักงานการประณมศึกษาอ่ำเภอแม่อ่อน จังหวัดเชียงใหม่

1.2 สถาบันทางการศึกษา

- (1) สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพะเยา
- (2) สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (3) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- (4) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.3 บุคลากรทางการศึกษา

บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครุต้นแบบ จาก สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการศึกษาตาม โครงการและความร่วมมือจากบุคลากรของหน่วยงาน สถาบันที่ประสานงานเรียกว่า คณะทำงาน ร่วม “พหุภาคี” เพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

2. วางแผนทำการศึกษาตามงณฑ์ 1 ปฏิบัติโดย

2.2 ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร วรรณกรรม งานวิจัยและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูล เมืองต้น ในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้

2.1 วางแผนการดำเนินงานพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การปรับแนวคิดการกำหนดบทบาทตามภาระกิจ กิจกรรม การปฏิบัติงานและกระบวนการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

2.3 เปิดรับสมัครผู้บริหารการศึกษา ครุภัสดอน ศึกษานิเทศก์ เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา พร้อมจัดประชุมปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ผู้ร่วมปฏิบัติงาน และวางแผนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ห้องประชุมใหญ่ (Auditorium) อาคารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาหาร มหาวิทยาลัยพะเย้า เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 5 – 7 พฤษภาคม 2543 การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการกำหนดหลักสูตรการประชุมดังนี้

(1) การปรับแนวคิด ด้านการปฏิรูปการศึกษา

โดยการรับฟังแนวคิด แนวปฏิบัติ แนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ การปฏิรูป-การศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จาก ผู้บริหารระดับสูง ของกระทรวงศึกษาธิการ อันได้แก่ ดร.สุวัฒน์ เงิน嗤 อดีตดีกรีนสามัญศึกษา (คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา) และดร.กฤษมา วรรณณ ณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2) การปรับแนวคิดทางการปฏิบัติงาน

แนวคิดและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นำเสนอโดยกลุ่มครุภัติแบบ และผู้มีประสบการณ์ด้าน การปฏิรูปการศึกษา โดยจัดแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มครุภัติศาสตร์ กลุ่มครุภูมิการ (การสอนที่บูรณาการสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้หลากหลาย วิชาและหลากหลายกระบวนการเรียนรู้) กลุ่มครุวิทยาศาสตร์ กลุ่มครุภาษาไทย กลุ่มบริหารและนิเทศการศึกษา ผู้ประสาน การเรียนรู้ประกอบด้วย

กลุ่มครุภัติศาสตร์ ได้แก่

1) อาจารย์ดัดดา ไหวดี (ระดับประถมศึกษา)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านของคำ

อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) อาจารย์นิยม ไชยวงศ์ (ระดับประถมศึกษา)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านหัวสันป้อຍ

อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มครุภูมิการ ได้แก่

1) อาจารย์นิตยา เนตรศักดิ์เกย์ (ระดับประถมศึกษา)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดครึบวบาน

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

2) อาจารย์สาวณี ไชยมงคล (ระดับประธานศึกษา)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านสันมะเกิด

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

กลุ่มครุวิทยาศาสตร์ ได้แก่

1) อาจารย์เพียงพร บัวรัตน์เลิศ (ระดับก่อนประธานศึกษา)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านแม่กี

อำเภอคออยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

2) อาจารย์ทัศนีย์ พันธุ์กาหลง (ระดับนักยมศึกษาตอนต้น)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านตลาดปี้เหล็ก

อำเภอคออยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มครุภาษาไทย ได้แก่

1) อาจารย์พรรัตน์ วงศ์ปัน (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)

อาจารย์ 3 ระดับ 7 โรงเรียนสันกำแพง

อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และนิเทศการศึกษา ได้แก่

1) นายสวัสดิ์ อินແດลง

หัวหน้าการประณมศึกษาอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2) นายบรรจิด สิทธิโชค

หัวหน้าการประณมศึกษาอำเภอคออยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

3) นายสิทธิชัย มูลเปียง

หัวหน้าการประณมศึกษา กิ่งอำเภอแม่อ่อน จังหวัดเชียงใหม่

4) นายปรีชา บัวรัตน์เลิศ

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประณมศึกษาอำเภอคออยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้กำหนดกระบวนการจัดประชุมออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การบรรยายพิเศษ

ในด้านหลักการ แนวคิด แนวทางปฏิบัติระดับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูง (อธิบดี) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา (ในฐานะคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา อีกต้นเหตุหนึ่ง)

2. การแบ่งกลุ่มศึกษา

สำนักผู้เข้าร่วมการประชุมแบ่งกลุ่มวิเคราะห์บทบาท ภารกิจ และความคาดหวัง แผนปฏิบัติ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามความต้องการของผู้เข้าร่วมการประชุม โดย กลุ่มครุต้นแบบและผู้มีประสบการณ์การปฏิรูปการศึกษา โดยรูปแบบการจัดนิทรรศการ นำเสนอสื่อ นวัตกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประเด็นการวิเคราะห์

ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย

ผู้จัดประชุม ได้แก่ คณะกรรมการ สำนักงานศึกษาฯ จำนวน 40 คน ทำหน้าที่เป็นผู้จัด ครอบความคิด ประสานงาน ดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมการประชุม ได้แก่ คณบดี ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนใจเข้าร่วม จำนวน 253 คน จากสังกัด กองการศึกษาเทคโนโลยี 28 คน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ 139 คน สำนักงานการศึกษาเอกชน 64 คน กรมสามัญศึกษา 13 คน อุดมศึกษา 9 คน

การประสานงานและสนับสนุนการประชุม จากกลุ่มพหุภาคีเข้าร่วมดำเนินการดังนี้

1. มหาวิทยาลัยพะเยา

สนับสนุนสถานที่การประชุม ห้องปฏิบัติ เข้าหน้าที่ทำการประสานงานการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ และอนุญาตให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นจุดรวมประสาน การจัดประชุมตลอดรวมถึงเป็นสถานที่ จัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ครุเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ของจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง

2. คณศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สนับสนุนค้านอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา การดำเนินการ และเข้าร่วมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. คณครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ เชียงใหม่ สนับสนุนค้านอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา การดำเนินการ และเข้าร่วมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาค สนับสนุนด้านเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา การดำเนินการ และเข้าร่วมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณสำหรับ เป็นค่าห้องประชุมและเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5. กลุ่มครุต้นแบบและผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิรูปการศึกษา สนับสนุนด้านการร่วม จัดนิทรรศการและเป็นผู้ประสานการเรียนรู้

6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนเอกสารประกอบการประชุม เชิงปฏิบัติการ

**สรุปประเด็นและการวางแผนของกลุ่มครุเครือข่ายจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ
จากการสรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม พบว่า**

ด้านความรู้ ผู้เข้าร่วมประชุม ได้รับความรู้ ความเข้าใจ นโยบาย ทิศทางและแนวทาง การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา จากเอกสารประกอบการประชุม วิทยากรและการเข้าร่วมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านแนวทางปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมประชุม ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ประสานงาน (กลุ่มครุต้นแบบและผู้มีประสบการณ์ประจำฐานการเรียนรู้) ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ ตั้งครรภ์ที่เป็นแนวทางที่จะนำไปปรับใช้ในบทบาทที่ตนเองรับผิดชอบ

ด้านความพึงพอใจ ผู้เข้าร่วมการประชุม มีความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้โดย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกลุ่ม การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ ตั้งครรภ์ที่งานปฏิรูปการศึกษา และ ได้ตกลงที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อประสานการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยกระบวนการ การกลุ่ม รวมถึง estable เครือข่ายที่จะพัฒนาตามศักยภาพของตนเองและกลุ่ม โดยกำหนดเป็น แผนการปฏิบัติงานและพันธกิจของกลุ่มที่จะพัฒนาการปฏิรูปการศึกษา ดังต่อไปนี้

แผนการปฏิบัติงานและพันธกิจการนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา

1. แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แนวทางการบริหารและนิเทศการศึกษาที่เน้นผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ
3. การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้
4. การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
5. การบริหารงานและการนิเทศการศึกษาที่เน้นมาตรฐานการศึกษา
6. การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
7. การร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาโดยการแบ่งปันและช่วยเหลือกัน

พันธกิจด้านการพัฒนาเพื่อเข้าสู่กระบวนการการปฏิรูปการศึกษาที่ต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น

1. ด้านหลักการทำงานในหน้าที่ครู (ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา – มัธยมศึกษา ตอนต้น)

- 1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 การจัดทำแฟ้มสะสมงาน
- 1.3 การวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 การจัดทำผลงานทางวิชาการ

2. ด้านเทคนิคที่ใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 2.1 เทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (26 วิธี)
- 2.2 เทคนิคการใช้คำาน
- 2.3 เทคนิคการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน

3. วิธีการที่ครูต้องการรับการพัฒนา

3.1 การพัฒนาเชิงระบบ

โดยการจัดประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยองค์กร สถาบัน หน่วยงาน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและรับผิดชอบดำเนินการ และสมาชิกกลุ่มนี้ ส่วนร่วมในการรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

3.2 การพัฒนาอกรอบ

โดยการจัดกลุ่มสนใจ และตามลักษณะงานรับผิดชอบ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยึดมั่นให้ความช่วยเหลือ โดยกลุ่มเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร สถาบัน เครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามศักยภาพของกลุ่ม โดยสมาชิกที่เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

3.3 การพัฒนาตามอัธยาศัย

โดยการจัดเอกสาร สื่อ แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ วารสาร และสื่อต่างๆ เพยแพร่ ผ่านเวทีการเรียนรู้ของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาตามแนวลึก (ตามความสนใจของสมาชิกกลุ่ม) โดยใช้กลุ่มเครือข่ายเดิมที่มีอยู่ หรือที่ สูนย์กลางการเรียนรู้ครูที่สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ สูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงใหม่ และ หรือแหล่งกลางที่ครู สมาชิก กลุ่ม จะเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้ตามความสะดวก

4. ตัวแทนของกลุ่ม ได้มีการเลือกผู้แทนกลุ่ม ทำหน้าที่ประสานงานกับสมาคม กลุ่ม-เครือข่ายการพัฒนาครู ได้แก่

4.1 กลุ่มก่อตั้งระดับประถมศึกษา ได้แก่

นางวนิดา ดวงใจ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านเชียงดาว
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์พึงพร บัววิรัตน์เลิศ อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนบ้านแม่กิ๊ะ อำเภออยตุ่น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

4.2 กลุ่มนบูรณาการ ได้แก่

ระดับประถมศึกษา

นายปราโมทย์ อุปัมภ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปัมภ์ อำเภอเมือง

และนางพวงทรัพย์ สุนทร โรงเรียนบ้านสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์นิตยา เนตรหักดิ์เกย์น อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนวัดครรภ์บัวนา อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นที่ปรึกษา

ระดับมัธยมศึกษา

นางพรรณา จตุรพานิชย์ อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์สาวนี๊ ชัยมงคล อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนบ้านสันมะเกิด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

4.3 กลุ่มวิทยาศาสตร์ ได้แก่

นายชูชาติ บุญยัง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ (ประถมศึกษา)

โรงเรียนงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์ทัศนี๊ พันธุ์กาลง อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็ก อำเภออยตุ่น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

4.4 กลุ่มภาษาไทย ได้แก่

นางอ่ำภา ล้าลือ อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนบ้านแม่ช้อบเงิน อำเภออยตุ่น จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์พรรัตน์ วงศ์ปัน อาจารย์ 3 ระดับ 7

โรงเรียนบ้านสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

4.5 กลุ่มคณิตศาสตร์ ได้แก่

นางจงจิต พัฒนศิลป์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนสันกำแพง

อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์ลักษดา ไหวดี อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านของคำ

อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอาจารย์นิยม ไชยวงศ์

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านห้วยสันป้อม อำเภอจอมทอง

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

4.6 กลุ่มการบริหารและนิเทศการศึกษา ได้แก่

ระดับประธานศึกษา

ว่าที่ร้อยตรีบุญเลิ่ง หินศรีสุวรรณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหลวงเนื้อ

อำเภอคอ-by สะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ระดับนักยมศึกษา

อาจารย์สมศักดิ์ หมอกบุญเรือง หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนมงฟอร์ต
วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

โดยมี อาจารย์สรัสส์ อินแอล หัวหน้าการประธานศึกษา อำเภอสันกำแพง

จังหวัดเชียงใหม่ อาจารย์บรรจิด สิทธิโชค หัวหน้าการประธานศึกษา

อำเภอคอ-by สะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และอาจารย์ลิทธิชัย เรียนนก

หัวหน้าการประธานศึกษากิจ อำเภอแม่่อ่อน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษา

ข้อสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

มีครุจำนวนหนึ่งได้ยื่นความจําหน่งที่จะเปลี่ยนเส้นทางชีวิตรัฐการ เพราะได้ทราบข้อมูล
เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ผิดพลาด
เห็นว่าเป็นสิ่งน่ากลัว กลัวถูกลงโทษ (เพราะเป็นการสอน โดยมีกฎหมายบังคับ) เกิดความสัมสาน
หนื้นอย่างมาก ผู้บริหารไม่เข้าใจ ผู้บริหารต้องการภาพสำเร็จของการปฏิบัติ ต้องการรูปแบบ
การปฏิบัติ แต่ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเป็นระบบ หากความเข้าใจในหลักการ
ให้สังคมมีส่วนร่วม และเห็นว่าการรายงานต่อชุมชนเป็นภาระที่ไม่เป็นประโยชน์เพื่อชุมชน
ยังขาดความพร้อม

ภายหลังการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการครุ ได้แนวทางที่สังเคราะห์แล้วนำไปลอง-
ปรับใช้และทดลองการเข้าสู่โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตข้าราชการออกไปก่อน

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกลุ่มเครือข่าย ซึ่งได้แนวทางการดำเนินการต่อไป ทางคณะกรรมการต้องการจัดประชุมผู้แทนสมาชิก ตรวจสอบ ยืนยัน ปรับแก้พันธกิจ (หลังจาก การนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาของตนเองจะหนึ่ง) แล้วกำหนดแผนงาน แนวทางการปฏิบัติ งานของกลุ่ม สมาชิก รวมถึงกระบวนการติดตามศึกษา ให้คำแนะนำ ประสานความสอดคล้อง ในการปฏิบัติงานต่อไป

การนำไปสู่การปฏิบัติ (Action)

กลุ่มเครือข่ายได้นำมาแผนการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ไปสู่ปฏิบัติ ในหน้าที่รับผิดชอบ แล้วนำผลมาจัดประชุมกลุ่ม โดยคณะกรรมการทำหน้าที่ประสานงานและ ติดตามผลโดย

1. ร่วมประชุมกลุ่มย่อยกับคณะกรรมการเรียนรู้ครุทั้งส่วนของสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ สำนักงานการประ同胞ศึกษาอิสระเกิด และสถานที่ ทำงานของครุกลุ่มต่าง ๆ
2. จัดประชุมผู้แทนครุเพื่อเป็นการทบทวน ทดสอบความมั่นใจในกระบวนการ ปฏิบัติงาน และพันธกิจที่ต้องการปฏิบัติ พนว่า
 - 1) ครุมีความมั่นใจและยืนยันการปฏิบัติงานตามพันธกิจที่ให้ไว้
 - 2) ครุมีการจัดทำแผนการพัฒนาแนวทางปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

จากการติดตามผลพบว่า กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มครุ และศึกษานิเทศก์ พึงพอใจ ในการปฏิบัติงานตามที่วางแผน และมีประเด็นคำถามที่น่าสนใจและต้องการพัฒนาดังนี้

1. กลุ่มครุเครือข่ายเห็นว่าการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ที่สำคัญได้แก่
 - 1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะแผนการเรียนรู้เป็น เครื่องมือ และเป็นศาสตร์สำคัญที่จะทำให้ครุสอนได้ถูกต้องตามแนวทาง ดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดทำแผนแบบบูรณาการ การจัดทำแผนการเรียนรู้ แบบโครงการและการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบรายวิชา
 - 1.2 การพัฒนาเทคนิคการสอนจะทำให้ครุสามารถจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ปฏิรูปการเรียนรู้ ได้แก่ เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ การวิจัยในชั้นเรียน
 - 1.3 กลุ่มครุเครือข่ายต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ตามข้อ 1.1 - 1.2 ตลอดจนแก้เปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิชาการเพื่อตรวจสอบและพัฒนางาน

คณะกรรมการฯ ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (12 – 14 สิงหาคม 2543) ให้กับครูเครือข่าย จำนวน 150 คน โดยประสานความร่วมมือ กับคณะกรรมการคุรุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ตลอดจนตัวแทนกลุ่มครูเครือข่ายเข้าร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับกลุ่มปฏิรูปที่จังหวัดเชียงราย (7-11 กันยายน 2543) จังหวัดเพร (16- 17 กันยายน 2543) จังหวัดลำพูน (30 กันยายน – 1 ตุลาคม 2543) ติดตามการนำเสนอแนวคิดการปฏิรูป ที่จังหวัดอุบลราชธานี (24-29 พฤศจิกายน 2543) ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใน ชั้นเรียน (11 มกราคม 2544)

2. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์

- 2.1 ต้องการรวมกลุ่มสร้าง ผัฒนาความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งในระบบ นอกรอบระบบ และตามอัชญาครรภ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 กำหนด
- 2.2 ต้องการทดลองนำร่องปฏิบัติ โดยเฉพาะการกำหนดเกณฑ์การประเมิน มาตรฐาน และตัวชี้วัดต่าง ๆ
- 2.3 ต้องการความชัดเจนในนโยบาย และแนวทางปฏิบัติ
- 2.4 ต้องการศึกษาดูงาน

โดยมีความเห็นว่าการบริหารจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม ต้องมีความชัดเจนใน นโยบาย ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงจะนำไปสู่การกำหนดคิวสัยทัศน์ และบุคลาศาสตร์ การทำงานตลอดจนแผนการทำงานที่ดีได้ทาง โครงการจึงดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติให้ ครูที่เข้าร่วมการประชุมจึงเป็นเครือข่ายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยจัดกลุ่มครุ ดังกล่าวไว้เป็นสมาชิกเครือข่ายสมทบ และเรียนรู้การปฏิบัติงานร่วมกันต่อไป

ขั้นตอนการสะท้อนผลงาน (Debrief)

ในระหว่างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางาน กลุ่มผู้ดำเนินโครงการ ได้ประสานงาน จัดกิจกรรมการพัฒนา เติมเต็ม และติดตามคุณภาพการการดำเนินงานปฏิบัติตามแนวทางปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ โดยให้กลุ่มผู้ร่วมพัฒนางาน ดังนี้

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พบว่า ความสำคัญอันดับแรกของครูผู้สอน ได้แก่ การเขียนแผนการเรียนรู้ กลุ่มครุ ส่วนใหญ่ที่เริ่มวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องจะทำให้จัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และเป็นระบบ สามารถสอนอย่างได้ผล ตลอดจนนำไปสู่การรวบรวมงาน เพื่อการประเมิน

ผลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถที่จะขยายงานไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี การเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความจำเป็นที่ต้องอาศัยผู้มีความเชี่ยวชาญ ทั้งด้านรูปแบบการเขียน ตลอดจนใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายและไม่ควรกำหนดกรอบรูปแบบวิธีการเขียนแผนการสอนไว้ตายตัว ควรจัดทำแบบบิดหุ่นได้ตามพื้นฐานความต้องการของแต่ละพื้นที่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายหลักที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนควรให้ครูได้มีความเข้าใจและมองเห็นภาพสุดท้ายของ “เน้นเด็กเป็นสำคัญ” ก่อนกำหนดกิจกรรมการสอน

2. ประสานงานเครือข่าย (กลุ่มจังหวัดลำปาง แพร่ แม่ฮ่องสอน)

พบว่า พื้นฐานความคิด ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความต้องการของกลุ่มครูมีความแตกต่างกัน ซึ่งพอกจะสรุปจุดประสงค์ในการร่วมเครือข่ายครู ดังนี้คือ ต้องการพัฒนาศูนย์องค์ความรู้ด้านการจัดการศึกษา ต้องการเผยแพร่องค์ความรู้ ต้องการพัฒนานวัตกรรม 2542 ตามลำดับ พฤติกรรมการรวมกลุ่มและเรื่องโภงเครือข่าย จึงเป็นไปตามประเด็นความต้องการพื้นฐานดังกล่าว

3. กลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามพันธกิจ (จากการประชุม)

พบว่า การรวมกลุ่มตามลักษณะงานในบทบาทหน้าที่ มีผู้ประสานงานการพนบประดิษฐ์ นำไปสู่การพัฒนาระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เห็นตัวอย่างและรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีการปรับใช้จากหลากหลายรูปแบบจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ได้ผลมากที่สุด รองลงมาเป็นการนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการจัดตามตัวอย่างตามลำดับ

4. การประชุมแลกเปลี่ยนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา

พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ตั้งแต่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทางการศึกษา อันได้แก่หน่วยงานทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันในบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งควรที่จะหาทางร่วมคิด ร่วมพิจารณา วางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างมาก

5. ติดตามการเคลื่อนไหวกิจกรรมผู้บริหารที่ต้องการความชัดเจนในการพัฒนางาน

พบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านสถานะภาพของครู ยังไม่มีความชัดเจน

และขัดแย้งกันในกฎหมายบางฉบับ จึงเกิดมีความสับสน เข้าใจไม่ตรงกัน ซึ่งสืบเนื่องมาจากการสังเกตในประเด็นกิจกรรมที่ 4 ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและขาดข้อกฎหมายและกำลังใจในการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

6. การนำผลการปฏิบัติงานไปแสดง (จังหวัดอุบลฯ)

พบว่า ครูที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปแสดงผลงานทางด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จะนำผลงานที่เป็นกิจกรรม เทคนิคการสอน ชิ้นงานนักเรียน ไปแสดงมากที่สุด รองลงมาได้แก่กระบวนการวางแผนการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการศึกษา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้าไปชัมนิทรรศการ ที่ต้องการเห็นด้วยกับการทำงาน ผลงานแล้วนำมาเป็นแบบอย่างการปฏิบัติงานของตนเอง

จากการประชุมกลุ่มเครือข่ายปฏิรูปการศึกษา ภายหลังการนำแนวทางปฏิบัติงานจากการประชุม ไปใช้แล้วพบว่ามีคำนวณการปฏิบัติงานดังนี้ มีแนวทางปฏิบัติงานอย่างไร สำหรับผู้บริหาร ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และผู้ให้การสนับสนุนตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่จะปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกรอบ และอัชญารัย ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การประชุมจึงขับประชุมเสวนา “แนวทางปฏิบัติงานจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542” วันที่ 12 กันยายน 2543 ณ โรงเรียนเชียงใหม่ภูคำ อําเภอเมืองเชียงใหม่โดยประธานงานการดำเนินการกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานการประถมศึกษา อําเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ : ผู้ประธานงานกลุ่มเครือข่ายพุกภาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาค : โครงการแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ฯ ซึ่งมีผลการสรุประยงานผลการประชุมเสวนา ดังนี้

กำหนดการจัดประชุมเสวนาแนวทางปฏิบัติงาน

ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในเขตจังหวัดเชียงใหม่และภาคอีสาน

วันที่ 12 กันยายน 2543 ณ ห้องประชุม โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จังหวัดเชียงใหม่

.....

08.30 – 09.00 น.	รายงานตัว
09.00 – 09.30 น.	“วิสัยทัศน์ทางการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษของนักการเมือง” พณฯ ดร.ชวัชวงศ์ ณ. เชียงใหม่ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
09.30 – 10.00 น.	“กระบวนการปฏิรูปการศึกษา : ความสำคัญที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม” กล่าวรายงาน โดย อาจารย์บรรจิด สิทธิโชค หัวหน้าการประ同胞ศึกษาอำเภอเชียงใหม่ ผู้ประสานงานกลุ่มพหุภาคีฯ
10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.00 - 12.00 น.	“แนวคิดการจัดกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทาง จัดการศึกษา ในระบบ นอกรอบ และความต้องการ” โดย ผู้อำนวยการ สพศ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ แห่งชาติ
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ประเด็น “ แนวทางปฏิบัติงานบริหารจัดการ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการสนับสนุนส่งเสริมการจัด กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทางจัดการศึกษาฯ ”
<p>1. กลุ่มผู้บริหาร</p> <p>ผู้ดำเนินการ รศ. ดร. อรรถพ พงษ์วิทย์ อาจารย์ภาควิชาริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p>	
<p>2. กลุ่มผู้จัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>ผู้ดำเนินการ เครือข่ายพหุภาคีเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพายัพ</p>	

3. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา
(ผู้ปกครอง อบต. ชุมชน)
ผู้ดำเนินการ อาจารย์บรรจิด สิทธิโชค
หัวหน้าการประเมินศึกษาอิมഗอคดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

15.00 – 15.15 น. พักรับประทานอาหารว่าง
15.15 – 16.00 น. เสนอแนวคิดต่อที่ประชุม¹
16.00 น. พิธีปิดการประชุมsevna

ด้านสาระการประชุม

ด้านหลักสูตรการประชุมsevna กำหนดเป็น 2 ส่วน คือ

- แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัชญาศรัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นรูปแบบการบรรยาย ให้แนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูง (ผู้ทรงคุณวุฒิ จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นองค์บรรยายเพื่อความถูกต้องชัดเจน) และผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่
- แนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2.1 การบริหารจัดการ

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้

2.3 แนวทางดำเนินการของผู้ส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนร่วมขัดการศึกษา

ประเด็นเกริ่นนำ

- กระบวนการจัดการ
- กระบวนการเขื่อมประสานสัมพันธ์ที่เอาระบบการเรียนรู้เป็นตัวตั้ง
- กระบวนการสนับสนุนและร่วมมือ
- ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มsevna (กลุ่มย่อย)

1. กลุ่มผู้บริหาร

ผู้ดำเนินการsevna

รศ. ดร. อรรรถพ พงษ์วิทย์

อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมเสวนา เป็นผู้บริหารในเขตจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง จำนวน 40 คน
ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาในระดับอุดมศึกษา
- 2) ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด
- 3) หัวหน้าภาควิชา
- 4) ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา
- 5) ผู้บริหารองค์กรและชุมชน
- 6) ผู้แทนประชาชนทั่วในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
- 7) ผู้แทนสถาบันการศึกษาสังฆ (นจร.)

2. กลุ่มผู้จัดกระบวนการเรียนรู้

ผู้ดำเนินการเสวนา

กลุ่มเครือข่ายพหุภาคีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

(นายบริชา บัววิรัตน์เดช : ศึกษานิเทศก์ สถาบันศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการ)

ผู้เข้าร่วมเสวนา เป็นกลุ่มครุและผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และใกล้เคียง จำนวน ประมาณ 50 คน ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มครุต้นแบบ
- 2) ครุผู้สอนในสถานศึกษาทุกสังกัด
- 3) อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา
- 4) ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนทุกรอบ

4.1 พระสงฆ์

4.2 ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้โดย Home School

4.3 กลุ่ม องค์กร และชุมชนต่าง ๆ

5) ผู้แทนประชาชนทั่วในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

6) กลุ่มโรงเรียนเอกชน

3. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้ดำเนินการเสวนา

อาจารย์บรรจิด สิทธิโชค หัวหน้าการประเมินศึกษาข้อเสนอโดยละเอียด เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมเสวนา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและร่วมจัดการศึกษา ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และใกล้เคียง จำนวน ประมาณ 50 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้แทน อบต. อบจ. เทศบาลตำบล เทศบาลนคร
- 2) ผู้แทน คณะสงฆ์
- 3) ผู้แทนผู้ปกครอง
- 4) ผู้แทนประชาชน
- 5) ผู้แทนผู้จัดการศึกษา Home School
- 6) ผู้แทนประชาชนทั้งในระดับห้องถังและระดับชาติ
- 7) กลุ่มอาชชัน

สรุปประเด็นสาระสำคัญของการประชุมแล้วนา

ประเด็น เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบ
นอกรอบและตามอธิบัตรฯ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็น¹
รูปแบบการบรรยายให้แนวคิด จากผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงและผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่มีสาระ
สาระสำคัญพอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการศึกษา

“วิสัยทัศน์ทางการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษของการเมือง”

พญา นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

สภาพพื้นฐานของสังคมในทุกสังคมจะประกอบด้วยการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นทุกส่วนของสังคมจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ ด้านการเมืองที่กำลังอยู่ในช่วงของการปฏิรูป และเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับการปฏิรูปการศึกษา

จะมีส่วนเข้ามายุ่งกับการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่ในวงการศึกษาทุกคนครูบ้าอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องจะหนีไม่พ้นกับการเมือง กล่าวคือ “หากเราไม่เข้าไปยุ่งกับการเมือง การเมืองก็จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเราเอง” การปฏิรูปการศึกษามีพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงมาจากนโยบายของ พระบรมราชูปถัมภ์ ที่ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปในครั้งนี้เข่นกัน โดยเฉพาะเกิดขึ้นในสมัยที่พระบรม เด็กร่วมเป็นรัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งพูดและทำในเรื่องการปฏิรูปไว้ตั้งแต่นั้นมา

และการศึกษานีบทบาทสำคัญยิ่ง ที่จะปลูกฝังความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับสังคม ได้มีเหตุผล สามารถใช้วิจารณญาณได้ดี มีทักษะดีที่ดีและใช้ประโยชน์ที่ถูกต้องเหมาะสม เกี่ยวกับการเมืองและทุกสิ่งทุกอย่าง หากน้องครูในอีกมิติหนึ่งจะเห็นว่า ครูเป็นกลุ่มนบุคคลที่ทรงไปด้วยคุณลักษณะที่มีจำนวนนามากซึ่งหากกลุ่มครูมีความสนใจและตั้งใจจริง สามารถส่งเสริม สนับสนุนบุคคลเข้ามาร่วมงานการเมืองได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งคาดคะเนได้ว่า คะแนนเสียงที่ได้จะมีมากทั้งส่วนที่เป็นปริมาณและคุณภาพ หวังไว้ว่ากลุ่มครูซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ มีปัญญาหากเข้ามาร่วมงานการเมืองแล้วจะทำให้เกิดผลดีขึ้นในสังคมไทย อย่างแน่นอน

ประเด็นด้าน “กระบวนการปฏิรูปการศึกษา : ความสำคัญที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม”

นายบรรจิด สิทธิโชค หัวหน้าการประกันศึกษาสำหรับดูแลสังคมไทย

องค์ประกอบสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาประกอบด้วย ผู้มีบทบาทหน้าที่ เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานในระบบ นอกรอบ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของมนุษย์ และบทบาท

หน้าที่ของผู้ให้การสนับสนุน ตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อันได้แก่สังคม ชุมชน ผู้ปกครอง โดยเฉพาะนักเรียน ประเด็นสำคัญที่สุดเห็นจะเป็นการมีความเข้าใจที่ตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมขัดการศึกษาทั้งระบบและทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ความคาดหวัง กระบวนการดำเนินงาน การตรวจสอบ สนับสนุน การสร้าง ใช้และพัฒนาตรรฐานการศึกษาต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กระบวนการดำเนินงานในปัจจุบันจึงเป็นแนวทางที่จะแสวงหา และร่วมมือกันพัฒนาในระดับปฏิบัติและพัฒนาระบวนการปฏิรูปที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทุกฝ่าย ที่เรียกกันว่าเต็นที่เครือข่ายของการขัดการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่

ประเด็นจากตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

“แนวคิดการจัดกระบวนการปฏิปักรเรียนรู้ ตามแนวทางจัดการศึกษา

ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศรี”

อาจารย์กุลวิตร ภัngคานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (สถาบช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

การปฏิรูปการศึกษามีสาเหตุสำคัญมาจากการคุณภาพการศึกษาไทยในเวทีโลกอยู่ในสภาพที่ล้าหลัง และจากสภาพปัญหาการเรียนรู้ของเด็กไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะทำให้เกิดคุณภาพและคุณลักษณะที่เหมาะสม ยืนหยัดอยู่ได้ในโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี

ก้าวแรกของการปฏิรูปการศึกษาเกิดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 สู่การรองรับด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีหัวใจสำคัญ คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

การปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษา สามารถกระทำได้ทันที ซึ่งในส่วนกลางโดยเฉพาะ ศกศ. ที่ได้ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ วิชาทฤษฎีการเรียนรู้ สืบคันยื่งของข่ายผลการปฏิรูปการเรียนรู้จัดทำเอกสารการปฏิรูปการเรียนรู้ จัดประชาสัมพันธ์ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้สร้างเครือข่ายจัดตั้งกองทุนส่งเสริม มีนโยบาย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วงต่อไป จะได้ดำเนินการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารการศึกษา ส่งเสริมครู ทั้งด้านพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวิจัย พัฒนาระบบนิเทศ รวมถึง การนิเทศภายใน ตลอดจนดำเนินกระบวนการยกย่องเชิดชูเกียรติครูดี และคาดหวังไว้ที่จะให้ กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่พัฒนาให้เด็กไทย เก่ง ดี มีสุข อ่าย่างไรก็ตามข้อมูลจากเครือข่าย ในระดับปฏิบัติการจะมีส่วนส่งเสริมและทำให้เกิดการประสานการพัฒนาแนวทางปฏิรูป การศึกษาร่วมกัน ได้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มผู้บริหาร ได้กำหนดและพิจารณาตามประเด็นดังนี้

ทำไม่ต้องปฏิรูป เพราะให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาเป็นเรื่องของครู ครูไปทำกับนักเรียน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตร ต้องการ ดังนี้ต้องมีความเกี่ยวพันกับการปฏิรูปเป็นหน้าที่ของครู เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยเฉพาะเราต้องรับผิดชอบนักเรียน ดังนี้แนวทางปฏิบัติครูใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง หน.ปอ. ต้องใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง สปจ.บริหาร สปอ. สปช. บริหาร สปจ.เป็นศูนย์กลาง จะใช้อ่าย่างเดียวเฉพาะเด็กไม่ได้ต้องทำสัมพันธ์สอดคล้องกันทั้งระบบ ทุกคนทุกส่วน ต้องปฏิรูปในที่นี้ต้องรวมถึงอบต. คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ด้วยกันเป็นองค์รวม ความชัดเจนในการปฏิรูปอยู่ที่ไหน เพราะการปฏิรูปเป็นการคายอำนาจการจัดการจากกรรมการสูนย์มาสู่พื้นที่ปฏิบัติการแต่หน่วยงานส่วนกลางยังคงสั่งการมา เป็นชุดเป็นระลอกต่างคนต่างสั่งรวมถึงหน่วยงานองค์กรส่วนท้องถิ่นที่สั่งการมาทางช่องของเข้า เข้ามาควบคุมมากกว่าทำการประสานงานกัน ควรสั่งการมาแล้วสิ่งไหนชัดเจนบ้าง หากแต่มาควบคุม ความชัดเจนที่สถานศึกษาและพื้นที่การปฏิบัติ ถ้าแบบนี้แล้วความขัดแย้งจากความมีค่าล้า จะเกิดขึ้นมากกว่าความร่วมมือที่จะเป็น ดังนี้ผู้บริหารต้องทำความตกลงกับครูและผู้เกี่ยวข้อง

ว่าเราจะทำอะไรกันทั้งกระบวนการเรียน การเรียนรู้ ครู กับผู้บริหารในระดับพื้นที่เป็นผู้กำหนด ทิศทางเองทั้งนั้น

ปัจจุบันทุกคนเกิดความกังวลใจ ทั้งของภาพพ ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ แล้วจะทำอย่างไรให้มีความสุขในการทำงานอย่างปกติ ไม่ต้องเกียจอยากราชการก่อนเวลา เพราะตระหนักรับการรั้ดเดินในปัจจุบัน ทางออกที่ดีที่สุดคือต้องทำใจให้ได้ แต่ต้องหาแนวทางการทำงานมากำหนดเอง การปฏิรูปทุกอย่าง ยังไม่ชัดเจน สถานศึกษา ครุผู้สอนรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสำคัญที่สุดที่จะต้องทำความเข้าใจกัน

กลุ่มครุผู้สอน

สิ่งที่กลุ่มครุผู้สอนเห็นว่าสิ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนุคลาก ร และหลักสูตร ตามลำดับ

กระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญที่สุดที่ครุต้องพัฒนาสู่การนำเด็กสู่ ทิศทางที่ พ.ร.บ. กำหนด กระบวนการเรียนรู้เปลี่ยนได้ ครุและบุคลากรต้องมีความรู้ความชัดเจนเสียก่อน หากแต่ในปัจจุบัน ความชัดเจนเหล่านั้นยังไม่เกิด เพราะยังสับสนกับบทบาทที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเป็นจริงหรือเปล่ายังไม่ทราบ การปฏิบัติที่ต้องเน้นเด็กเป็นสำคัญ สำคัญแค่ไหน อะไรล่ะ ที่เป็นตัวชี้วัดและวิธีการที่สำคัญเหมาะสมสมต้อง Story line ใช้ไหม บูรณาการเป็นหรือเปล่า ข้อมูลเด็กที่แท้จริงคืออะไร Folio สมพันธ์กับการสอน สอน เลื่อนขั้นตามสภาพจริงได้อย่างไร เส้นสายไข้แมงมุมมันพันตัวครูเต็มไปหมดทางออกที่พอมองเห็นอยู่ในตอนนี้ คือเปลี่ยนเส้นทาง ชีวิตใหม่เท่านั้นเอง แล้วคนที่ไม่มีเส้นทางอื่นที่นักหนีจากการยึดถืออาชีพครูอย่างชื่อสัตย์ (เพียงอย่างเดียวล่ะ) จะทำอย่างไรหวังว่าในโอกาสสอนใกล้จะมีกระบวนการ ที่นำพาให้บุคลากร ทางการศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องนำทางให้เด็ก เก่ง ดี มีสุข ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

กลุ่มนุคลาก ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารการศึกษา ในปัจจุบันยังไม่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ขาดคุณธรรม (มองไม่เห็นความสำคัญของครูและการปฏิรูปการศึกษา) ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และศูนย์รวมอำนาจ ติดอยู่กับผู้นำในประวัติศาสตร์ ขาดความมั่นใจในตนเองและความเป็นผู้นำ ครูน่าอาจารย์ปรึกษาอะไรต้องอยู่ในหน้ามือไปที่หน่วยเหนือเสียก่อน กลัวตอบผิดทำผิด

พำนักອอกไปเรียนรู้นอกรั้วโรงเรียนก็อยตัดเตือน ห้าม กลัวพาลูกเข้าไปตาย ไปเจ็บ ติดกับกรอบรั้วโรงเรียน กรอบแห่งเวลา และขั้นตอนคัดคุณและนักเรียนให้เขียนลงในเวลาสอน เพราะคิดว่าห้องเรียนที่เดินเข้ามายังตักสักเล่นจะได้ยินมีความคาดหวังว่าผู้บริหารที่ปฏิรูปแล้วจะเปิดใจและยอมรับความคิดครู เปิดรับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และหัวหน้าการประสมศึกษาอีกเช่น ควรใช้เทคนิคในการนิเทศ เพราะที่เป็นอยู่ตอนนี้แค่เอกสารแล้วติ... เป็นส่วนใหญ่ มีความคาดหวังว่าสูงเกินไป พวคนซึ่งชอบห้องที่บวและหาดไปเห็นอะไรมาก็อยากให้เกิดรูปเกิดร่าง และเป็นไปแบบนั้น ต้องการสร้างความผันให้เป็นความจริง ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริง ซึ่งบางอย่างทำอย่างเดี้ยวแต่ยังไม่เกิดผล ไม่ควรใจร้อน ครูหดหายคนยังไม่รู้ต้องการให้ศึกษานิเทศก์และหัวหน้าการประสมศึกษา มีแนวโน้มการทำงานที่เป็นแนวทางเดียวกัน เริ่มที่ผู้บริหารและประธานสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้โดยให้เรียนรู้เรื่องของห้องอื่น ในส่วนของผู้ปกครองและองค์กรต่างๆ บางคนยังไม่เข้าใจการปฏิรูป คาดหวังการเรียนรู้ของลูกไปอีกด้านหนึ่ง เช่น สอนสามاءง (นำภูมิปัญญาห้องถินมาจัด) ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าใจ เพราะต้องการให้ลูกเรียนหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว องค์กรต่างๆ ในชุมชนมีความเข้าใจในบทบาทการศึกษาน้อยมาก ทำอย่างไรจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจและเข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้ด้วยกันได้

หลักสูตร อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่ต้องให้ตอบสนองกับพระราชบัญญัติ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแนวเดียวกัน ทำอย่างไรให้มองเห็นว่า เอกภาพด้านนโยบายและหลักทั่วไปในแนวทางปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร ส่วนใดเป็นแกนกลาง เป็นท้องถิ่น และจะนำไปใช้อีกอย่างไร ทำอย่างไรให้ครูใช้หลักสูตรได้เป็นอย่างดี โดยให้รู้ เข้าใจ และนำไปใช้ได้อย่างแท้จริงและเชื่อมประสานพื้นในระบบ นอกระบบ และอัชญาครรภ์ได้

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ส่วนที่ได้พิจารณาและให้ข้อสรุป เป็นประเด็นได้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพ ตามหมวด 6 ต้องการอย่างไร จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ควรพิจารณาในเรื่อง

1.1 การจัดการศึกษาทุกระดับต้องมีเกณฑ์มาตรฐานที่ในปัจจุบันต่างคนต่างหากันที่ให้เป็นของตนเอง ที่แยกต่อการมองเห็นแนวทางนำมารือยรัดเดี้ยวทำงานไปด้วยกัน

1.2 การประเมินต้องทำทั้งภายนอกและภายใน ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์และไปร่วมใส่เป็นปัจจัย

1.3 การประเมินต้องดำเนินกันตามสภาพที่เป็นจริงเปรียบเทียบกันให้รู้ได้

1.4 เกณฑ์มาตรฐานในปัจจุบันมีความหลากหลาย อาทิ เอกชน สปช. ปริยัติธรรม นำมาเป็นเกณฑ์มาตรฐานชาติอันเดียว ใช้ทั้งตรวจสอบภายในให้รู้จริงกัน

2. ความพร้อมของค่าท้องถิ่น ได้พูดกันถึงสิทธิในการจัดการศึกษา การผ่องถ่ายอำนาจ ซึ่งหน่วยงานใน ท้องถิ่นที่เข้ามาร่วมเสวนาก็ว่า “พร้อม ณ วันนี้ แต่จะผ่องถ่ายกันอย่างไร” และองค์กรดังกล่าวสามารถจัดได้ เพราะ

2.1 องค์กรท้องถิ่นมาจากการประชุม อยู่กับประชาชนแล้ว

2.2 องค์กรจัดเพื่อประชาชนตามความต้องการ สนองต่อประชาชนจะได้รับ ความร่วมมือจากประชาชนมากกว่า

2.3 ประชาชนสามารถตรวจสอบเข้าได้ในทุกส่วนและทุกรูปแบบ

3. ลักษณะการจัดโรงเรียน เช่น โรงเรียนปริยัติธรรม ตชด. และโรงเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันตามธรรมชาติ วิธีการและสาระ ควรจัดเป็นการเฉพาะแล้วกำหนดให้เป็นการศึกษาเฉพาะทาง และกำหนดให้มีการศึกษาความชัดเจนในการดำเนินงานกันอีกรอบหนึ่ง

4. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของแต่ละหน่วยงาน เช่น มหาดไทย สาธารณสุข และหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณกำลังคนบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ แล้วผ่องถ่ายกันอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนใดบ้างยังมีอิทธิพลอย่างไร เช่น ทุนการศึกษาว่าใครจะบริหารจัดการ และทำในส่วนไหนบ้างหากไม่เปิดโอกาสให้สานความสัมพันธ์กัน ในระดับผู้ปฏิบัติและครอบฟังการกำหนดทิศทางจากส่วนกลางให้ชัดเจนกันมาก ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ความไม่ชัดเจนอย่างในภาวะปัจจุบันจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาปัจจุบันการศึกษาในส่วนรวมต่อไป

บทสรุปและการปิดการประชุมเสวนา

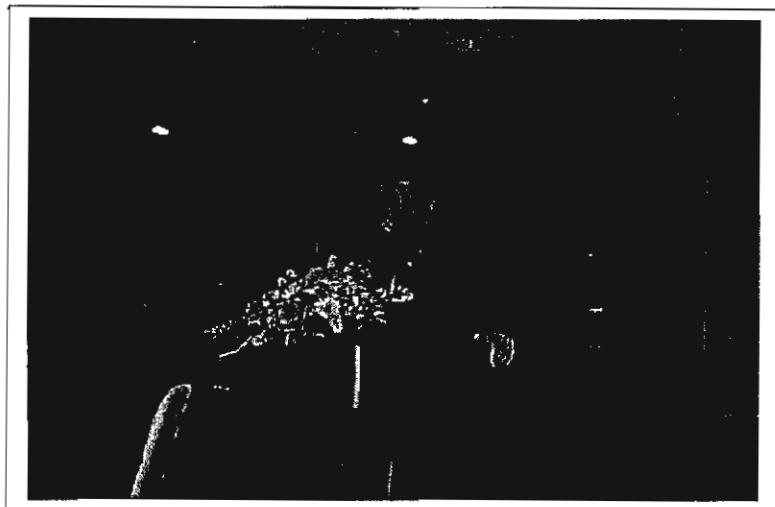
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพ พงษ์วิทย์

อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(สำเนาแนบบันทึกเสียง)

กราบบันม์สการพระคุณเจ้า สมาชิกที่เคารพทุกท่าน อีกไม่นานก็จะเลิกแล้ว หัวหน้ากีฬาให้ผมปิดไปเลย อันนี้คือปัจจุบันการจัดการประชุม ความจริงนี้เราที่ทำมาก่อนใครเคยได้มาร่วมงานวันที่เกียรติอาบุราษการเราที่จัดสัมมนาจัดแบบนี้ก็เช่น ดร.รุ่งมา แล้วก็เช่นท่านผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน พอ.โรงเรียนนวมินทร์ เช่นผู้อำนวยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสปอ.ลี ล้านพูน กีฬาท่านหนึ่งเป็นสุภาพสตรี พอนามสัมภาระกิจกรรมการ 9 โมง ดร.รุ่งบรรยาย 8.50 น.

คร.รุ่งฉายแล้วท่านก็บอกว่าเกิดมายังไม่เคยไปที่ไหน พอบอก 9.00 น. กว่าจะได้พูดก็ประมาณ 9.30 น. นั้นเป็นครั้งแรกพูดกับว่าปฏิรูปอย่างนั้นก็เอาเลย เปิดก็ไม่เปิดสักทีก็เออแลยกันเลขา ก็เปิดบรรยายสนุกมีเวลามากตอนบ่ายก็มีอภิปรายกลุ่มปกติแล้วผู้ดำเนินรายการอภิปรายถ้าไม่ อ่ายไรก็มีศักดิ์บรรดาศักดิ์เท่าๆ หรือว่าไม่ต่างกับผู้ที่นั่งฟัง อันนี้ที่ทำตามทั่วไป วันนั้นเรายัง ท่าน คร. ประวัติพงศ์ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา เป็นผู้ดำเนินรายการอภิปราย คนที่อภิปราย เป็นวิทยากรรับเชิญมา เป็นลูกน้องท่าน

ดร.อรรพ พยัชราทัย
บทสรุปและการปิดการประชุมเสวนา

มันก็เข้าทำเดี๋ยวจริงแล้ว ตอนจบมันในฐานะประธานสาขานี้ที่ต้องกล่าวขอบคุณวิทยากร ผู้มีอยู่ ด้านหลัง ก็มาถกนีก็ต้องห้องแล้วทำไม่ต้องขอบคุณวิทยากรจากด้านหลังขอบคุณเสร็จก็เชิญอาจารย์ ที่แก่ที่สุดก็คือคร.สุรพล อาจารย์ช่วยปีดที่ คนแก่นะปีด เพราะปฏิรูปเลยเชิญสรุปงานไปให้ คร.รุ่ง ว่าชอบใจมีหวังอย่างน้อยก็มีหวังมีร่องรอยของการปฏิรูปอยู่ เรายังคงพยายามทำผน กีข้อขอบคุณทางฝ่ายผู้จัด เป็น ศน. หัวหน้าการ แล้วทุกท่านที่เกี่ยวข้อง

เมื่อสักครู่กลุ่มผู้ร่วมไปฟังกับกลุ่มอาจารย์อภิเชษฐ์กลุ่มท่านพระมหาสมาน ผู้มาดู รายงานของคณะคุณเมื่อสักครู่ มองผู้บริหารเวลานองไปผู้บริหารของครู เวลาครูกับผู้บริหาร พูดคุยกันมองหัวหน้าบรรจิด หัวหน้ากับผู้ช่วยนั่งพูดกันแล้วมองมาที่ครู ศน.นั่งพูดกันแล้วก็ มองครู ครูนั่งพูดกันแล้วก็มอง ศน. แล้วก็มองข้อนถึง ศปจ. ศปอ. แล้วก็ภาควิชาศาสตร์อกไป นอก ศปอ. ศปจ. อบต. อบจ. เทศบาลด้วย มันเต็มไปด้วยความระแหงกัน ท่านพระมหาสมาน เป็นคนใช้คำนี้มีความระแหงกันและกัน มากนัด ท่านใช้คำนี้ คนที่เสนอแนะข้อคิดและทัศนะ

วิธีการแนวทางบุทธศาสนาเรียกว่ากับการปฏิรูปมาไม่หยุด ท่านใช้คำว่า “เข้าใช้กันมานานหน่อยหนึ่ง ก็ ฝัน ฝันไปไม่รู้ว่าฝันกลางคืนหรือฝันกลางฝันก็แล้วแต่ก็แยกแยะคำว่าฝันกลางวันฝันกลางคืน” คนที่คิดก็คิด คนที่ฝันก็ฝันไป คนบาง-คนก็ยังหลับ ๆ ตื่น ๆ บางคนหลับสนิท คนเป็นหกแส่น เจ็ดแส่น ก็เป็นธรรมชาติ ถ้าไครนออกปฏิรูปชั้นของผู้ไม่มีปัญหามันผิดปกติ มันต้องสับสน เป็นของธรรมชาติเป็นครั้งที่ยังไม่ใช่ถัดจากเรื่องปฏิรูปปี 2517-18 พากเราทราบกันดี เพราะจะนั่น ผู้ไม่คาดคิดว่าจะมีครรคุนได้คนหนึ่งชัดเจน แม้กระทั้ง ดร.วิจิตร แม้กระทั้ง ดร.รุ่ง แก้วแคง ท่านปลัด พนม พงษ์ไพบูลย์ แม้กระทั้งรัฐมนตรีก็ไม่ต้องไปพูดถึงเลย โดยเฉพาะรัฐมนตรีปัญจะ เกสรทอง ไม่ต้องไปพูดถึง เพราะจะนั่นท่านก็คิดว่าความชัดเจนผิดชอบที่อาจารย์อภิเชษฐ์ว่าเมื่อ สักครู่ในกลุ่มเรา คนหนึ่งฝัน ๆ คนหนึ่งหลับ ๆ ตื่น ๆ คนหนึ่งหลับสนิทอยู่กันในองค์กร เดียวกัน ผู้มีคิดว่าจะทำอย่างไรให้ตื่นเหมือนกันหมด เป็นขั้นต้นของความสำเร็จในการปฏิรูป แต่่อนครับครูก็อาจจะมองว่าผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ เวลาไปนั่งพูดกับผู้บริหาร พฤติกรรมการ สอนของครูไม่เปลี่ยนสักที่แล้วสายครูผู้สอนไม่มีปัญหา ผู้บริหารอันนี้ผูกตัวอย่างเวลาไป กรรมสามัญพากเราไปนั่งพูดกัน ผู้ไม่ไปเชียงราย ไปพะเยาบ่อข เวลาไปครั้งแรกก็พอนักเรอกัน เคพะผู้ช่วย ผู้บริหารนั่งพูดพอยเข้าทั้งกัน พอบอกว่าปัญหามันอยู่ที่ พอ. นี่แหละ เป็น อย่างนั้นอย่างนี้ ผู้มาใช้แต่ผู้ไม่ได้นอกเข้าแผนกเก็บเอกสารไว้เงิน มีอะไรก็บอกออกมานา พอไป นั่งพูดกับพาก พอ. ปัญหามันไม่ได้ผู้ช่วยที่รู้ใจเลย แล้วก็นั่งพูดกันไปนั่งพูดกันมา ถ้าหัวหน้าเรา ฉลาดนะเมื่อนหัวหน้าคนที่อ่านเอกสารให้นักเรียนถ้าจะไปไกล ทุกอย่างเลยกลายเป็นว่าเวลาเราบ่นกว่า ปัญหามันอยู่ที่ไหน ก็อย่างที่ทางโน้นอย่างที่เขาว่าสืบเนื่องมาตั้งแต่เด็ก ผู้มีคิดว่าเรื่องขนาดนี้เป็น ที่เข้าใจกันได้ อย่างไรจะให้เกิดความเข้าใจใกล้เคียงกันในเรื่องการแสดงบทบาท แล้วผู้มีคิดว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ เคพะการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียน มันน่าจะตามมาโดยอัตโนมัติคง ไม่ใช่เป็นผลลัพธ์จากการที่คณะกรรมการขับเคลื่อนสัมมนา อบรมแล้วก็กลับมาทำกิจกรรมการ เรียนการสอน แล้วครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ พอ. บอกว่าทำอย่างนี้เสียเวลา ทำแบบนี้ทำแบบนั้น มัน ไม่เหมือนเดิมเลย ก็ติดขัดกันไปหมด เพราะว่ามีฝ่ายหนึ่งอาจจะได้รับการปฏิรูป แต่อีกฝ่ายยังไม่ ได้รับการปฏิรูป อย่างอาจารย์ว่าไปเมื่อสักครู่ มีครูจำนวนไม่นักแล้วก็ไม่น้อยที่ไม่ได้มีโอกาส อ่านเอกสารอย่างที่ก่องอยู่ในห้องที่พระมหาสมานเป็นคนพูดเอง บางห้องผู้บริหารในกรรม สามัญในจังหวัดลำพูน มันปลดปล่อยดี ความจริงแล้วบ้านผู้พูดไปก็รู้จักกันหมด ห้องไคร ผู้ไม่ได้ถูก เอกสารไปประชุมสัมมนาตั้งแต่ปีใหม่ ไม่รู้ ข้างมาเป็น พอ. แสดงถึงภูมิปัญญา ไปได้เห็น ไปได้เขียนมารู้หมดแล้วมันไม่เคยออกจากห้องนั้นเลย ครูร้อยห้าสิบคน ร้อยสามสิบคน ไม่มีโอกาสได้อ่าน แล้วผู้บริหารก็บอกว่าครูทำไม่เข้าใจ มันก็ไม่เข้าใจขนาดไปมาก็ไม่เข้าใจ

กลับมาเก็บข้าว่าลับหลังอยู่ ทั้ง ๆ ความจริงก็ยังไม่ได้อ่าน เพราะแฟ้มมันมาก ไม่มีเวลาอ่าน ตอนเย็นมาก็มีงานเลี้ยง ยังไม่หายมาเก็บไปประชุมอีก เดี๋ยวเก็บไปประชุมต่อกลับมาก็สัมมนานาเก็ จะไปแล้วไปอีก เดี๋ยวจะต้องไปบินอีกแล้วก็อีกแล้ว ตกลงไม่ได้อ่านผู้บริหารก็ไม่ได้อ่าน ไม่ได้ศึกษาและทำความเข้าใจย่างแจ่มแจ้ง เพราะจะนั่นหมายจะเสนอเป็นการปิดท้าย ผนเชื่อว่า ทุกท่านหวังดีผิดต้องเชื่ออย่างนี้เอาไว้ก่อน ทั้งครูสายผู้สอน ทั้งผู้บริหาร ทั้งท่านศึกษานิเทศก์ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งชุมชน อะไรต่ออะไร มีความหวังดีที่อยากจะเห็นว่าการศึกษาของบ้านเมืองเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในบุคปฎิรูป จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำเราไปสู่สถานะที่ดีกว่าที่เราคิดว่าดีกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เป็นอะไรที่ผ่านมาจะพูด เพราะคาดหวังว่าของแต่ละฝ่ายที่มีคือแต่ละฝ่าย มันก็มากเป็นธรรมดาก่ายย่างที่อาจารย์นี้นับปี ศน.กีหวัง ไม่ต้องหวังอะไร เขาไปนั่งสัมมนาแล้วก็กลับเข้าต้องการให้เราเหมือนอธิบดีเหมือนเลขาธิรับ เหมือนผู้อำนวยการกอง เขารู้ เพราะเขามีนักวิชาการห้องล้อมข้อมูล ไปฝรั่งเศส ไปเยอรมัน ไปอเมริกา มีนักวิชาการซีแพด ซีเก้า ล้อมหน้าล้อมหลังท่านบรรยายสรุปมาให้ท่านแล้วก็มาพูด กับเราเป็นเรื่อง ๆ ท่านกยนาฯ ท่านก็ต้องเปลี่ยนเรื่องพูดจากเรื่องทั้งหลายของประธานก็นเอาไว ก่อน เพราะตอนนี้ก็ต้องเริ่มพูdreื่องกรมสามัญ ท่านมีกำลังสนับสนุนมันต้องเป็นแบบนี้ ๆ แต่เราอยู่กับที่ครับ ลากกีบั้งไม่เคยไป เที่ยวก็บั้งไม่เคยไป คนนั่นคนนี้เขาไปหมดแล้ว พอยาเห็น เขายังมีเวลาคิดแล้ว เพราะจะนั่นเขาก็คาดหวังสูงเป็นธรรมดาก

แต่ทางที่คืนคิดว่าไม่มีอะไรที่จะคิดไปเท่ากับที่เราได้มาพูดกัน แล้วก็ลุ่มของเราก็ได้เสนอทางออกชัดเจนที่สุด สถานศึกษาครองจะเดียงต่อไปก็เดียงว่าในอนาคตปี 2545 เป็นดันไป สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา เพราะว่าสถานศึกษาครองใหญ่กว่าครอง กีเดียงกันไป มาตรา 39 เขียนไว้แบบนั้นให้กระจายอำนาจบริหารทั่วไปวิชาการบุคลากรและบุคคล ประมาณไปยังสองแห่งนี้โดยตรง จะเดียงกันไปเดียงว่าครองใหญ่กว่าครอง ต่อไปครองคุณครอง ต่อไปสถานศึกษาอนาคตห้าปีถัดไป ศิบปีถัดห้าปีจากนี้ไป ถ้าเป็นสถานศึกษาแผนจะเสนอสอง สามเรื่อง ไม่สามารถสร้างชุมชนของผู้เรียนรู้ร่วมกัน ผนไม่ได้พูดถึงเรื่องนักเรียนเรียนรู้ ผนพูดถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารหนึ่งท่านจะมีผู้ช่วยหนึ่ง ผู้ช่วยสอง ผู้ช่วยสามสี่ กับคณะกรรมการ อาจารย์ในสถานศึกษา ถ้าไม่สามารถร่วมกัน ผนขอใช้ ศพทั่งสรรชุมชนของผู้เรียนรู้ ไม่ใช่ว่า ผู้บริหารพูดแล้วไม่ต้องเรียนอะไร ครูมีหน้าที่เรียน ครูเป็นผู้รู้แล้วไม่ต้องเรียน นักเรียนจะต้อง เรียนเป็นแนวคิดและการปฏิบัติการที่เป็นเรื่องที่ไม่สอดรับการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูป การศึกษาโดยสิ้นเชิง ถ้าชุมชนนั้นไม่ได้เป็นชุมชนของผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกัน ต่าง กันเฉพาะฐานะแล้วตามนั้น เขากลุ่มสถาบันไปเข้ามาที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดไหนไปนั่ง

สัมมนาแล้วกลับคณาจารย์หรือคณาจารย์คนหนึ่งคนใด ได้มีโอกาสไปสัมมนาที่เหลือ จะต้องได้รับทราบข้อมูลถึงแม้จะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงก็ตามจะมาในรูปแบบของหรือจะต้องได้รับทราบข้อมูลจะมาในรูปของการเสวนาก็มาพูดเดือนลํะสองสามชั่วโมงก็พูดกันว่า ทำอย่างไร จะมาพูดพี่ไปไหนมา มาข้อมูลอะไรที่จะมาแลกเปลี่ยนกันบ้าง เรียนรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรียนรู้ว่าขณะนี้เข้าอย่างให้เราทำอะไร พรบ. เอกาดหวังอะไร กรมคาดหวังอะไร ศกศ. คาดหวังอะไร สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ท่านวิจิตร และอาจารย์เจ้อจันทร์ แล้วก็มาตามคำตามสุดท้ายว่า แล้วโรงเรียนเราต้องการอะไร สถานศึกษาของเรา ถ้าไม่เรียนรู้ด้วยกันจะมีคนหนึ่งที่เป็นห่วงเป็นคนเรียน แล้วอีกคนหนึ่งไม่ได้เรียนมันจะเป็นแบบนี้จะครับ มันจะห่างอยู่แบบนี้ไปเรื่อย ๆ ผูกก้าวท้าทายและยืนยันได้ เพราะจะนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร ในฐานะที่ผุ้มาจากภาควิชาบริหารการศึกษา คือมันมีหลักฐานยืนยันมากเพิ่มพูนความในวรรณกรรมทางวิชาการทางบริหารการศึกษา ทราบได้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารระดับอำเภอ เช่น หัวหน้า ໄลไปลีฟฟี่ คุณสันต์ พอ. เพราะท่านเหล่านั้นนอกเหนือจากการเป็น พอ. เป็นหัวหน้าการไม่ทำตัวเป็นหัวหน้าผู้เรียนรู้ ไม่ใช่ว่าเป็นพอ.อย่างเดียว เป็นหัวหน้าอย่างเดียว หัวหน้าผู้เรียนรู้ร่วมกันกับครุกับอาจารย์ในสถานศึกษาและบุคลากรการศึกษาในสังกัด โอกาสที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ของครุ ที่จะทำให้นักเรียนรับ荷มาก อันนี้อาจารย์เจ้อจันทร์เป็นคนยืนยันในสารปฏิรูปในฉบับสุดท้าย

อันที่ 2 ต้องช่วยกันรังสรรค์ชุมชนของผู้นำ คงจะต้องหมุดยุคแล้วว่าถึงแม้ผู้บริหารการศึกษาหัวหน้า พอ. มีความสำคัญตามลำดับขั้นตามบังคับบัญชา แต่ถ้าหากว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำไม่สามารถที่จะสร้างผู้นำในเรื่องต่างๆ ขึ้นในวัฒนธรรมชีวิตของโรงเรียนและสถานศึกษาไม่ได้ มันก็จะตอกย้ำที่ผู้บริหารนั้นแหลก แล้วความครุกันใหญ่ก็ขึ้นแต่ไสขาดวิสัยทัศน์ แต่ความจริงเขากลอกว่ามีหนด เมื่อสักครู่ที่เราพูดกันนั้นมีวิสัยทัศน์ทั้งนั้น ครุรู้ได้อย่างไรว่าเราไม่มีวิสัยทัศน์ เราเกลื่องไปพูดกับผู้บริหาร ครุนี้ไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน เราเปลี่ยนแล้วนะ ครุใหญ่เขากาไม่ถึง เราก็คุกันผ่านไป ผูกก็คิดว่า ผู้บริหารต่อไปคงจะไม่ใช้วีรบุรุษ หรือวีรสตรีแต่เพียงผู้เดียว ถ้าผู้บริหารท่านนั้นจะเป็นผู้นำอย่างแท้จริงกระบวนการในการปฏิรูป ผุ้ใช้กระบวนการข้างไม่ใช่ขบวนการ ถ้าจะเป็นผู้นำในกระบวนการในการปฏิรูป โดยเฉพาะยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ผุ้มีคิดว่าคงจะต้องสร้าง ผู้ร่วมงานให้เป็นวีรบุรุษ วีรสตรีในเรื่องต่าง ๆ ให้ได้ โอกาสที่ผู้บริหารไม่ได้การยอมรับ ได้รับความเคารพนับถือนี้มีตลอดเวลา ตอนนี้ครุของเราขาดถ้าผู้มีคิดว่าถ้าเสริมเติมเรื่องเหล่านี้ผุ้นเชื่อว่ากำลังใจและนอกเหนือจากเสนอ กันเมื่อเช้าว่าจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ท่าน ศน.สุจิตร เป็นคนเสนอ ก็ต้องจัดทรัพยากรนอกเหนือจากนั้น คือการยอมรับ

และความการพนับถือสร้างให้เกิดกับเพื่อนครูของเราเพราเราจะเป็นสังกرامแนวหน้า เพราะจะนั้นสองอย่างชุมชนของผู้เรียนรู้แล้วก็ชุมชนของผู้นำที่ผู้ต้องเสนอก็ยังนี้อันสุดท้ายผู้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในห้องสถานศึกษา ถ้าในกรณี สปอ. และใน สปจ. ผู้คิดว่าจะต้องหาทางทดสอบสัมพันธภาพสองสามอย่างดังต่อไปนี้

ด้วยสิ่งที่ผู้เรียกว่า ความเป็นก้าวตามมิตร ถ้าสิ่งนี้ไม่เกิดระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน โอกาสที่เราจะคิดเรื่องอื่นที่จะต้องใช้พลังด้วยกัน หัวสมองด้วยกันต่อไปในอนาคต คงจะยากขึ้น สัมพันธภาพแกร่งจะพูดถึงสัมพันธภาพแบบรู้ใจรู้มันอันนี้เป็นศักดิ์ในมหาวิทยาลัย ห้ามบุ้งกัน พึ่กสอนของพี่ ฉันก็สอนของฉัน ผู้สอนของผู้ไม่ต้องมาบุ้งกับผู้สอน ตัวโครงตัวมัน ถ้าตระหได้ทั่วพันธุ์รุ่ม และสัมพันธภาพอย่างเป็นสัมพันธภาพลักษณ์อยู่ ผู้เป็นห่วงโดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีบุคลากรรมมาก ๆ รวมทั้งเอกชน เอกชนอาจจะมีข้อดีทำให้ครูน่าอาจารย์ได้มีโอกาสได้มานะบบะกันบ้างสัมพันธภาพสร้างก้าวตามมิตรไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ อันที่สองสัมพันธภาพแบบขึ้นเคิ่บะเบี้งขันกัน คนหนึ่งได้คนหนึ่งต้องเสียระบบบ้า ๆ บางอย่างปฎิรูปค่อไปมันคงต้องเลิก ระบบสองขันกีด ระบบปุ่นบำเหน็จ สำหรับคนบางคน ระบบไม่สามารถจะแยกแยะได้อย่างถูกต้องและชัดเจนว่าคนไหนคือแท้ คนไหนเก่ง คนไหนที่ไม่เอาไหนแล้วสร้างภาพแห่งความเก่ง ถ้าเราไม่สามารถนี้เครื่องมือและผู้บริหารต้าไม่ถึงจริง ๆ มันเป็นอันตรายเหลือความสัมพันธ์อันนี้ บันthonความเป็นก้าวตามมิตรซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการปฏิรูปของการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อันสุดท้ายถึงสัมพันธภาพเชิงเป็นปฏิปักษ์กันและกัน เราจะไม่เคยได้ยินเลยว่าบ้างโรงเรียนมีเจ้าท่านรวมทั้งผู้บริหารแตกออกเป็นสามากลุ่ม ถ้ามันเป็นอย่างนี้ผู้ไม่ได้หมายความว่ามี สปอ. ดอยสะเก็ด อาจจะไม่มีแต่ถ้ามันเป็นการบันthon ผู้คิดว่าบันthonพลังพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้จากภายในอันสุดท้ายจริงๆ เนื่องจากว่าเราต้องเก็บข้อมูลกับท่าน เช่น ท่านรองนายก อบจ. ที่อยู่ในนี้ท่านประธานสภากอบด. เราเรียกร้องและกำหนดให้ในพระราชบัญญัติ เราเขียนของเรางคนทำการศึกษาและ แม้กระทั้งพากเราในห้องนี้หลายท่านก็บอกว่า เราไม่มีส่วนเลยในการเขียน ให้รู้ไม่รู้เขียน มาตรา 8 ข้อ 2 มาตรา 9 ข้อ 6 สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดชุมชนต่อองค์กร องค์กรสู่ห้องถัง สถาบันต่อศาสนา มากมายก่ายกอง แล้วหลายท่านแล้วหัวหน้าก้องว่าพร้อม ผู้คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องที่ขบวนนี้ให้พร้อมที่จะทำและไม่พร้อมที่จะทำผู้คิดว่าจะนี้เราต้องทำความคิดของเราให้พร้อมคนของเราเองในระบบ ในระบบการศึกษาของเรา ถ้ายังจัดชุมชนหัวหน้า จัดความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ไม่ตรงกันพอสมควร ไม่ชัดเจนในเรื่องที่เราพูดเมื่อเช้า ไม่ชัดเจนเฉพาะเรื่องอันนี้ ผู้ไปสืบสานเจ้าอีกเจ้าทั้งล้ำปางทั้งเชิงใหม่ รับฟังเสียงแบบนี้ให้หรือเปล่า อบจ. ให้หรือ

อบต.ไหวเหรอ เทศบาลตำบลไหวเหรอ เออ.โงกันกินว่ากันแล้วไม่ไหว ๆ คนที่จบ ป.สีกำลัง เรียนการศึกษานอกโรงเรียน อันนี้ก็ແเนื่องอนคือสภาพที่เป็นอยู่แต่แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วน-ร่วม ของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในหลาย ๆ องค์กรที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติระบุเอาไว้ ที่มีสิทธิในการจัด ครอบครัวก็มีสิทธิจัด หนังสือที่เราแจกกันก็มีการจัดการศึกษาโดยครอบครัว Home School วันที่ 18 คราว่างก้าไปฟัง ที่คณะศึกษาศาสตร์หน่ออยกีดีโฆษณาเอาไว้ให้ พอดีก็ล้วนคนไทยไม่ค่อยรู้เรื่องกีดูญ่อย่างเจ้าของ ความคิดมาพูดเรื่อง Home School มันยังมีองค์กรอื่น ๆ อีก วัดก็จะจัดกับสถาบันสังคม องค์กร ชุมชน บริษัทห้างร้านก็จัดได้ แต่เรื่องด้านเรียนก็ไม่ไหว ไหวไม่ไหวก็ความคิดของเรามันคง จะต้องไปพิจารณานี้ เพราะอะไร เพราะเขายังไม่เอาอย่างต่างประเทศมาเก็บแล้วแต่ เพราะเราอาจ จะเห็นว่าคนรู้ไม่คุณไปคิดมากีมานั่งการแล้วนาบออกอะไรก็ตามแต่ขณะนี้บังเอิญมันเป็น กฎหมาย กฎหมายไม่ได้หมายความว่าพวกเราต้องปฏิบัติตามหนด แต่ถ้าหากว่าเราจะต้องปฏิบัติตามจะต้องเปลี่ยนความคิดเสียก่อนอันนี้ท่านเจ้อจันทร์ก็พูดความคิดปฏิรูปบทบาท

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปความคิด ถ้าเราเก็บปฏิรูปความคิดเสียก่อนว่า มันจะต้องเป็นอย่างนั้นส่วนหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านจะต้องมีส่วนและมีภาระใน อนาคต ขณะนี้ท่านอาจจะนบกปีดเรื่องผ่องถ่าย เรื่องวิธีการรูปแบบ เรื่องวิธีการถ่ายโอน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ หรืองบประมาณก็แล้วแต่ แต่ความคิดสำคัญกว่า ถ้าท่านคิดว่าองค์กรส่วน ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องหรือควรมีบทบาท แต่ท่านอย่าลืมนะว่ารัฐธรรมนูญมาตรา 289 เราก็ต้องเรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การ พัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของรัฐ ไม่ได้หมายความว่าวันเดี๋ยวนี้ดีอย่าง ดร.วิจิตรว่า สินห้าบีย์สินปีจากนี้ มีโรงเรียน อบจ. ยก ให้เขามาหนด มีเขต อบต. ยกให้เขามาหนด ไม่ใช่นะครับ ส่วนหนึ่งถ้าเข้าพร้อม แล้วถ้าเราพร้อมเรา ก็ยังจะจัดได้อยู่ตามรัฐธรรมนูญ ถ้าได้ครบถ้วน ล้วนก็ได้ แต่ถ้าเราพร้อมแล้วก็หมายความว่าจะ ต้องมาช่วยกันปรับวิธีคิดของเราว่าถ้าเข้าต้องทำแล้วงั้นไม่พร้อมให้จะช่วยที่ให้พร้อม กระทรวงมหาดไทยก็มีส่วนหนึ่ง กระทรวงมหาดไทยก็เอาไปอบรมสัมมนากัน ซึ่งเจอกันเรื่อง พระราชบัญญัติแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจจากองค์กรไปสู่ท้องถิ่นเรื่อง พรบ.เทศบาล เขาก็ ว่าของเข้าไปแต่ส่วนของเรามคิดว่าที่งั้นไม่ได้แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของคณะกรรมการ ศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นรูปแบบ ที่อาจจะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ผมไม่ได้พูดถึงเด็กอาจจะ นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาถ้าเราปฏิบัติต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบเดียวกับที่เราปฏิบัติต่อคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา แบบเดียวกับเราที่เราปฏิบัติต่อคณะกรรมการประจำโรงเรียนประถมศึกษาตามระเบียบ 2539 จนกระทั่งมาถึงอันใหม่ 2543 ถ้าเราปฏิบัติต่อเขาด้วยความรู้สึกและพฤติกรรม แบบที่ผ่านมาโอกาสที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างคณะกรรมการศึกษาและอันสุดท้ายผิดคิดว่าเรื่องของเกณฑ์บังเอิญว่ากลุ่มแรกนำเสนอเป็นเกณฑ์ ผนอยากรจะตั้งเป็นข้อสังเกตสุดท้ายแล้วก็เพื่อเป็นการบ้านด้วยแล้วก็ผิดด้วย บังเอิญว่าตั้งแต่ครั้งแรกจะมีส่วนร่วมเข้าไปสัมมนา กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะสมาชิกทำงานร่วมกับพอ. เกี่ยวกับเรื่องสำนักงานโครงการพิเศษปฏิรูปพัฒนาครูและบุคลากรหลักปีก่อนหน้านี้นั้น ก่อนที่จะมาเป็นการเปลี่ยนแปลงเดียวนี้เรา ก็ได้พูดถึงเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และท่านทั้งหลายที่ทราบไม่มีอะไรในพระราชบัญญัติของเราที่ไม่ใช่เอามาจากต่างประเทศอันนี้ต้องยอมรับเสียก่อน ดีไม่ดีเราไม่ว่ากันเวลาที่ไม่มี มันไม่มีอะไรที่จะเป็นของไทย ๆ ผนไม่ได้ปฏิเสธของนอกไม่ได้โจนดีของฝรั่งอะไรมัก อย่าง เวลาเราพูดกับเรื่องคุณภาพและมาตรฐานมาก่อนก่อนจะไปที่อังกฤษ ก็มีแบบอย่างอยู่แล้วโครงสร้างการบริหารเราก็มองไปที่อเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แล้วเรา ก็เอามาดัดแปลงแบบเดียวกับรัฐธรรมนูญ เรานองไปเยือนนั้น สวิสเซอร์แลนด์ อิตาลี ฝรั่งเศส อะไรไม่ดีก็เอามาใส่ของเรามาด แล้วมันก็เลยเป็นแบบนี้ พรบ.ของเราก็เข่นเดียวกัน เราพูดกันตั้งแต่สองสามปีก่อนมาแล้วว่า เราไม่เห็นด้วยกับการมีมาตรฐานเดียวกันว่าเกณฑ์ระดับชาติชุดเดียว บังเอิญว่าชุดที่ท่านหัวหน้ารายงานมาเมื่อสักครู่เป็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งคุณเมื่อนกว่า 14 เกณฑ์ ผนคิดว่าเกณฑ์ควรจะต่างกัน เราระบุมาสองสามปีประชุมใหญ่ ที่สก.นั้น ที่บอกที่ควรจะให้มีเหมือนกันได้นั้นคือเกณฑ์ที่เป็นนามธรรมมากที่สุด และมีความเป็นทั่วไปมากที่สุดเช่น สุขภาพดี สุขภาพดีเขียนให้ได้ หรือคุณภาพดีเขียนแบบนี้ได้ ทราบได้ที่ออกมานี่เป็นตัวบ่งชี้นักภาพงานจะรับแค่นี้เราก็จะพยายามแล้ว ของกรมสามัญในเชียงใหม่ สาขาวิชาเด็ตต่าง ๆ เขา ก็พัฒนามาตรฐานคุณภาพของกม.เอง มีกลุ่มหนึ่ง 64 มาตรฐาน 174 ตัวบ่งชี้ ถ้าครุเห็นก็น่าจะเออร์รี แต่ละอันแล้วก็เมื่อวันไปนั่งทั้งวันที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ 18 มาตรฐาน 74 ตัวบ่งชี้ มีคุณในที่ประชุมสามัญงาน ป.4 ตามตอนนี้เขียนเอาไว้สำหรับพวกรที่จบปริญญาเอกหรือ ผนก็ไม่ทราบ แต่เพราะเจตนาที่อยากระให้มีเกณฑ์อันเดียวกัน อันนี้เป็นเรื่องอันตรายในทศนัชของผน ผนคิดว่าเกณฑ์กลางที่ว่าจะโง่ให้มีได้ก็คือเกณฑ์ที่มีความเป็นมาตรฐานธรรมสูงให้มีได้ความทั่วไปค่อนข้างสูง ส่วนการระบบออกแบบเป็นตัวบ่งชี้พุตติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรจะผนคิดว่าต่อไปเขตพื้นที่จะประชุมออกแบบเป็นรูปธรรม จนกระทั่งคืนไม่ได้เพราะตอนนี้เรามีบ่วงมากเกินไปแล้วครรที่คิดจะเขียนไปอยู่เขตพื้นที่การศึกษา ที่นี่ก็เตรียมตัวไว้ก่อน จะทำยังไง

จะให้เป็นนานธรรมที่สุด ความเป็นทั่วไปมากที่สุดเพื่อจะให้สถานศึกษา กับคณะกรรมการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานและชุมชนที่เราสังกัด เช่น อบต. เทศบาลส่วนตำบลในกรณีที่เราต้องเกี่ยวข้องกับ อบต.กับ เทศบาลตำบล เป็นคนกำหนดว่าตัวบุงชีที่น่าพึงประสงค์ในความผูกพันคิดว่า ตรงนี้คือทิศทางของการปฏิรูป

ทั้งหมดก็ต้องขอบคุณทาง ศน.ปรีชา อีกครั้งหนึ่งซึ่งให้โอกาสเราร่วมมือกันแล้ว ความจริงผมก็คิดว่าไม่ได้มีปีด ก็คงจะกลับไปแล้วก็พอตีให้มานำเสนอแล้วก็ผลสุดท้ายผมขอเป็นข้อคิดสำหรับทุกท่านว่าทุกคนอย่างที่อาจารย์อภิเชษฐ์ว่า ตั้งแต่ครูสายผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษา นิเทศก์ เจ้าหน้าที่ประถมศึกษาอีกฝ่าย หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ผู้ช่วยหัวหน้าการ จะให้มันดี ให้มั่นคงจนถึงวันที่ท่านจะเกษียณ วันนี้วันที่สิบกว่าเอง อย่ารีบไปเลย ปฏิรูปจนมาถึงเราทั้งหมดก็มาพิจารณาไว้ก็คิด มีพฤติกรรมของเรามาด้วย แล้วผมไม่ต้องแล้วไม่ถ้าทำไม่เราต้องปฏิรูปเหมือนกับลุ่มของเรานี่ถ้าไม่ถ้ามีสักครู่ไม่ถ้าแล้วครับ เพราะตอนนี้ถ้าลืมมันไว้ไปแล้วไม่ใช่ยุคกับที่มันเคลื่อนของมันไปแล้ว เราจะถ้าถ้าถ้าจะหาคำตอบที่ถูกใจไม่ได้แล้ว ครับขนาดนี้ก็คือต้องคุ้ตัวเอง มันเป็นอย่างไร เราถ้ามันผิดตรงไหน เราซึ่งแต่ไหนๆ แล้วตอนนี้ สามนิ่วมาที่เราถ้าเราถ้าร่ว่ากันอื่นมาก ๆ แล้วเราไม่เปลี่ยนแปลง เราถ้าไม่เปลี่ยนก็ไม่ต้องไปว่าให้เข้า ถ้าเราเปลี่ยนไปทางหน้าที่คือถ้าก็คิดว่ากันอื่นก็ต้องเห็น แต่ถ้าไม่เห็นก็ต้องปล่อยให้เข้ามาไป เออร์รีไปตามกาลเวลา แล้วเราจะได้มีความสนับสนุน ว่าเราจะได้มีส่วนและเป็นคุณภาพประกัน การปฏิรูปแล้วผมก็หวังสุดท้ายว่าปฏิรูปครั้งนี้ถ้าให้จะมีประสบการณ์ปฏิรูปสามปี 2517 สามปีนั้น เขานอกว่ามีเงื่อนไข 10 ข้อ ไม่พูดถึง แต่มีเงื่อนไขพิเศษอยู่ข้อหนึ่ง การปฏิรูปการศึกษา ตามเงื่อนไขเบื้องต้นดังกล่าวคือปฏิรูปทั้งระบบ ปฏิรูปทั้งอะไรต่อมิอะไรจะดำเนินไปไม่ได้ ถ้า ปราศจากการปฏิรูปเศรษฐกิจการเมืองและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิรูปการปกครองตัวนี้ ส่วนท้องถิ่นมีสองข้อซึ่งท้ายของรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา 2517 ทำไปก็ปีครับ เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 คุณเมื่อนศักดิ์กัมมาลี พฤกษา 2526 ท่านอาจารย์สิบปันนท์ ประธานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาสัมภาษณ์วิทยา การวิจารณ์สาร ผู้นำได้ติดตามเป็นที่น่าเสียดายว่าการปฏิรูปการศึกษา ที่เรามุ่งหวังกันมาอย่าง จริงจังเมื่อก้าวปีก่อนนั้น พุดได้ว่าเกื่องจะไม่คืบหน้าไปเลย เพราะมีอุบัติเหตุทางการเมือง เดี๋ยวนี้ มันกลับกัน เขานอกว่าปฏิรูปทางการเมือง ปฏิรูปเศรษฐกิจ ปฏิรูปสังคม ปฏิรูปวัฒนธรรม ปฏิรูปสิ่งแวดล้อม ไม่มีทางสำเร็จได้เลยถ้าปราศจากการปฏิรูปทางการศึกษาที่แท้จริง ที่นี่มัน อยู่ที่เรา ตอนนี้เข้าใจนมาให้เรา ว่าสามปี 2517-2518 เรายังได้ที่นั้นไม่ได้ก็ เพราะว่าปกครอง ก็ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้ว่าฯ ไม่เปลี่ยน นายอีก ก็เหมือนเดิม อบต. ก็เหมือนเดิม อบจ. เหมือนเดิม

เข้าถึงหนึ่มนະສັບນັ້ນ ອນ.ຈ.ກິ່ນນຳມາອຸ່ສປປ. ແຕ່ຕອນນີ້ກີ່ກຳລັບມາຫາອີກແລ້ວນະ ແລ້ວທໍາຍ່າງໄຮລະກົບ ວິທີຄິດກີ່ໄມ່ຕ້ອງກຳລັບໄປວ່າພວກເຮົາຈະເອຍ່າງໄຮກັນ ແຕ່ລະຝ່າຍແຕ່ລະຄນກຈະຕ້ອງຫ່າຍກັນ ທຸກຄົນ ດ້ວຍກ່າວວ່າເຂາຫວັງພື້ນພາເຮົາແຕ່ເຮົາໄມ່ວ່າໄມ້ໄໝວ ກີ່ຕ້ອງກຳລັບໄປເຮັມຕົ້ນໄໝມ ແລ້ວກີ່ໂຍນຕ່ອໄປວ່າ ອົບດ.ໄມ່ເປີເລີ່ນ ອົບດ.ໄມ່ເປີເລີ່ນ ຜູ້ຮັບເໝາກ່າວສ້າງທໍາຄັນຕ້ອງອັນນີ້ເຂາວ່າຍ່າງໄຮ ຄວາມຈິງ ແລ້ວເຂາທໍາມາກີ່ໄມ້ຮູ້ ທ່ານຮອງນາຍກີ່ຮູ້ ແຕ່ປະເດືນກີ່ອູ່ຕ່ອງທີ່ວ່າທ່ານຄາດຫວັງເຂາ ຈຳກະທັ່ງມີຄົນ ນາມພຸດເຂາວ່າຂະນີເປັນສົງຄຣາມເໝີອັນກັບເສີຍກຽງກັ້ງທີ່ 3 ນັ້ນເກີນໄປແຕ່ໃນຂະນະເຄີຍກັນຄົນ ອົງກໍາຮ່າງເຮົານັ້ນອັນກັບກໍາຮ່າງເຮົານັ້ນ ດ້ວຍກ່າວວ່າກໍາຮ່າງເຮົານັ້ນເປັນສົງຄຣາມເໝີອັນກັບກໍາຮ່າງເຮົານັ້ນ ດ້ວຍກ່າວວ່າກໍາຮ່າງເຮົານັ້ນໄດ້ ແມ້ກະທັ່ງໜັງເຮັນໃນສັດາສຶກໝາໃນສປປ. ສປປ. ເຮົາໄມ່ມີວິທີການ ໄດ້ຈະດີທີ່ສຸດໃນການສອນເດືກ ວິທີການ ໄດ້ທີ່ສຸດໃນການບໍລິຫານສັດາສຶກໝາ ເອສນີ້ເອີ້ນກີ່ຂ່າງເດືອະ ອະໄຮກີ່ຕາມ ຕຽບໄດ້ທີ່ວັດນະຮຽນໃນການທຳມານວ່າມັນຂອງເຂາ ວັດນະຮຽນ ຮາຊາກ ວັດນະຮຽນທີ່ເຮົາຖຸກຄຣອນຈຳເປັນຮະຍະເວລາ 108 ປີ ແລ້ວຍັງໄມ່ໄດ້ຖຸກສັດອອກໄປບ້າງໂອກາສທີ່ເຮົາຈະປົງປົງຢາກມາກຸມກີ່ຫວັງວ່າເຮົາຈະຫ່າຍກັນ ພົມກີ່ເປັນສ່ວນໜີ່ນໍາວິທີຍາລີຍືນດີແລ້ວ ກີ່ຂອປວາຮາຕັ້ງເອງໃນໂອກາສສຸດທ້າຍນີ້ຂອງໂທຍ້ວຍທີ່ໃຫ້ວິທີຍາວານາກີ່ຂອງໃຫ້ປິດເລີຍຂອ້ານວິທີ ທຸກທ່ານສັມນາສາມາຊືກທຸກທ່ານກຳລັບໄປດ້ວຍສົວລົດກິພາພແລ້ວກີ່ເຂາເກີນເກີ່ຍວະໄຮເລືກ ຖ. ນ້ອຍ ຖ. ຈາກທີ່ເຮົາພຸດໃນກຸ່ມໃຫຍ່ແລ້ວໄປແປງໄທ້ເປັນກາປົງປົງຂອງເຮົາ ກາຮປະໜຸນກັ້ງນີ້ ຈາກຈະໄນ້ໃຫ້ ກັ້ງສຸດທ້າຍແລ້ວມັນນັກຈະມີຕອນປລາງນປະມາຜ ສົງຫາກນ ກັນຍາຍນ ແຕ່ຄິດວ່າກີ່ຍາກຈະໄຫ້ເປັນ ເຄພາະນທກຣມເປັນກາສັມນາກັນຕອນປລາຍປຶງປະມາຜ ນັ້ນຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີການປະໜຸນ ຕັ້ນນີ້ ພຸດກັນ ແຕ່ກຸ່ມນ້ອຍລົງກີ່ຍິ່ງດີ ພົມຂອດລື້ອໂອກາສນີ້ ໃນນາມຂອງຜູ້ວ່າມັນສັມນາທຸກທ່ານ ປັບການປະໜຸນສັມນາເຮືອງແນວທາງການປົງປົງດີໃນການປົງປົງປະນາການເຮັນຮູ້ໄວ້ແຕ່ເພີ່ງທ່ານນີ້ ຂອບຄຸນນາກຮັບ

ກາຮັບການ ຮັບຮັບການ

ປະໜຸນທັນທວນຫວ່ານ້າກລຸ່ມຜູ້ປະສາງການກຸ່ມເຄື່ອງບໍາຫຼວງ

1. ທັນທວນສຽງປັບການພັດທະນາກັນທີ່ຜ່ານມາ
2. ກໍານົດແນວທາງການພັດທະນາໃນວົງຈີ່ 2 ແລະ ແນວກາຈັດເກີນຂໍ້ມູນເພື່ອສຽງ

ໂຄຮກການສຶກໝາ

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สำหรับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงในครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการบริหารโรงเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูและหัวหน้าทางการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2548 โดยกระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์และแนวปฏิบัติงานจากกลุ่มครุเครื่อข่ายผู้ปฏิบัติงานการบริหาร งานการสอน และงานนิเทศการศึกษาแล้วสรุปตรวจสอบและยืนยันโดยกลุ่มเครือข่าย สถาบันการศึกษาร่วมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุน

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการหาแนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยได้ปรับปรุงคุณภาพให้รูปแบบตามแนวทางการพัฒนาตามแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่ได้กำหนดเป็นแผนการศึกษาเฉพาะการศึกษาครั้งนี้ โดยกลุ่มที่ศึกษาได้แก่คณะผู้ร่วมกิจกรรมการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยผู้บริหาร ครุผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ที่รวมตัวเป็น “กลุ่มเครือข่ายพัฒนางาน” ตามแนวทางในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

แนวทางการศึกษาได้กำหนดแนวคิดในการทำงาน โดยยึดถือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตลอดจนทำการศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และพฤติกรรมการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง (การยกย่องและยอนรับในวงการศึกษา) สอดคล้องเป็นแนวกำหนดพฤติกรรมการทำงานโดยการร่วมกันค้นหาคำตอบในลักษณะ “พหุภาคี” ทางการศึกษาตลอดจนประสานงานกับภาคีต่าง ๆ

การวางแผนการศึกษาได้จัดประชุมกลุ่มเครือข่ายพัฒนางาน เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็น สำหรับนำไปใช้ปรับพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติงานเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สรุปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ศึกษา ได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบวนทัศนคติของบุคลากร

เริ่มจากการรับทราบข้อมูล ศึกษาแนวปฏิบัติ จากเอกสาร พฤติกรรมการจัดการศึกษาจากผู้ที่ได้รับการขอนรับ ขอยื่นทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทำการวิเคราะห์แล้วสรุปเคราะห์ สรุการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

2. ค้านการกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา กลุ่มผู้ทำการศึกษา ได้พิจารณาให้ความสำคัญในด้าน

2.1 แนวทางจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 แนวทางการบริหารและนิเทศการศึกษาที่เน้นผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ

2.3 การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้

2.4 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2.5 การบริหารงานและการนิเทศการศึกษาที่เน้นมาตรฐานการศึกษา

2.6 การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

2.7 การร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาโดยการแบ่งปันช่วยเหลือกัน

3. ค้านการพัฒนาเพื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปการศึกษา แม่ร่องอกเป็น

3.1 การปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครู พบว่าครูต้องพัฒนางานดังนี้

1) ต้านการจัดเตรียมงานการสอน

(1) การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) การจัดทำเพิ่มสะสมงาน

(3) การพัฒนางานสุ่มวิชาชีพ

2) ด้านเทคนิคิวธีชั้นประสมการณ์การเรียนรู้ ครุต้องได้รับการพัฒนาในด้าน

(1) เทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) เทคนิคการใช้คำถ้า

(3) เทคนิคการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน

(4) การวิจัยในชั้นเรียน

3) วิธีการพัฒนาครู

(1) การพัฒนาอย่างเป็นทางการ จากการขัดประชุม สมัมนา ศึกษาดูงาน

จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากองค์กร สถานบัน หน่วยงาน ทำหน้าที่

เป็นผู้ประสานงานและรับผิดชอบดำเนินการ สมาชิกกลุ่มนี้ส่วนร่วม

ในการรับผิดชอบดำเนินงาน

(2) การพัฒนาแบบกึ่งทางการ จากการจัดกลุ่มสนใจและตามลักษณะงาน

รับผิดชอบ เพื่อแก้เปลี่ยนเรียนรู้ เยี่ยมเยือน ให้ความช่วยเหลือ

โดยกลุ่มเป็นผู้ประสานงานกับ หน่วยงาน องค์กร สถาบัน เครือข่าย
ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามศักยภาพของกลุ่ม โดยสมาชิกที่เข้ารับ¹
การพัฒนามีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

(3) การพัฒนาตามอัชญาศึกจากการจัดเอกสาร สื่อ แผ่นพับ สิ่งพิมพ์
วารสาร และสื่อต่างๆ เพื่อเพิ่มเติมทักษะการเรียนรู้ของกลุ่ม เพื่อการ
พัฒนาตามแนวลึก (ตามความสนใจของสมาชิกกลุ่ม) โดยใช้กลุ่ม
เครือข่ายเดิมที่มีอยู่

4) ปัญหาการปฏิบัติงานของครู

มีครุจำนวนหนึ่งได้ยื่นความดำเนินที่จะเปลี่ยนเส้นทางชีวิตร้าชการ เพระได้
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
ที่ผิดพลาด เห็นว่าเป็นสิ่งน่ากลัว กลัวถูกลงโทษ (เพระเป็นการสอนโดยมีกฎหมายบังคับ)
เกิดความสับสน หนื้อยากรู้สึกว่าไม่เข้าใจ ผู้บริหารต้องการภาพของการปฏิบัติ ต้องการ
รูปแบบการปฏิบัติ แต่ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเป็นระบบขาดความเข้าใจในหลักการ
ให้สังคมมีส่วนร่วม และเห็นว่าการรายงานต่อชุมชนเป็นภาระที่ไม่เป็นประโยชน์เพรชชุมชน
บังขาดความพร้อม

3.2 ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นสอดคล้องว่าความสำคัญของการปฏิรูป
กระบวนการเรียนรู้อยู่ที่การมีแนวทางปฏิบัติงานการสอนที่เหมาะสมสมถูกต้อง ในระดับห้องเรียน
และกับผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร
ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการบริหารงานที่เน้นครูเป็น²
สำคัญ ศึกษานิเทศก์ต้องทำหน้าที่ประสานการพัฒนาครุภัณฑ์งาน องค์กรสถาบันการศึกษา
ในท้องถิ่นความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา ควรจัดการพัฒนาแบบ
ก้าวตามมิตรและหากต้องการให้ครุปฏิบัติงานการสอนกับเด็กอย่างไร ต้องจัดการพัฒนาตาม
แบบนั้น ตลอดจนพัฒนากระบวนการนิเทศที่เน้นโรงเรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์

1) ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อระเบี่ยนการปฏิบัติงานยังอยู่ใน
ระหว่างการจัดทำมีแต่กระแสการปฏิรูปที่บังไม่อาจถือเป็นแนวปฏิบัติได้ เช่น การทำความเข้าใจ
กับครู ผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในบางกรณีขัดต่อความรู้สึกและ
ระเบียบที่มีอยู่เดิม

2) การทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานในห้องเดี่ยวนี้ในกระแสแห่งการปฏิรูปทั้งระบบที่ยังไม่มีความชัดเจน และขัดแย้งกับวัฒนธรรมเดิมที่มีความเข้าใจว่าการศึกษาต้องเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้ปกครองทำหน้าที่ส่งลูกเข้าโรงเรียน หน่วยงานอื่นทำหน้าที่ตามที่เข้ากรม กระทรวงกำหนด ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากระเบียบ คำสั่งที่มีอยู่เดิมจะทำให้เกิดความเดือดร้อนในการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นได้

3) การสนับสนุน ส่งเสริมในกลุ่มผู้จัดการศึกษาภายในหน่วยงานเดียวกัน เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษา เพราะจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบ หากแต่ในส่วนของหน่วยนั้นกับบัญชา率为ดับสูงขึ้นแบ่งแยกการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดให้มีการคัดเลือกและยกย่องครูดีเด่นแบบ หากแต่ไม่ได้พิจารณาการพัฒนาและคัดเลือกผู้บริหาร โรงเรียน และศึกษานิเทศก์ดีเด่นแบบ หรือโรงเรียนดีเด่น จะทำให้เกิดการพัฒนางานปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องรองรับกัน

การอภิปรายผล

ด้านแนวทางปฏิบัติงานการเรียนรู้

แนวปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ควรเริ่มจากการปรับแนวทางคิดเดียวกัน เพาะแผลดีที่ถูกต้อง จะนำไปสู่การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การปรับแนวทางคิด จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเด็นที่เป็นเรื่องใหม่ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม การปรับแนวทางคิดที่เหมาะสมนั้นควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นอยู่ เชื่อมโยงออกไปทางภาพสุดท้ายของสิ่งใหม่ที่จะนำเสนอ โดยแสดงตัวอย่างแล้วให้กลุ่มผู้ฟังได้มีส่วนวิพากษ์ วิจารณ์ และเปรียบเทียบ ประสบการณ์ จะทำให้นำไปสู่ความเข้าใจ และเกิด “กระบวนการทรอค์น” ที่ถูกต้องตรงกัน

กระบวนการปรับแนวทางคิด เดิมใช้กระบวนการบรรยายจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือการบรรยายพิเศษ จึงเป็นลักษณะกึ่งพิธีการทำให้บรรยายการรับฟังและการเรียนรู้น้อย ไม่สอดคล้องกับการทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ถูกต้อง การบรรยายในกลุ่มใหญ่ที่ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้มีการซักถามปัญหาน้อย ผู้บรรยายมักใช้เทคนิค วิธีการบรรยายให้สนุก สร้างบรรยากาศหัวเราะคุ้ยข้อมูลเกินจริง ในลักษณะ talk show เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของที่ประชุม จึงทำให้ขาดสาระขาดการมีส่วนร่วมของผู้รับฟัง คุณภาพการส่งสารด้านเดียวจึงมีประสิทธิภาพน้อย ต่างจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ จากผู้ที่ได้ถูกยอมรับจากหน่วยงานและการศึกษาอาทิกลุ่มครูดีเด่น แล้วใช้กระบวนการมีส่วนร่วมให้

เกิดการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ตลอดจนมีส่วนนำประสบการณ์คิดของตนมาเทียบโอน แล้วให้โอกาสในการพัฒนาและแสดงออกจะทำให้เกิดความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติจริง รวมถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายการพัฒนางานร่วมกัน จะส่งผลให้เกิดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร

จากการศึกษาในช่วงวงจรที่ 1 พนว่า ครูมีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ด้วยกันคือ

1. กลุ่มที่มีแนวทางปฏิบัติงานแล้ว (ตื้นแล้ว) เป็นกลุ่มที่มีแนวคิดและปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แล้ว อันได้แก่ กลุ่มครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ครูดีเด่น ผู้บริหารดีเด่น สถานศึกษาดีเด่น ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผลงานเกิดจากการศึกษา ความสนใจ และทดลองแนวทางการจัดการศึกษาใหม่ ๆ ตามความคิด ความเชื่อ ความต้องการของตนเอง กลุ่มนี้จะแสวงหาวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของตนของว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม

2. กลุ่มที่พยายามแสวงหาแนวทางปฏิบัติงานที่ถูกต้อง (ครึ่งหลังครึ่งตื้น) เป็นกลุ่มครูที่ชอบแสวงหาความรู้ วิธีการ รูปแบบต่าง ๆ ที่มีคนบอกว่าดี ถูกต้อง และเป็นวิธีการใหม่ ๆ กลุ่มนี้จะพยายามเข้าไปทำการศึกษา อบรม ทุกโอกาสที่จะเข้าไปได้ โดยคิดว่าจะทำให้สามารถพนับกับสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแบบอย่างของตนเองได้ บางรายจะเข้าไปร่วมกิจกรรมในช่วงแรกและหลังของการจัดการประชุมหรืออบรมสัมมนาแล้วสะสมเกียรติบัตร ภาพถ่ายหรือสำเนาเอกสารมาใช้ในโรงเรียนของตนเองซึ่งบางครั้งจะใช้ได้ผลบ้างไม่ได้บ้าง

3. กลุ่มที่ไม่รู้เรื่อง (ข้างหลังอยู่) เป็นกลุ่มใหญ่ที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีแนวปฏิบัติใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันคืออยู่แล้วและไม่เชื่อว่าจะมีการปฏิรูปได้จริงรวมถึงคิดว่าจะทำตามกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่มีอยู่แล้ว และจะสามารถถอยรückได้ในระบบเหมือนกับบุคลากรอื่น โดยอาศัยประสบการณ์การทำงานในระบบที่ผ่านมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

บทเรียนข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาตามโครงการ (วงจรที่ 1)

การนำไปใช้พัฒนาต่อเนื่องในวงจรที่ 2

1. การแสวงหาแนวทางปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

1.1 การพัฒนาอย่างเป็นระบบ (Whole School Approach) จะทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมกับพื้นที่เพาะผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปฏิบัติงานได้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานที่ทำงานที่ตั้งอยู่

1.2 การพัฒนาเครือข่ายครู ภายใต้เงื่อนไข การมีความสนใจในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน มีความต้องการสอดคล้อง และนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ท่ามกลางบรรยายกาศแห่ง “ก้าวข้ามมิติ” จะทำให้งานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.3 การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ให้มีความเข้าใจตรงกันจะเกิดความร่วมมือและเกิด แนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางส่งเสริมแนวทางปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

กลุ่มครู 3 กลุ่มใหญ่ นั้นมีความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ตลอดจนพื้นฐาน ส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน การที่จะส่งเสริมให้มีแนวทางปฏิบัติงานที่สอดคล้องและเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน ควรที่จะใช้การพัฒนา สนับสนุนที่หลากหลายแนวทาง กล่าวคือ

2.1 กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ จะช่วยทำให้กลุ่มครูได้ช่วยเหลือ สนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เกิดแนวทางปฏิบัติงานฯ ที่ถูกต้องเหมาะสม ชัดเจนในรูปท ของตน ได้

2.2 กิจกรรมการพัฒนาครูควรให้กลุ่มต้นแล้ว นำประสบการณ์มานำเสนอแล้ว ให้กลุ่มครูอีก 2 กลุ่มทดลองปฏิบัติแล้วเปิดเวทีให้แสดงออกโดยช่วยเหลือกลุ่มครูที่หลบๆ ตีนๆ ได้พัฒนางานขึ้นมารวมกลุ่มที่ตีนแล้ว และให้กลุ่มที่หลบขยับมาเป็นกลุ่มที่ 2 โดยลองทำตาม ตัวอย่างก่อนแล้วค่อยปรับนาเป็นงานของตนเอง ตลอดจนมีการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้น พฤติกรรมการปฏิบัติงานฯ ที่ยั่งยืน

2.3 กิจกรรมการพัฒนาครูควรขยายงานจากทางความคิดและการจัดการใน ระดับพื้นที่ให้มากที่สุด โดยมีจุดเน้นที่ชัดเจนอันเป็นหนึ่งเดียวค้านนโยบายและหลากหลาย การปฏิบัติในระดับพื้นที่ เพื่อการพัฒนาแนวทางปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับครู ความสำคัญของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ที่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ การปฏิบัติงานของครูต้องทำความเข้าใจใน หลักการ แนวความคิด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อย่างชัดเจน เสียก่อน การเริ่มปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้แก่การวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดหมายมาตรฐานการศึกษาโดยประสานงาน นักเรียน เพื่อนครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตาม ลักษณะของการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดการ

ศึกษาทั้งหมด อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์

2. สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยมีหลักสูตรเป็นแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนสามารถกำหนดได้ตามสภาพพื้นฐานความต้องการของโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของทางการที่มีอยู่เดิมแล้ว การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครุได้พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปโดยหลากหลายวิธี รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ครุโดยการประสานงานทำความเข้าใจ กับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จะทำให้การปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. สำหรับศึกษานิเทศก์ความสำคัญของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ การประสานงานทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษา และครุผู้สอนควรจัดทำอย่างเป็นระบบองค์รวมทั้งระบบโรงเรียนให้มีความเข้าใจตรงกันการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ควรจัดทำในด้านความเข้าใจในหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นระบบสัมพันธ์กัน และที่สำคัญควรได้เรียนรู้การพัฒนางานปฏิรูปไปพร้อมกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครุผู้สอนและนักเรียน จะทำให้ได้แนวทางปฏิบัติงานที่ถูกต้องชัดเจนขึ้น

4. สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ควรที่จะมีการศึกษาผลการปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้ที่เกิดกับโรงเรียน ครุผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง

5. สำหรับหน่วยงานประสานงานและสนับสนุนการศึกษาวิจัยควรพิจารณาอย่างมากให้ผู้ที่เข้าใจถักยละเอียดงานการศึกษาและกระบวนการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงาน ตลอดจนให้คำปรึกษา รวมถึงไม่เปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานในระหว่างการศึกษาจะทำให้กระบวนการศึกษาขาดความต่อเนื่อง และได้ผลการศึกษาวิจัยที่ขาดความสมบูรณ์

បររលាយករណ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2542). สรุปการประเมินและติดตามผลโครงการปฏิรูปการศึกษาโครงการเด็กครบที่ชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2539) “การปฏิรูปการศึกษา” เอกสารประกอบการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา” กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ 20-21 สิงหาคม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). คู่มือการปฏิรูปการศึกษา ในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา. (2542). การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ , คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. (2540). คู่มือปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคนให้สมดุลลังกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ในระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัด. (2542). ค้ำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (2542). “พิธีทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน”.

รายงานวิชาการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว (17 – 30).

ไกวิทย์ ประวัติพุกษ์ กมล ถุ่ประเสริฐ และสูง ลักษณ์. (มป.) การพัฒนาผลงานทางวิชาการ สำหรับเดือนตุลาคมถึงมกราคม 3 ศึกษาภัณฑ์ 7 - 8 - 9

คณะกรรมการการประเมินศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน(น.ป.ป.) จุดประกายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. เอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลักษณะที่ 7. น.ป.ป.

คณิตธรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). “การปฏิรูปการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี 2540.” . อัตถ์สำนัก, 1-19.

คณะกรรมการการประดิษฐ์ภาษาไทย, สำนักงาน.(2541)รัฐธรรมบัญญัติราชอาณาจักรไทย
พุทธศ 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาครั้งที่ ๑.

คณิตกรรมการการประดิษฐ์ศึกษาห้องเรียน, สำนักงาน.(2542) ราชกิจจานุเบกษา : พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาภาคที่ร้าว.

ที่คณา แซมมี่. (2542) “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : ไม้แคลเซปป้า (CIPPA MODEL)” วารสารวิชาการ. กรุงเทพฯ ๑ : โรงเรียนครุศาสตร์วิชาชีพ, หน้า 14-15.

ยาง พงษ์บูรพา. (2537) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. เอกสารอัสดงสำเนา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ว่าด้วย คุณทักษิณ ธรรม. หัวหน้าสหภาพครุภัณฑ์ กรรมการฝึกหัดครุ. กรุงเทพฯ 1:
โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษาสำหรับครุภัณฑ์ วิทยุ โทรทัศน์ 2530.

วัฒนาพร ระงับทุกชี. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด, 2541.

ประเวศ วะสี. (2538). ทุกศาสตร์ทางปัญญาองชาติ. บรรณาธิการ ไวยโยกิวิทัย พ สถาบันพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.

ประเวศ ๖๙๓. (๒๕๓๙). ปฏิรูปการศึกษาไทย (การยกเครื่องทางปัญญา). ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์และมาตรการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิพิธภัณฑ์ชราบ้าน.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). การศึกษาไทยในเวทีในรอบปี พ.ศ. 2540 – 2541. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดรุ่งเรืองสถานีการพิมพ์.

ตีปัปนันท์ เกตุทัศ. (2538). “รัฐบาลใหม่กับการปฏิรูปการศึกษา: ครู ผู้บริหารการศึกษา และ ไลก้าวัฒน์”. วิทยาสารศึกษาวัฒน์, ปีที่ 93 ฉบับที่ 7 (กันยายน 2538), 31 – 38.

ศิริปันนท์ เกคุทต. (2542). “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และบทบาทใหม่ของศูนย์สภากาชาดไทย”. วารสารวิทยาศาสตร์, ปีที่ 98 ฉบับที่ 9 (ธันวาคม 2542), 7 – 13 2540, หน้า 12.

อรทัย บุตรคำ และคณะ. การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ที.พี.พริน, จำกัด, 2542.

ភាគី

การศึกษาในวงจรที่ 1
การพัฒนาโครงการและประสานงานเครือข่ายครู

นายสุวัฒน์ เอินดja อธิบดีกรมสามัญศึกษา
 นาร์วุฒิเป็นประธานในพิธีเปิด และให้แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

ดร. กัญมา วรรควร ณ อุบลฯ เลขาธิการคณะกรรมการการประอุดมศึกษา
 นาร์วุฒิเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม และให้แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

มหาวิทยาลัยท้าทายให้ความร่วมมือในการใช้สถานที่และร่วมเป็นเครือข่ายปฏิรูปการศึกษา

ดร. นฤทธิ์ ภู่เชวิญ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา ให้การต้อนรับ
กลุ่มคุณเครือข่ายจากจังหวัดเชียงใหม่
และໄกแล็คเกอร์

กลุ่มคุณเครือข่าย
เข้าร่วมประชุม

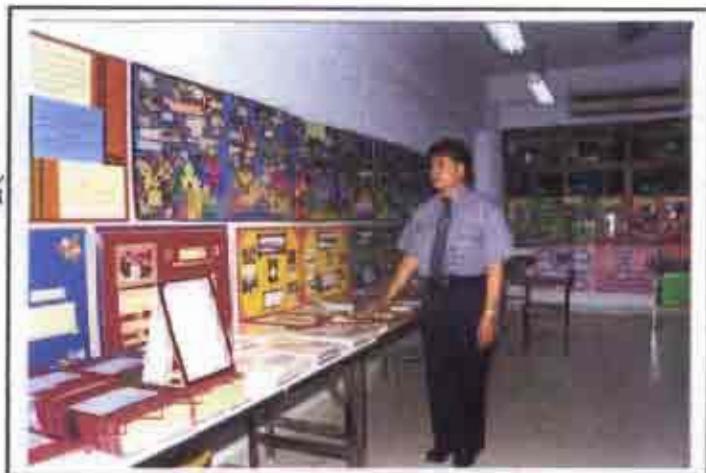
คณะกรรมการ
ข้อตกลงวิชาชีพ
และสถาบันการศึกษา

ผู้ศึกษา ชี้แจงและประสารานาน
การดำเนินงานหนาแน่นมาก
การปฏิบัติการเรียนรู้
การปฏิรูปการศึกษา

การร่วมมหานานวิถีโดยกลุ่มครูเครือข่าย ครุต้นแบบของ สนกศ.

ครุต้นแบบนำประสบการณ์
และผลงานมานำเสนอ
แก่ครูเครือข่าย

ครุต้นแบบ
นำผลงาน
ทุกกลุ่มวิชา

ประสบการณ์
ที่ได้รับการยอมรับ
และขยายต่อ จาก สนกศ.
สำนักงานกรรชุมนตรี

รวมทีมการผลักปลดล็อกเรียนรู้

กลุ่มคุณบวิหารการศึกษา

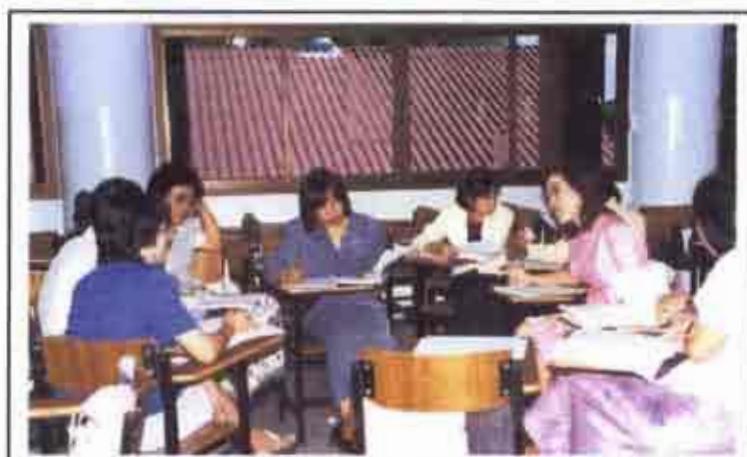

กลุ่มศึกษานิเทศก์และผู้สนับสนุนการจัดการศึกษา

รายกันกำหนดประเด็นจากเวที

เป็นการเริ่มต้นตรวจสอบแนวทางปฏิบัติ

นำไปสู่การจัดกลุ่มเครือข่ายเพื่อหาตัวตอบที่ต้องการ

การบททวนประเด็นแนววางแผนการปฎิบัติงานปีต่อปีกระบวนการเรียนรู้
ด้วยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขัดการศึกษา

ฯพณฯ ชัยวัฒน์ ณ เชียงใหม่ อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาฯ
ให้แนวคิดในการปฎิบูรณ์การศึกษา
“วิถีชีวิถีที่นักเรียนต้องการ”

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขัดการศึกษาในทุกภาคส่วน
เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ดร. ฤทธิเวชรา ภัทชานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานสถาบันพัฒโน้มลักษณ์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานอุตสาหกรรมศิริ
เข้าร่วมแรมทีการประชุมร่วมกับการศึกษา

“แนวคิดการจัดกระบวนการทางการศึกษาที่มุ่งเน้น
ความหลากหลายด้านการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย”

การแบ่งกลุ่มวิเคราะห์สภาพการปฎิบัติในปัจจุบัน
กับแนวทางการปรับเปลี่ยนการศึกษา

รองศาสตราจารย์ อรรถมพ คงชลวัฒ
ศาสตราจารย์ประจำเก้าอี้วิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เข้าร่วมพิธีในการปฐมนิเทศน์ปีการศึกษา

การบรรยายการศึกษาตามแนวทางปฐมนิเทศน์ปีการศึกษา

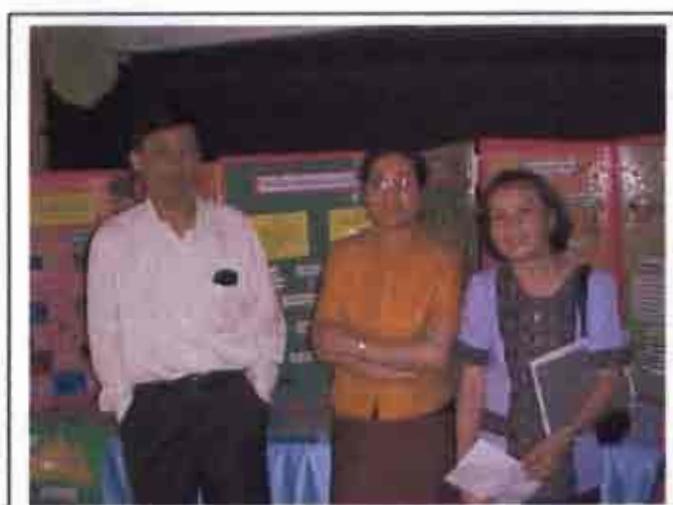

ส่วนแนวทางการศึกษาที่สนับสนุนการปฐมนิเทศน์ปีการศึกษา
คณพาราชาบัญชิการศึกษาแห่งชาติพุทธพัฒน์ 2542

แผนกวิชาการปฎิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มครุเครื่อข่าย

กลุ่มครุเครื่อข่ายนี้นำเสนอผลการปฎิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนพัฒนา

ผู้ประสานงานโครงการกับกลุ่มศึกษาในเทศกรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเครือข่าย

กลุ่มเครือข่ายครุภำภิบาลเชิงความน่าสนใจแนวทางการปฏิบัติงานในระดับที่นี่ที่

การพัฒนาเทคนิควิธีสอน (เติมเต็ม) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกชั้น級 2542
ร่วมกับสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

การพัฒนาพนักงานทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตัวอย่างคุณครูเครือข่าย
บนพื้นฐานและนรรยาการแห่งก่ออาชญากรรม

เด็กเรียนรู้อย่างไร พัฒนาคุณภาพนักเรียน

นิเทศความกระวนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

กิจกรรมดำเนินการศึกษา และประสานงานคุณครูเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้นทุกสถานที่ ทุกเวลา ตามความเหมาะสม

แบบบันทึกการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มเครือข่าย
แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
ทุกชั้น級 2542

สถานที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....

กลุ่มเครือข่ายที่เข้าร่วม.....

กิจกรรมที่เข้าร่วม.....

สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

1. สิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

1.1 แนวคิดที่ได้ (สังเกต สอบถาม)

.....

.....

.....

1.2 กิจกรรม / วิธีการที่ได้ (มีลักษณะ ขั้นตอนอย่างไร / พร้อมบันทึกภาพ)

.....

.....

.....

2. สิ่งที่นำไปใช้แลกเปลี่ยนในการร่วมกิจกรรม

1.1 แนวคิดที่นำไปใช้ในการแลกเปลี่ยน

.....

.....

.....

1.2 กิจกรรม / วิธีการที่นำไปใช้ในการแลกเปลี่ยน

.....

.....

.....

- 2 -

3. ข้อสรุปอื่นจากการเข้าร่วมร่วมกิจกรรม

3.1 สิ่งที่ประทับใจ (บวกลักษณะ / ประเภท / การใช้)

3.2 สิ่งที่ต้องการค่าตอบ (สิ่งที่ยังไม่เข้าใจการประชุม)

แนวคิด

แนวปฏิบัติ

อื่น ๆ (ระบุ)

แบบสรุปข้อมูลการพัฒนางานตามแผนปฏิบัติงาน
แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
ทุกศักราช 2542

กลุ่มเครือข่าย.....

กิจกรรมที่ดำเนินค.....

.....

.....

ผลการจัดกิจกรรม.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค / การแก้ไข.....

.....

.....

ผลการแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาฯประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาการปฐมภูมิกระบวนการเรียนรู้ตามพัฒนาชีวภาพด้วยการศึกษาแห่งชาติ
ทุกชั้นกราด 2542

ท่านเป็นผู้เข้าร่วมการประชุมจากสังกัด.....
เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ในสาขา.....
สิ่งที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (กรุณากรอกตามตารางที่จัดให้)

สิ่งที่ท่านได้รับ	แหล่งข้อมูลที่ท่านได้รับ	สิ่งที่ท่านต้องการแก้ไข
ความคิดการปฏิรูปการศึกษา
ด้านแนวทางการปฏิบัติ
อื่นๆ (โปรดระบุ)

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูล

แบบสอบถามครุภูมิที่ 16
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ณ โรงเรียนเชียงใหม่ก่อฯ จังหวัดเชียงใหม่

สถานที่ทำงาน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เพศ.....อายุตัว.....ปี อายุราชการ.....ปี ร่วมประชุมในฐานะ เครือข่าย สมทบ

1. ท่านเข้ามาเข้ารับการอบรมในครั้งนี้เพื่ออะไร.....

มีความนั่นใจ / คาดหวังอย่างไร.....

มีผู้ชักชวนคือ.....

2. ภัยในพื้นที่การปฏิบัติงานของท่านมีลักษณะการปฏิรูปการศึกษาอย่างไร

ระดับโรงเรียน.....

ระดับอำเภอ.....

ระดับจังหวัด.....

3. ผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในพื้นที่ของท่าน

ระดับโรงเรียน.....โดย.....

รองลงมาได้แก่.....โดย.....

ระดับอำเภอ.....โดย.....

รองลงมาได้แก่.....โดย.....

ระดับจังหวัด.....โดย.....

รองลงมาได้แก่.....โดย.....

4. ผู้ที่ท่านคาดหวังว่าจะช่วยให้ท่านปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษาได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด
ระดับโรงเรียนได้แก่ โดยวิธีการใด.....

รองลงมาได้แก่ โดยวิธีการใด.....
ระดับอำเภอได้แก่ โดยวิธีการใด.....

รองลงมาได้แก่ โดยวิธีการใด.....
ระดับจังหวัดได้แก่ โดยวิธีการใด.....

รองลงมาได้แก่ โดยวิธีการใด.....
5. แนวปฏิบัติในการปฏิรูปการศึกษาในระดับห้องเรียนที่เหมาะสม ได้แก่
(วิธีการ / โครง / มีผู้เกี่ยวข้องใดบ้าง)

6. แนวปฏิบัติในการปฏิรูปการศึกษาในระดับโรงเรียนที่เหมาะสม ได้แก่
(วิธีการ / โครง / มีผู้เกี่ยวข้องใดบ้าง)

7. แนวปฏิบัติในการปฏิรูปการศึกษาในระดับหน่วยเหนือโรงเรียนที่เหมาะสม ได้แก่
(วิธีการ / โครง / มีผู้เกี่ยวข้องใดบ้าง)

8. ลักษณะการทำงานปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันท่านใช้หลักการใดบ้าง

หลักการของ	สามารถใช้อย่างไร
1. พระราชนิยมติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....
2. ธรรมนูญโรงเรียน.....
3. มาตรฐานโรงเรียน.....
4. มาตรฐานการเรียนการสอน.....
5. หลักสูตร.....
6. อื่น ๆ (ระบุ).....

9. สิ่งที่ท่านต้องการค้นหาและคิดว่าจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของตัวท่านเอง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษาในความเห็นของท่าน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แนวทางการผ่อนคลาย.....

การประชุมเพรีบัญชีการ

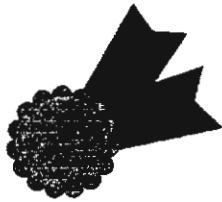
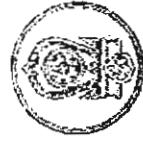
“การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่สมดุล”
กับพระราชนม์เมญติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.”

5 – 7 พฤษภาคม 2543

มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ ค่า

จัดโดย ๐๐๐๐ กิจกรรมครือท่ายพุก้าติ
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ
ศูนย์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะครุศาสตร์ สถาบันนราธิเวศย์ในหัว
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สาขาวิชาคหศึกษา

สำนักงานการประชุมศึกษาอิริยาบถ จัดโดยในหัว

၃၆၁ အနောက်မြန်မာ ပုဂ္ဂန္တမြန်မာ

ପାତା ୧୦୨

ຮູບທີ່ກ່າວງວັນທີ 12 - 13 ສີສັກຕາມ 2543

სურანის მიერ 18

โดยกาลังมาร์คุเรลลิอุ่นท่ามกลางอากาศที่ร้อนกว่าปกติ

ให้ได้ ณ วันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๓ 2543

۱۷۷

(รองศาสตราจารย์พันเอก สต๊อกม้า)
ผู้อำนวยการสำนักวิทยะและบริการวิชาการ
จัดทำที่ปรึกษาและจัดการวิชาการ
และงานบริการวิชาการ ประจำมหาวิทยาลัย
(อาจารย์พันเอกนิพัทธ์ ประภัสสร)
อาจารย์ไนน์กรุ๊ว วิชาภาษาอังกฤษ¹
และภาษาต่างประเทศ สำนักงานบริการวิชาการ

(นายนวรัตน์ ลิ้นจือ)
“ ว่าด้วยการประชุมศึกษาสำนักงานกองบัญชาการ
ส่องงานช่างเรือนหินที่มีวิจิตรและเรียบง่ายที่สุด ”

บัญชีของเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการตัวท่านนายกฯ นัดพิจารณาและดำเนินการ
กิจกรรมเครือข่ายหุ้นส่วนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่สกุลฯ จังหวัดเชียงใหม่
ก่อตั้งระดับก่อตั้งประชุมศึกษา วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 - 17.00 น.

บัญชีของเวลาการประชุมซึ่งปฏิบัติการจัดท่านแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ก่อรุ่นเครื่องข่ายทุกด้านเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงเรียนเชียงใหม่สูตร จังหวัดเชียงใหม่
ก่อรุ่นระดับก่อรุ่นประเมินคุณภาพ วันที่ 12 ตุลาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	นายมานะ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย จ.เชียงใหม่	สมาชิกเครือข่าย
2.	นายพงษ์พงษ์ คำตันตีวงศ์	"	" — "	สมาชิกเครือข่าย
3.	นายสุพัฒน์ รัตนาภิเษก	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
4.	นายศุภชัย คงมาศ	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย จ.เชียงใหม่	สมาชิกเครือข่าย
5.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	ผู้ช่วยครุภัณฑ์	" — "	สมาชิกเครือข่าย
6.	นางสาวทักษิณ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย จ.เชียงใหม่	สมาชิกเครือข่าย
7.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
8.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
9.	นายมานะ ใจทอง	"	" — "	สมาชิกเครือข่าย
10.	นายอุดร ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
11.	นายวิวัฒน์ ใจทอง	ผช. อ. 2	" — "	สมาชิกเครือข่าย
12.	นายชัยพันธุ์ ใจทอง	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
13.	นายพันธุ์ พราหมณ์	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
14.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
15.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
16.	นางสาวนรี ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
17.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	ผู้ช่วยครุภัณฑ์	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
18.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
19.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
20.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
21.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
22.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
23.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
24.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
25.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
26.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
27.	นายพัฒน์ ใจทอง	0.1.1.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย
28.	นางสาวอรุณรัตน์ ใจทอง	0.2.2.1 กบช.	ร.ร. วัดท่าทราย	สมาชิกเครือข่าย

ข้อมูลของเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่นักศึกษาสนใจ
กลุ่มเครือข่ายพุฒนาศักยภาพการศึกษา โรงเรียนเชียงใหม่กูร์ค่า จังหวัดเชียงใหม่
ก่อตั้งระดับก่อตั้งในประเทศไทย วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีของเวลาการประชุมเพิ่งปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นตัวศูนย์ กลุ่มเครือข่ายห้องเรียนที่มีการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเชียงใหม่ก่อตั้ง จังหวัดเชียงใหม่ ครุ่นคิดก่อตั้งประชุมศึกษา วันที่ 13 สิงหาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีของเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการซัดกันเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาศิริเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงเรียนเชียงใหม่สูตร จังหวัดเชียงใหม่ 07 น. ระหว่างวันที่ 10-11 มกราคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีลงเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กลุ่มเครือข่ายพุฒาจิตเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่สุรศิริ จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มประเมินศึกษา และนักสอนศึกษา วันที่ 13 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

បញ្ជីចុះថាជាបារប្រចាំខែមីនា ដើម្បីចិត្តការទែនការឱ្យក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំ
 ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ
 ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ
 ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

ក្នុងការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំការឱ្យបានស្នើសុំ

កិ	ឈឺ - តម្លៃ	តំណែង	សាលាតំរៀន	ឈាយអីខ្លួន	នាយក
1.	អាណាពាណិក អុខារ៉ាកស់	0.1 គ្រឿង	ន.ស. មានៗ ៩០០ បន្ទុ
2.	អាណាពាណិក បាក្យុលិស	0.2 គ្រឿង	ន.ស. នាក់ ៩០៨ កំពង់
3.	អុខារ៉ាកស់ វិរិទិ	0.1	ន.ស. ការុង ៩០៨ កំពង់
4.	អ.ស. ជិនិសិលស លុយសុខ	0.2 គ្រឿង	ន.ស. សារុង ៩០៨ កំពង់
5.	អ.ស. និង និង	0.2
6.	អ.ស. ឯករាជ និង	0.1
7.	26/10/និង កុងការ	0.2	ន.ស. គិតិ និង និង
8.	អាណាពាណិក ទល់រូបរាង	0.2
9.	អាណាពាណិក និង	0.1
10.	អាណាពាណិក និង	0.2
11.	អាណាពាណិក និង	0.1
12.	អាណាពាណិក និង
13.	អាណាពាណិក និង	0.2	ន.ស. និង និង
14.	អាណាពាណិក និង	0.2
15.	អាណាពាណិក និង	0.2
16.	អាណាពាណិក និង	0.2
17.	អាណាពាណិក និង	0.2
18.	អាណាពាណិក និង	0.2
19.	អាណាពាណិក និង	0.2
20.	អាណាពាណិក និង	0.2
21.	អាណាពាណិក និង	0.1
22.	អាណាពាណិក និង	0.2
23.	អាណាពាណិក និង	0.2
24.	អាណាពាណិក និង	0.2
25.	អាណាពាណិក និង	0.2
26.	អាណាពាណិក និង	0.2
27.	អាណាពាណិក និង	0.2
28.	អាណាពាណិក និង	0.

3

บัญชีของเวลาการประชุมเพิ่งปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ครุ่นเครื่องข่ายทุกภาคีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงเรียนเชียงใหม่ครุ่น จังหวัดเชียงใหม่
ครุ่นประชุมศึกษา และมัธยมศึกษา วันที่ 13 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

(5)

บัญชีลงเวลาการปั่นชุดการซั่กท่อแยกการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 กดุ่นเครื่องข่ายพูดคุยเพื่อการปั่นชุดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 กดุ่นประชุมพูดคุย และนัดหมายคืนน้ำ วันที่ 13 สิงหาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 - 17.00 น.

ที่	ชื่อ - สกุล	ต้นเหตุ	สถานที่ท่องเที่ยว	อายุน้อยที่	หมายเหตุ
1.	นส. พัชรา พยัคฆ์ ชัยจิตรา	0.3	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.พ.	สมาชิกเครือข่าย
2.	นางสาว นทีรัตน์ ใจทิพย์	0.2	ร.ร. พนัสนิการสหพัฒน์ ชัยจิตรา	พ.	สมาชิกเครือข่าย
3.	นางสาวนภา ใจทิพย์	0.2	ร.ร. พนัสนิการสหพัฒน์	พ.	สมาชิกเครือข่าย
4.	นางสาวนรัตน์ ใจทิพย์ ชัยจิตรา	0.3	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
5.	นางสาวนรัตน์ ใจทิพย์ ชัยจิตรา	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
6.	นางสาวน้ำทิพย์ ใจทิพย์	0.2	ร.ร. พนัสนิการสหพัฒน์	พ.	สมาชิกเครือข่าย
7.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
8.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. พนัสนิการสหพัฒน์	พ.	สมาชิกเครือข่าย
9.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
10.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
11.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
12.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
13.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
14.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
15.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
16.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
17.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
18.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
19.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
20.	นางสาวน้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
21.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
22.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
23.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
24.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
25.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
26.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
27.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย
28.	นส. น้ำทิพย์ พนัสนิการสหพัฒน์	0.2	ร.ร. อัจฉริยะ	พ.	สมาชิกเครือข่าย

บัญชีของเวลาการปั่นจักรยานและการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจ
ก่อร่องรอยทางบุคลิกเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงเรียนเชียงใหม่กูร์ค จังหวัดเชียงใหม่
ก่อนประอันศึกษา และนักศึกษา วันที่ 13 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

1

บัญชีลงเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการหัวข้อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กลุ่มเครือข่ายทุกภาคีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่ ชั้นห้า เชียงใหม่
กตุ้นประชุมศึกษาและมั่นคงศึกษา วันที่ 12 มิถุนายน 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีของเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่นักศึกษาเป็นตัวตั้งตัวตีด
กลุ่มเครือข่ายพุฒาคีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่ดูร์ จังหวัดเชียงใหม่
ก่อนประชุมศึกษาและพัฒนาศึกษา วันที่ 12 มิถุนายน 2543 ระหว่างเวลา 08.00 - 17.00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน	ลงนามชื่อ	หมายเหตุ
1.	นางสาวอรุณรัตน์ ภารกุล	0.3 ลูก	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
2.	นายวิวัฒน์ ภูริษา	0.2 ลูก	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
3.	นางสาวสิริรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
4.	นางสาวจิตาภรณ์ ภูริษา	0.2 ลูก	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
5.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
6.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.1	สมาชิกสมทบ
7.	นายวนิช ภัทร์	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
8.	นายไนน์ ภัทร์	0.2	10/22	สมาชิกสมทบ
9.	นางสาวนันดา ภัทร์	0.1	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
10.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
11.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
12.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
13.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
14.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
15.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
16.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
17.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
18.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
19.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.3	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
20.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
21.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
22.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
23.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.1	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
24.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
25.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
26.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
27.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ
28.	นางสาวอรุณรัตน์ ภูริษา	0.2	ร.ร. วิภาวดีรังสิต	สมาชิกสมทบ

บัญชีลงเวลาการประชุมทั้งปี มีวัตถุประสงค์การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มเครือข่ายพุฒาภิเษกฯ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่สุกี้ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประธานศึกษาและผู้สอนศึกษา วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีของเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการชั้นที่一และนักเรียนที่เข้าร่วมเป็นครั้งที่一
ครุ่นเครือเช่นนี้พหุภาคีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่สุรศิลป์ จังหวัดเชียงใหม่
ครุ่นประชุมศึกษา เน้นนักศึกษา วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

บัญชีลงเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กลุ่มเครือข่ายพุลารีส์เพื่อการมีสิรุนภารกิจศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่สุกี้ จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มประชุมศึกษา และนักอนุศึกษา วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

ລືດ	ຊື່ - ທຸກາ	ຕ່າງແນ່ງ	ຜອນທີ່ກ່າວງານ	ລາຍເນື້ອ	ໝາຍເຫຼືອ
1.	ນາຍພວກພົນ ຈິຍິນຍາ	0.3	ຮ.ຮ.ດັດນາກອົງກະຕິ ດົມພານ	ນາຍ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
2.	ນາຍກວ່າງ ກວົວຈີ່ສີ	0.2	ຮ.ຮ.ນັບສັດຍົມໄຈກົມົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
3.	ກົດວັງກົດ ເບີໂທເກົດ	0.1	ຮ.ຮ.ນັບສັດຍົມໄຈກົມົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
4.	ນາຍອຸມາລົງລາຍຈັນຕີ່ນາກເກົກ	0.3	ຮ.ຮ.ວັດລົມໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
5.	ນາຍຖົກສົກນ ດິນຕົກ	ສນ 0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄກ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
6.	ກົດສູງນາງ ກົດສູງ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
7.	ກົດທົມພາກ ພິບຕິດຕົກ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
8.	ນາຍຈົມຕົມ ປູກເນັປີ	0.2	ນ.ນັບປິດກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
9.	ນາຍກວົງສົກ ອະດຸກງົາ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
10.	ນາຍບໍ່ທາງ ອຸນດວ ໄກດລ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
11.	ນາຍສາກອຸທະຍາຮາລ ດາວລີ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
12.	ນາຍສົກສົງ ດິນຕົກ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
13.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	0.2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
14.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
15.	ນາຍ ກົດຕິ່ງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
16.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
17.	ນາຍສົກສົງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
18.	ນາຍມະນີ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
19.	ນາຍສົກສົງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
20.	ນາຍສົກສົງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
21.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
22.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
23.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
24.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
25.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
26.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
27.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
28.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
29.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ
30.	ນາຍຕົກລາງ ດິນຕົກ	ດຣ 2	ຮ.ຮ.ບັນຍາໄມະກົງກົງ	ດຣ	ສມາຊີກເຄຣືອຢ່າຍ

บัญชีลงเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กลุ่มเครือข่ายพัฒนาศักยภาพนักเรียน โรงเรียนเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ครุ่นประสอนศึกษา และนักเรียนศึกษา วันที่ 12 ธันวาคม 2543 ระหว่างเวลา 08.00 – 17.00 น.

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการอัคคีน้ำข้อมูล

ดร. ชาครี นพีโภศด	ศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประดิษฐ์ศึกษาอ่านเกอรมันส์เชียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ดร. ชาคริต ชนรุ่น	ศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประดิษฐ์ศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
นายสุรชิน นามขันทร์ลักษณ์	ศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาอุทกษา จังหวัดเชียงใหม่

ຄະພູ້ຄົກມາ
ແນວທາງປົງປັດຕິການເທື່ອປົງປັດຕິການ
ແລະຈັງຫວັດໄກສັເລິຍ

ຫົວໜ້າຄະພູ້ຄົກມາ

1. ນາຍປິරີชา ນັວວິດັນເດີດ
 ຫົວໜ້າຫົວໜ້າຄົກມານິເທດກົມ
 ສໍານັກງານການປະຕິບັດຄົກມາຂໍເກອດຂອຍສະເກົດ ຈັງຫວັດເຊີຍໃໝ່

ຄະພູ້ທຳການຄົກມາ

1. ນາງລັດດາ ໄກວດ
 ອາງກະຍຸ 2 ຮະດັບ 7 ໂຮງຮຽນບ້ານຈອງຄໍາ
 ຂໍາເກອມເມືອງ ຈັງຫວັດແມ່່ຍ່ອງສອນ
 ຄຽດ້ນແບນວິຊາຄົມຄາສຕ່ວ ສໍານັກງານຄະພະກຽມການການຄົກມາແຫ່ງໝາດ
 ສໍານັກນາຍກວ່ຽວມຸນຄວີ ປະຈຳປີ 2542
2. ນາບນິຍມ ໄຂຂວາງ (ຮະດັບປະຕິບັດຄົກມາ)
 ອາງກະຍຸ 2 ຮະດັບ 7 ໂຮງຮຽນບ້ານຫ້ວຍສັນປ້ອຍ
 ຂໍາເກອມຂອນທອງ ຈັງຫວັດເຊີຍໃໝ່
 ຄຽດ້ນແບນວິຊາຄົມຄາສຕ່ວ ສໍານັກງານຄະພະກຽມການການຄົກມາແຫ່ງໝາດ
 ສໍານັກນາຍກວ່ຽວມຸນຄວີ ປະຈຳປີ 2542
3. ນາງນິຕິຍາ ແນຮັກຄືເກຍນ
 ອາງກະຍຸ 2 ຮະດັບ 7 ໂຮງຮຽນວັດຄົງນັບວັນການ
 ຂໍາເກອມເມືອງ ຈັງຫວັດລຳກູນ
 ຄຽດ້ນແບນການສອນນູບຮາການ ສໍານັກງານຄະພະກຽມການການຄົກມາແຫ່ງໝາດ
 ສໍານັກນາຍກວ່ຽວມຸນຄວີ ປະຈຳປີ 2542

4. นางสาวอัญชลี ไชยมงคล (ระดับประถมศึกษา)
 อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านสันมะเดื่อ
 อำเภอเวียงปาน เป้า จังหวัดเชียงราย
 ครุต้นแบบการสอนบูรณาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปี 2542

5. นางทักษิณี พันธุ์กาหลง
 อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านคลาดซี เก้าอี้
 อำเภอคลองสะเก็ต จังหวัดเชียงใหม่
 ครุต้นแบบวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปี 2542

6. นางพรรตต์ วงศ์ปัน (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)
 อาจารย์ 3 ระดับ 7 โรงเรียนสันกำแพง
 อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
 ครุต้นแบบวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปี 2542

7. นางเพียงพร บัววิรัตน์เมศ
 อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านแม่กีด
 อำเภอคลองสะเก็ต จังหวัดเชียงใหม่
 เครื่องข่ายครุต้นแบบวิทยาศาสตร์
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
 ประจำปี 2542